

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Gloaalikasvatus kouluissa ja järjestöissä

Yhteistyön haasteet ja mahdollisuudet

*Holm Saila
Törnroos Linda*

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyönkoulutusohjelma (210 op)

11/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Holm Saila ja Törnroos Linda	Sivumäärä 72 ja 12 liitesivua
Työn nimi Globaalikasvatus kouluissa ja järjestöissä – yhteistyön haasteet ja mahdollisuudet	
Ohjaava(t) opettaja(t) Ruut Kaukinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Rauhankasvatusinstituutti ry, Johanna Laaja	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää koulujen ja järjestöjen globaalikasvatukseen liittyvän yhteistyön haasteet ja mahdollisuudet. Tämän lisäksi selvitettiin mikä motivoi opettajaa opettamaan globaalikasvatuksesta. Opinnäytetyön tilaaja oli Rauhankasvatusinstituutti ry. Saatujen tulosten perusteella tilaajan tarkoituksena on kehittää Maailmankoulu – hankkeen toimintaa. Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää järjestöjen ja koulujen välisen yhteistyön kehittämisessä.</p> <p>Tietoperustana opinnäytteessä avataan globaalikasvatus käsitettä ja perustellaan sitä mihin globaalikasvatuksella pyritään. Globaalikasvatukseen opetukseen liittyy vahvasti kriittinen pedagogiikka, ilmiöpedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen. Pohdimme tietoperustassa maailmankansalaisuutta ja globaalietiikkaa ja niiden liittymistä nuorten elämään ja opettajien työhön.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin parityönä. Opinnäytetyössä selvitetään opettajien ja järjestöjen kokemuksia globaalikasvatuksesta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä. Tämän lisäksi selvitämme mikä motivoi opettajia globaalikasvatuksen opettamiseen. Selvitys on kvalitatiivinen ja aineisto kerättiin syvähaastattelulla. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kuutta (6) järjestötyöntekijää pääkaupunkiseudulta jotka työssään toteuttavat globaalikasvatusta. Opettajia haastateltiin yhteensä kymmenen (10). Opettajat olivat pääsääntöisesti yläkoulun ja lukion opettajia, joilla oli globaalikasvatuksesta jo aikaisempaa kokemusta.</p> <p>Tuloksissa merkittävimmäksi yhteistyön haasteeksi nousivat resurssit. Järjestöjen toimintaan vaikuttavan rahoitusmallin tulisi tukea paremmin yhteistyön tekemistä järjestöjen kesken ja opettajien työaikamuutokset voisivat kannustaa enemmän globaalikasvatuksen opettamiseen. Rauhankasvatusinstituutin ja haastateltavien mukaan globaalikasvatukseen keskittyvä Resurssikeskus tukisi järjestöjen ja koulujen välistä yhteistyötä. Resurssikeskukseksi toivottiin fyysistä paikkaa pääkaupunkiseudulta ja lisäksi toiminta tulisi löytyä verkossa materiaalipankkina. Selvityksen mukaan opettajia motivoi globaalikasvatuksen opettamiseen monet eri tekijät. Yhteistä kaikille opettajille oli samanlaiset arvot, kiinnostus globaaleihin teemoihin ja haluun parantaa maailmaa. Osa opettajista koki velvollisuudekseen opettaa globaalikasvatuksen eri teemoja.</p>	
Asiasanat Globaalikasvatus, motivaatio, yhteistyö, kansalaisjärjestöt, koulu	

ABSTRACT

Author Holm Saila and Linda Törnroos	Number of Pages 72 (12)
Title Global education in schools and organizations – challenges and opportunities in cooperation	
Supervisor(s) Ruut Kaukinen	
Subscriber and/or Mentor Rauhankasvatusinstituutti ry, Johanna Laaja	
Abstract <p>The purpose of this thesis was to canvass the challenges and opportunities of cooperation between schools and organizations related to global education. In addition to this we canvass what motivates teachers to teach global education. Peace Education Institute commissioned this thesis. The results of this survey will be used to develop the Maailmankoulu- project into a permanent activity. The results can be put into good use in developing cooperation between schools and organizations.</p> <p>As the knowledge basis we open up global education concept and validate where global education is aiming at. Global education is strongly related to critical pedagogy, phenomenon pedagogy and socio-cultural empowerment. On the knowledge base we also ponder upon global citizenship and global ethics, and their effect to the lives of young people and to teachers' work.</p> <p>The thesis was carried out working as a pair. This thesis is a qualitative survey where material was collected using deep interviews. For this thesis we interviewed six (6) employees of organizations who carry out global education in their work. A total of ten (10) teachers were interviewed. Most of the teachers were from middle school and high school and they already had global education experience.</p> <p>The most significant results, which came up from cooperation, were the challenges of resources. The financial model, which affects operation in organizations, should be more supporting for cooperation among organizations, so that they could cooperate better in the future. Changes in teachers' working times could encourage teaching more global education. According to Peace Education Institute and the interviewees, global education resource center would support cooperation between organizations and schools. Resource center was expected to be found in the metropolitan area and materials should also be found in the internet pages. According to the survey, there were many factors, which motivated the teachers to teach global education. Common to all the teachers were their life values, interest in global themes and the desire to improve the world. Some teachers felt it to be their duty to teach global education's various themes.</p>	
Keywords Global education, school, NGO, cooperation, motivation	

SISÄLLYS

1 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	5
1.1 Toimintaympäristön kuvaus	5
1.2. Tavoitteet ja ajankohtaisuus	6
2 GLOBAALIKASVATUS: KOHTI OIKEUDENMUKAISTA MAAILMAA	8
2.1 Mikä on globaalikasvatuksen perusta	8
2.1.1. Mihin globaalikasvatus tähtää?	11
2.1.2 Koulujen vastuu globaalikasvatuksessa	12
2.1.3 Järjestöjen vastuu globaalikasvatuksessa	15
2.2. ETIIKKA JA ARVOT GLOBAALIKASVATUKSESSA	17
2.2.1 Globaalietiikka	17
2.2.2 Maailmankansalaisuus	19
2.3 GLOBAALIKASVATUSTA OPPIMAAN JA OPETTAMAAN	20
2.3.1 Mitä globaalikasvatus vaatii kasvattajalta?	20
2.3.2 Sosiokulttuurinen innostaminen opetuksessa	22
2.3.3 Kriittinen pedagogiikka	23
2.3.4 Ilmiöpedagogiikka	25
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS JA MENETELMÄT	26
3.1 Aineiston keruu, analysointi ja tutkimusongelma	26
3.2 Selvityksen luotettavuus, laatu ja eettisyys	28
3.3 Aikaisempia tutkimuksia aiheesta	30
4 TULOKSET	31
4.1.1 Suhde ja motivaatio globaalikasvatukseen	32
4.1.2 Globaalikasvatus opetuksessa	34
4.1.3 Koulun suhde globaalikasvatukseen	36
4.1.4 Opetusmateriaalit ja yhteistyö järjestöihin	37
4.1.5 Järjestöyhteistyön tulevaisuuden näkymät	39
4.2 Järjestöyöntekijöiden haastattelut	41
4.2.1 Globaalikasvatus järjestöissä	41
4.2.2 Järjestöyhteistyö	43
4.2.3 Kouluyhteistyö	48
4.2.4 Resurssikeskus	53
4.2.5 Materiaalit ja palvelut	54
4.3 Järjestöjen ja koulujen yhteistyön haasteet ja mahdollisuudet	55
5 POHDINTA	60
5.1 Johtopäätökset	61
5.2 Jatkoselvitykset	63
5.3 Opinnäytetyö prosessin pohdinta	65
LÄHTEET:	67
LIITTEET:	73

LIITE 1: Saatekirje haastatteluihin	73
LIITE 2: Haastattelurunko	74
LIITE 3: SWOT Järjestöjen ja koulujen yhteistyöstä	79
LIITE 4: Kehittämissideat ja toiveet Resurssikeskuksesta	83

1 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Toimintaympäristön kuvaus

Rauhankasvatusinstituutti on rauhankasvatusjärjestö, jonka toiminnan tavoitteena on pysyvän rauhantilan saavuttaminen. Rauhankasvatusinstituutti tekee yhteistyötä muiden rauhankasvatus- ja globaalikasvatusjärjestöjen kanssa. Rauhankasvatusinstituutti on Suomessa ainoa kokonaan päätoimisesti rauhankasvatustyötä tekevä järjestö. Toiminnan päätavoite on tukea kasvattajien ja opettajien tekemää rauhankasvatustyötä. Rauhankasvatusinstituutti on puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka pyrkii edistämään kasvatuksen avulla sellaisen kansalaismielipiteen syntymistä, joka mahdollistaa pysyvän ja oikeudenmukaisen rauhantilan syntymisen. (Rauhankasvatusinstituutti 2012.) Rauhankasvatusinstituutti tarjoaa kasvattajille rauhankasvatusmateriaalia, koulutuksia ja seminaareja sekä järjestää koululaisille toiminnallisia teemapäiviä. Rauhankasvatusinstituutin rahoitus tulee opetus- ja kulttuuriministeriöistä ja toiminnan mahdollistavaa yleisavustusta haetaan joka vuosi.

Rauhankasvatusinstituutti koordinoi Maailmankoulu – hanketta, joka kokoaa yhteen monia globaalikasvatusta tekeviä järjestöjä. Maailmankoulu -hankkeen on käynnistänyt Kasvattajat Rauhan Puolesta ry vuonna 2006 Oulussa. Toiminta siirtyi Rauhankasvatusinstituutille ja laajentui vuonna 2010 myös Turkuun, Helsinkiin ja vuonna 2011 Kokkolaan sekä vuonna 2012 Satakunnan alueelle. Maailmankoulussa on mukana vastuuopettajia, jotka koordinoivat toimintaa omalla paikkakunnallaan tai alueellaan. Maailmankoulun tavoite on tuoda koulumaailmaan kansalaisjärjestöjen tuottamaa ja helposti hyödynnettävää globaalikasvatusmateriaalia sekä kouluttaa ja auttaa opettajia globaalikasvatuksen toteutuksessa. Osissa kaupungeissa toimintaa rahoittavat opetusvirastot ja osa toimii vielä ulkoasiainministeriön projektirahoituksella. (Maailmankoulu 2012.)

1.2. Tavoitteet ja ajankohtaisuus

Järjestöjä ja kouluja yhdistää sama tavoite siitä, että lapsista ja nuorista kasvaisi uusi yhteiskunnallisesti aktiivinen, tietyn kriittisyyden omaava sukupolvi. Jotta tavoitte nuorten kiinnostuksesta globaaleihin teemoihin ja maailmankuvan avartamiseen toteutuisi, tulee koulujen ja järjestöjen tehdä yhteistyötä. Opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää minkälaista opettajien ja järjestöjen välinen yhteistyö on tällä hetkellä ja kuinka yhteistyötä voitaisiin kehittää. Tämän lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin mikä motivoi opettajia opettamaan globaalikasvatusteemoista. Tavoitteena oli selvittää mistä syystä tietyt opettajat ovat kiinnostuneempia globaalikasvatuksen teemoista kuin toiset ja kuinka muut opettajat saadaan kiinnostumaan aiheesta. Opinnäytetyön tulosten perusteella on tarkoitus kehittää Maailmankoulu - hanketta ja tätä kautta saada hanke pysyväksi Rauhankasvatusinstituutin toiminnaksi.

Rauhankasvatusinstituutti on vuoden 2012 aikana pohtinut tarvetta globaalikasvatuksen Resurssikeskuksen perustamiselle. Rauhankasvatusinstituutin hypoteesin mukaan tällaiselle olisi tarvetta, mutta asiaa selvittämään tarvittiin tutkimustietoa. Resurssikeskukseksi hankittaisiin konkreettinen tila keskeiseltä paikalta Helsingistä ja tässä paikassa sijaitaisi myös Rauhankasvatusinstituutin toimisto ja mahdollisesti myös koulutustilat. Keskuksessa olisi kaikkien järjestöjen ajankohtaisia materiaaleja ja käsikirjasto globaalikasvatuksen teemoista. Resurssikeskus mahdollistaisi myös opettajille mahdollisuuden tavata eri järjestöjen työntekijöitä säännöllisesti sekä mahdollistaisi yhteisten koulutusten järjestämisen. Pääajatuksena olisi luoda hyvät yhteydet koulujen kanssa ja saada heidät kiinnostumaan toiminnasta ja hyödyntämään sitä pysyvästi opetuksen suunnittelussa. Rauhankasvatusinstituutissa on pohdittu sitä vastaako järjestöjen tarjonta koulujen kysyntään ja tavoittaako materiaali opettajat. (Laaja 2012).

Opinnäytetyömme ajankohtaisuutta tukee kehityspoliittinen toimenpideohjelma, joka korostaa järjestöjen yhteistyön merkitystä. Järjestöjen yhteistyömuotoja ja niiden kehittämistä selvitimme opinnäytetyössämme. Opinnäytetyömme tulosten tarkoitus on kannustaa yhteistyön tekemiseen. Kehityspoliittisessa toimenpideohjelmassa rohkaistaan kansalaisjärjestöjä yhteistyöhön sekä kumppanuuksiin yksityisen ja julkisen sektorin välillä (Suomen kehityspoliittinen toimenpideohjelma 2012, 19). Rau-

hankasvatusinstituutin ideoima Resurssikeskus voisi tulevaisuudessa mahdollistaa globaalikasvatusjärjestöjen yhteistyön konkretisoitumisen.

Kivistön mukaan työ jota ministeriöissä, yliopistoissa ja järjestöissä tehdään globaalikasvatuksen innovaatioiden kehittämiseksi ja aineistojen tuottamiseksi punnitaan lopulta koulussa, opettajien ja oppilaiden arjessa (Kivistö 2009). Kivistön huomion mukaan koemme opinnäytetyöllämme olevan tarvetta, koska halusimme selvittää onko järjestöjen tuottama materiaali sitä mitä opettajat kaipaavat. Toivomme opinnäytetyömme lisäävän koulujen ja järjestöjen välistä yhteistyötä ja ymmärrystä yhteistyön merkityksestä materiaalien laatuun ja käytettävyyteen.

Nielikäisen mielestä jo aktiivisten opettajien aktivointi tiettyjen teemojen pariin on helppoa, koska aiempi motivaatio asioita kohtaan löytyy ja kynnys uusien asioiden käyttöönotolle on matala. Hänen mielestään pelkkä materiaalien lähettäminen kouluihin ei riitä. (Nielikäinen 2009, 55.) Koska aktiiviset opettajat ovat jo valmiiksi motivoituneita, halusimme selvittää heidän motivaationsa lähteet. Näiden vastausten avulla toivomme saavamme vastauksen siihen, kuinka motivoida muita opettajia globaalikasvatukseen.

Suomessa yhä useammat ihmiset kokevat itsensä globaalina maailmankansalaiseina, eivätkä vain omaan maahansa rajatuiksi kansalaisiksi, koska nykyään kansalaistaidot ylittävät kansalliset rajat. Empatian ja kulttuurisen herkistymisen kyvyt kehittyvät varhain, siksi globaalikasvatusta tulisi tehdä jo varhaiskasvatuksen parissa ja sen jatkuvuus tulisi olla osana yleissivistävää koulutusta sekä ammatillista ja aikuiskoulutusta (Melén-Paaso & Kaivola & Rohweder 2009, 19). Globaalikasvatuksen tulisi olla entistä vahvemmin esillä kouluissa, koska peruskoulu tavoittaa kaikki ikäluokat melkein kymmenen vuoden ajalta. Tästä syystä kouluilla ja opettajilla on erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa lapsiin ja nuoriin.

Useista tutkimuksista ja selvityksistä selviää koulujen ja opettajien olevan edelleen ratkaiseva tekijä lapsen ja nuoren elämässä, vaikka vahvoja vaikuttajia ovat myös koti, kaveripiirit ja media. On ensiarvoisen tärkeää panostaa koulutuksen laatuun ja innostavuuteen. Yhteistyö kansalaisjärjestöjen ja koko informaalin ja nonformaalin sektorin kanssa on osa nykyajan opettajien ammattitaitoa. Opettajilla itsellään on

suuri päätösvalta opetuksen sisältöihin ja menetelmiin. Näin ollen opettajan omilla näkemyksillä ja arvoilla on ratkaiseva merkitys globaalinvastuun kehittymiselle koulussa. (Räsänen 2009, 30.) Opettajat tarvitsevat vaativaan työhönsä tukea ja tähän tarpeeseen järjestöt pystyvät vastaamaan. Järjestöt pystyvät tukemaan vastuullisen opetustyön toteuttamista globaalikasvatuksen teemoissa. Olisi ensiarvoisen tärkeää saada opettajat tiedostamaan se tuki jota järjestöt tarjoavat globaalikasvatukseen liittyen.

Tulevassa Opetus- ja kulttuuriministeriön valmistelemassa perusopetussuunnitelmauudistuksessa halutaan tulevaisuudessa vastata ajankohtaisiin koulutushaasteisiin kuten elämänhallinta, tapakasvatus, demokratiakasvatus, yrittäjyyskasvatus, kansainvälisyys ja kestävä kehitys. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012.) Toivomme opinnäytetyön tuloksien tukevan tätä uudistusta siten, että globaalikasvatuksen teemat nostetaan vahvemmin uudessa opetussuunnitelmassa.

2 GLOBAALIKASVATUS: KOHTI OIKEUDENMUKAISTA MAAILMAA

2.1 Mikä on globaalikasvatuksen perusta

Gloaalikasvatus on käsitteenä suhteellisen uusi ja globaalikasvatusta kutsuttiin vielä 2000-luvun alussa kansainvälisyyskasvatukseksi. Kansainvälisyyskasvatus on ollut osana peruskoulun opetussuunnitelmaa 1970-luvulta lähtien. 70-luvulla tavoitteena oli kasvattaa oppilaita kansainvälisyyteen ja lisätä tietoa muista kulttuureista, kehitysmaista ja kehitysavusta sekä vahvistaa kansainvälistä solidaarisuutta. 2000-luvun lopussa kansainvälisyyskasvatuksen paikan on ottanut kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen sekä kestävään kehitykseen. (Kivistö 2007; Rekola 2010, 8). Yhteistä termeille on niiden tavoite ohjata ihmisiä kiinnostumaan ympäröivästä maailmasta ja toimimaan toisia ihmisiä ja ympäristöä kunnioittaen.

Gloaalikasvatuksen tunnetuimpiin määritelmiin kuuluu Maastrichtin julistus joka luotiin kansainvälisten järjestöjen konferenssissa vuonna 2002. Maastrichtin julistus on toiminut globaalikasvatuksen tukipilarina ja punaisena lankana. Julistuksessa globaalikasvatus määritellään seuraavasti:

”Gloaalikasvatus on toimintaa, joka avaa ihmisten silmät ja mielen maailman todellisuudelle ja herättää heidät toimimaan kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien sekä oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman puolesta.”

Gloaalikasvatus rohkaisee ihmisiä vaikuttamaan maailmaan jokapäiväisillä valinnoilla. Voimme vaikuttaa paitsi lähiympäristöömme, myös ihmisten elämän edellytyksiin kauempana. Gloaalikasvatusta ohjaavat arvot – ihmisoikeudet, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus – tulevat esille jo YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa vuodelta 1948. Gloaalikasvatuksen tärkeänä toimeenpanijana toimii UNESCO, joka toiminnallaan vahvistaa gloaalikasvatuksen merkitystä sekä yhteisiä koulutustavoitteita, kansainvälisen ymmärryksen, rauhan ja ihmisoikeuksien opettamiseksi. (Oulun yliopisto 2010.)

Toisen maailmansodan jälkeen maailmanyhteisö sitoutui yleismaailmallisiin ihmisoikeuksiin, jotta kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus asua rauhassa. Tämä sopimus on ikuistettu Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen, samoin kuin kansainvälisiin sopimuksiin, jotka sitovat niihin liittyneitä valtioita. Ihmisoikeudet kuuluvat poikkeuksetta jokaisen ihmiskunnan jäsenelle. Ihmisoikeuksia ja niiden kunnioittamista koskeva kasvatus voi juurruttaa jokaisen yksilön mieleen rauhankulttuurin vaalimisen peruslähtökohdat. Ihmisoikeudet ovat todistus yleisesti sitovista arvoista, kuten yksilön vapaus, oikeus ja kaikkien tasavertaisuus. (Ihmisoikeuskasvatuksen käsikirja, 2010.)

Maailma tulee nähdä kokonaisvaltaisena järjestelmänä, jolle on ominaista entistä suurempi keskinäinen riippuvuus. Ajat ja etäisyydet ovat supistuneet ja ihmisten välinen vuorovaikutus lisääntynyt. Globalisaatio avaa sekä mahdollisuuksia, että uhkia ja globalisaation hallinta edellyttää entistä enemmän yhteistyötä ja kumppanuutta. (Heino & Houtsonen 2012, 108.) Viimeaikainen yhteiskunnallinen ja maailmanpoliittinen kehitys vaatii toimijoita nousemaan ja aktivoitumaan kansainvälisyyskasvatuksen ja globaalinvastuun saralla. Tämä kehitys vaatii uusia toimijoita. Jokainen on osaltaan luomassa sitä yhteiskuntamme ilmapiiriä, joka ohjaa toimintaamme ja arvomaailmaamme. Yhteinen tahto ja sitoutuvuus toimintaan auttavat edistämään sitä kulttuuria, jossa yksilö näkee kaikkien vastuun myös omanaan. (Anttalainen & Lam-

pinen 2009, 149.) Nykymaailmassa nuorilla on mahdollisuus rajattomaan tiedonhankintaan, mutta heillä ei ole välttämättä riittäviä taitoja tiedon kriittiseen tarkasteluun. Globaalikasvatus mahdollistaa tietojen kriittisen tarkastelun ja ilmiöiden syiden ja seurauksien ymmärtämisen. Sen sijaan, että ihmisille tarjoutaisiin totuuksia valmiiksi pureskeltuina, globaalikasvatus haastaa pohtimaan ympäröivää maailmaa ja omaa roolia yhteiskunnassa. Tavoitteena on ymmärtää, miksi on tapana ajatella ja toimia tietyllä tavalla. Millaiset normit meitä ohjaavat? Tunnistamalla toimintaamme ja ajatteluamme ohjaavia tekijöitä, voimme löytää keinoja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista ja globaalia oikeudenmukaisuutta. Globaalivastuu nostaa tiedon rinnalle taidot, arvot ja asenteet ja juuri näiden nähdään yhdessä mahdollistavan globaalin ajattelun ja siinä vaadittavan kriittisyyden (Puhakka 2012; Suomen kehityspoliittinen toimenpideohjelma 2012, 20).

Rauhankasvatus on yksi globaalikasvatuksen aihealue. Rauhankasvatuksen juuret perustuvat UNESCON vuonna 1974 tehtyyn julistukseen yhteisymmärryksestä, yhteistyöstä ja rauhan opetuksesta. Rauhankasvatuksella halutaan vahvistaa teemoja, kuten ihmisoikeudet, yhteisymmärrys kansojen välillä, suvaitsevaisuus ja väkivallattomuus (Compasito, 2012). Ihmisoikeuskulttuurin rakentaminen on edellytys rauhantilan saavuttamiselle. Pelkkä rauhan olemassaolon saavuttaminen ei voi olla tavoite, se on myös itsessään arvo. Rauha ei ole vain sodan vastakohta, se on myös arkinen tapa elää. Rauhaa voi olla vain silloin, kun ihmisten eri potentiaalit ja taidot ovat samanarvoisia ja kohtaavat toisensa. Ihmisillä tulisi olla vapaus elää elämäänsä niin kuin he itse haluavat. Ihmisen tulee ensin tiedostaa omalle elämälle oleelliset arvot, ennen kuin hän voi rakentaa rauhankulttuuria (Heinonen 2006, 66). Rauhankulttuuria rakentaessa tulee huomioida yksilön elämykselliset, kokemuksiin perustuvat oivallukset. Arvojen vaikuttavuudesta puhuttaessa ytimessä on kahden ihmisen kohtaaminen, jossa yritetään päästä yhteisymmärrykseen. (emt.)

Rauhankasvatuksen avulla ihmiset voivat kehittää ja parantaa heidän taitojaan rauhan tavoittelussa ja konfliktien ratkaisussa. Omaa maailmakuvaansa voi laajentaa tapaamalla eritaustaisia ihmisiä. Zugarin mielestä rauhankasvatus on kunnioittamisen rakentamista yhteiskuntien välille, sekä asennekasvatusta jossa ihmiset luovat ja rakentavat rauhankulttuuria (Zuniga 2009, 64). Rauhankasvatuksen tarkoitus on nähdä konfliktit tapahtumina joista voidaan oppia. Meidän tulee tiedostaa, että kon-

fliktit voidaan ratkaista rakentavasti ja luovasti, eikä väkivallalla. Rauhankasvatuksen tarkoituksena on saada meidät ymmärtämään ja näkemään kuinka käyttää konflikteja positiivisena voimavarana (emt.).

Gloaalikasvatusjärjestöt ovat yhteistyössä laatineet määritelmän globaalikasvatuksesta, jota käytämme opinnäytetyömme globaalikasvatuksen määritelmänä. Opinnäytetyössä määrittelemme globaalikasvatuksen toiminnaksi jolla pyritään herättämään ihmisten kiinnostus maailman asioihin, tarjoamalla heille tietoa ja kannustamalla heitä itse ottamaan selvää tapahtumista, niiden taustoista ja suhteista toisiinsa. Globaalikasvatuksella halutaan innostaa ihmisiä toimimaan aktiivisesti globaalien oikeudenmukaisuuden edistämiseksi. (Punainen lanka 2012). Globaalikasvatus on tarkoitettu kaikille ja sen toivotaan tavoittavan mahdollisimman moni oikeudenmukaisemman maailman saavuttamiseksi.

2.1.1. Mihin globaalikasvatus tähtää?

Gloaalikasvatuksella on selkeät tavoitteet ja päämäärät. Tässä kappaleessa tarkastelemme miten tavoitteet näkyvät yhteiskuntamme arjessa ja kuinka toiminnalla pyritään vaikuttamaan ihmisten asenteisiin, arvoihin ja ajatusmaailmaan.

Peruskoulujen perusopetussuunnitelmassa globaalikasvatuksen teemat näkyvät hyvin vahvana arvopohjan luojana. Perusopetuksen, eli ala- ja yläkoulujen toiminnan kantavaksi taustavoimaksi nousevat kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja globaalikasvatusta määrittävät arvot. Myös lukio-opetuksen lähtökohtana ovat ihmisoikeudet. (LOP 2003, 12.) Opetussuunnitelmissa määritellään selkeästi, että opettajien tulisi kunnioittaa ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa. Kunnioittaakseen ja huomioidakseen nämä asiat, opettajan on tunnettava ne sopimukset, joille koulun arvot pohjautuvat.

"Perusopetuksen arvopohjana ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Perusopetus edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista" (POP 2004, 14).

Olemme samaa mieltä Kivistön kanssa siitä, että tulisi tarkastella kriittisesti sitä, millä tavoin koulujen arvot näkyvät opetuksessa. Maailmanlaajuinen vastuu ja kestävään kehitykseen kasvaminen saattavat tulla kirjatuiksi koulun arvoihin tai opetus suunnitelman yleisiin tavoitteisiin, mutta liian harvoin tehdään suunnitelmia, joilla arvot muutettaisiin käytännölliseksi vastuuseen kasvamisesta kannustavaksi toiminnaksi (Kivistö 2012).

Heinon & Houtsosen mukaan globaalikasvatuksen tärkeimpänä tehtävänä on kasvattaa nuoria yleismaailmalliseen vastuuseen. Tarkoitus on saada oppilaat ymmärtämään globaaleihin kysymyksiin liittyviä erilaisia asenteita ja eettisiä arvoja, sekä saada heidät arvostamaan oikeudenmukaisuutta ja moninaisuutta. Globaalikasvatuksessa on tärkeää saada oppilaat ymmärtämään kuinka globaalit ilmiöt voivat vaikuttaa heidän omaan elämäänsä tai kuinka he voivat vaikuttaa muiden elämään. Globaalikasvatus tapahtuu vuorovaikutuksessa lähipiirin, omien yhteisöjen, oman maan ja jopa koko maailman kanssa. (Heino & Houtsosen 2012, 109.) Nuoria tulee tukea näkemään asioiden moninaisuus ja riippuvuussuhteet. Oppilaille itselleen on tärkeää saada osallistua ja vaikuttaa globaaleihin asioihin omassa arjessa, omalla toiminnalla.

Globaalikasvatus tarjoaa uusia näkökulmia ja tietoa toisenlaisista toimintatavoista, mutta jättää silti valintojen tekemisen ihmisille itselleen (Rekola 2010, 12). Globaalikasvatuksen tarkoituksena on muuttaa maailmaa oikeudenmukaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi paikaksi. Maailmankansalaisuuteen ymmärretään laaja-alaisesti kuuluvan yhteiskunnallinen aktiivisuus, kansalaisaktiivisuus, vastuullinen kuluttajakansalaisuus, itsensä kehittäminen, ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden puolustaminen sekä vastuu ympäristöstä. (LANUKE, 2012–2015). Näitä edellä mainittuja kompetensseja maailmankansalaiseksi kasvamisen prosessi vaatii.

2.1.2 Koulujen vastuu globaalikasvatuksessa

Koulu vaikuttaa merkittävästi nuoren elämään sillä peruskoulu kokoaa yhteen kaikki tulevat kansalaiset lähes kymmeneksi vuodeksi. Kasvatus on sidoksissa arvoihimme ja siihen, kuinka keskeistä kasvu ympäristön inhimillisyyden ihmisen kehitykselle on. (Räsänen 2009, 29.) Krokfors ilmaisee koulun yhteiskunnallisen merkityksen

hyvin yksipuolisesti. Hänen mukaansa koulun kasvatustehtävän määrittelee yhteiskunta. Koululaitos on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä instituutioista ja sen tehtävä on kuhunkin yhteiskunnalliseen aikaan sidottua. Krokforsin mielestä koulukasvatukseen tulisi tukea myös kotikasvatusta. Hänen mielestään koulussa ei opiskella mitä halutaan, vaan toiminnan pohjana ovat viralliset opetussuunnitelmat. (Krokfors 1998, 74.) Jotta globaalikasvatukseen tavoitteisiin päästään, tulisi kotikasvatukseen tukea myös vastavuoroisesti koulukasvatusta. Jos arvot ovat ristiriidassa kodin ja koulun välillä, voi nuoren olla haastavaa muodostaa omat arvonsa.

Gloaalikasvatuksesta puhuttaessa on tärkeää saada kaikki yhteiskunnantoimijat ymmärtämään elinikäisen oppimisen tärkeys. Oppilaitoksissa, eli muodollisissa oppimisen puitteissa, annetaan valmiuksia ja perusta elinikäiselle oppimiselle. Kouluissa tapahtuvan globaalikasvatuksen on tarkoitus herättää uteliaisuutta ja avoimuutta globaaleille asioille sekä herkkyyttä havaita muutostarpeet. Koulun tulisi luoda vahva pohja oppilaan arvomaailmaan, sillä aikuisena arvojen uudelleen muokkaaminen on haasteellista oman ajatusmaailman juurtumisen takia. Kulttuurinen herkkyys ja empatia alkavat kehittyä varhain ja tämän takia onkin perusteltua, että globaalikasvatusteemojen käsittely aloitetaan jo varhaiskasvatuksessa ja sitä jatketaan edelleen eri koulutusasteilla (Melen-Paaso ym. 2009, 19). Koululla on mahdollisuus tarjota oppilaille erilaisia näkökulmia tarkastella maailmaa ja avata ikkunoita maailmassa vallitseviin eri todellisuuksiin, tapoihin elää ja ajatella. Tarkoitus ei ole siirtää arvoja ja asenteita suoraan nuorelle, vaan aktivoida nuorta itseään luomaan hänen omat perustelut sille, mikä panee ihmiset toimimaan tietyllä tavalla. Koulussa tehtävää globaalikasvatustyötä voidaan myös kutsua maailman hahmottamisen pedagogiikaksi. (Kivistö 2007, 8.)

Opettajan oma persoona, arvot ja kiinnostuksen kohteet saattavat hyvinkin vaikuttaa siihen, miten ja mitä hän opettaa. Vaikka opettajan työ perustuu opetussuunnitelmalle, on opettajalla silti vapaus valita tärkeimmät painotukset opetuksessa. Jos opettaja pysyy opetussuunnitelman raameissa ja lain puitteissa, hänen menetelmiään harvoin kyseenalaistetaan. Tämä suomalainen käytäntö, jossa opettajilla on paljon vapautta, on harvinainen muualla maailmassa. (Nielikäinen 2009, 18). Vapaus opetuksessa on mahdollisuus, joka voi jäädä käyttämättä. Ilman luovuutta ja ky-

kyä ajatella oman totutun opetuksen ulkopuolelta, ettei toimi niin kuin on totuttu toimimaan.

Tärkeää on ymmärtää globalisoitumista ja siitä syntyvien seurauksien vaikutuksia Suomessa. Kulttuurit sekoittuvat ja yhdenmukaistuvat, liikkuvuus ja vuorovaikutus lisääntyvät. Ympäristön tilan muutokset vaikuttavat kaikkiin. (Jääskeläinen 2010, 11.) Koulun tulee huomioida opetuksessaan se, että kaikki lapset tulevat kouluun eri kulttuuri- ja arvotaustoista (Räsänen 2009, 35). Globaalin ymmärryksen ja vastuun puuttuminen aiheuttaa vakavia ongelmia niin globaalissa mittakaavassa, kuin paikallisella tasolla. Tästä esimerkkejä ovat rasismi, kulttuurienväliset yhteentörmäykset ja yleinen välinpitämättömyys. Ongelmat lisääntyvät jos ihmiset eivät ymmärrä kyseisten ilmiöiden taustalla vaikuttavia tekijöitä. (Rekola 2010, 10). Näitä ongelmia voidaan ennaltaehkäistä kouluissa tuomalla globaalikasvatuksen teemoja opetukseen entistä enemmän. Suomen kansainvälistyessä esiintyy kulttuurien yhteentörmäyksiä enemmän. Globaalikasvatuksen avulla saadaan ihmiset ymmärtämään monikulttuurisuuden rikkaus, negatiivisten mielikuvien sijasta.

Kumpulainen korostaa globaaliin vastuullisuuteen oppimisessa tärkeäksi asioiden tietämisen, tiedostamisen ja toimimisen. Pelkkä tieto ei riitä, vaan asia tulee pystyä yhdistämään osaksi omaa elinympäristöä. Kasvatuksen haasteena on rakentaa pedagogisia toimintakulttuureja, jotka mahdollistaisivat oppilaiden aktiivisen osallistumisen ja oppimisen. Aktiivinen osallistuminen sekä elinikäinen oppiminen ovat taitoja joita tarvitaan hyvän elämän ja hyvinvoinnin rakentumisessa, niin yksilöille kuin koko yhteiskunnalle. Näin voidaan tukea oppimista, jolla on merkitystä ja joka kantaa vastuuta tässä ja nyt. (Kumpulainen 2009, 94.) Järjestöt voivat vastata koulujen haasteeseen rakentaa globaalikasvatuksen pedagogista toimintakulttuuria.

Kouluissa voidaan saada paljon aikaan opettajakunnan ja koulu yhteisön yhteistyöllä. Tämä edellyttää sitä, että aikuisten välillä on jonkinasteinen yhteisymmärrys siitä mikä on olennaista ihmisen hyvinvoinnille, kehitykselle ja elämän mielekkyydelle. Yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa on osa nykyajan opettajien ammattitaitoa. (Räsänen 2009, 29.) Opettajan työ on aikoinaan nähty hyvin eri tavoilla ja ammattia on tarkasteltu monesta eri näkökulmasta. Keskustelua on käyty opettajasta oppilaan kohtaajana ja ohjaajana, tietojen ja taitojen välittäjänä ja yhteiskunnallisena sopeut-

tajana. Olemme Räsänenin kanssa samaa mieltä siitä, että opettajien olisi tärkeä hyödyntää kansalaisjärjestöillä olevaa ammattitaitoa. Koemme opettajan roolin globaalikasvatuksessa olevan tärkeä, mutta vastuuta ei voi yksin sysätä heidän hartailleen. Vastuu maailmankansalaiseksi kasvattamisessa on koko yhteisöllä, jossa kaikkien tuki on tärkeää.

Gloaalikasvatusta opettaessa haasteeksi voivat nousta opettajan omat arvot ja kokemusten puute eri kulttuureista. Kasvattajan roolissa opettaja ei mieti vain omia arvojaan, vaan opettajan tulee pohtia omia kasvatuksellisia arvoja ja sitä, mitkä arvot takaavat parhaan mahdollisen tulevaisuuden oppilaille. (Räsänen 2009, 34.) Puhuttaessa arvoista tulee esille myös kulttuurienvälisen viestinnän kompetenssit. Opettajien haasteeksi nousee kulttuurin ymmärtäminen ja oman itsensä näkeminen muiden silmin. Oman kulttuurin ulkopuolisen näkökulman löytäminen vaatii vuorovaikutusta, kulttuurisia risteyskohtia ja omalta mukavuusalueelta irtautumista. Toimiminen kulttuurien välisenä asiantuntijana edellyttää teorian ja käytännön hallitsemista. (Salo-Lee 2010, 27.) Opettajilla olisi hyvä olla omakohtaisia kokemuksia kulttuurien kohtaamisesta, koska tällöin he ovat miettineet omia kulttuurien välisiä kompetenssejaan.

2.1.3 Järjestöjen vastuu globaalikasvatuksessa

Sanotaan, että Suomi on järjestöjen luvattu maa ja sanonta pitää hyvin paikkaansa. Suomessa on tuhansia järjestöjä ja globaalikasvatusta tekeviä järjestöjä löytyy toistasataa. Kansalaisjärjestöjen vahvuus juontuu niiden kyvystä mukautua maailmassa muuttuviin tilanteisiin ja siihen, että ne voivat tarjota mahdollisuuksia toimia omien arvojen, kiinnostuksen ja toisten ihmisten parissa (Lappalainen 2009, 122). Kansalaisjärjestöjen toiminta tarjoaa mahdollisuuksia osallistumiseen ja tätä kautta tukee elinikäisen oppimisen periaatteita. Järjestöjen vahvuutena on kyky saada ihmiset toimimaan ruohonjuuritasolla, sitouttaa heitä toimintaan ja verkostoitua eri sektoreilla. (emt., 122.) Kansalaisjärjestöt ovat tärkeitä materiaalien tuottajia, palvelujen tarjoajia ja oman aihealueensa asiantuntijoita. Tätä tulisi hyödyntää nykyistä enemmän, niin informaaleissa kuin nonformaaleissa kasvatustilanteissa.

Järjestöillä, eli epämuodollisen oppimisen areenoilla, on tärkeänä tehtävänä antaa mahdollisuus jatkuvalla kasvulla ja kehitykselle. Niin järjestöjen, kuin muidenkin epämuodollisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on edistää muutososaamista, lisätä ymmärrystä tulevaisuuden haasteista sekä sitouttaa ihmisiä yhteisölliseen ja vastuulliseen toimintaan. (Melén-Paaso ym. 2010, 24.) Kasvaminen globaaliin vastuuseen edellyttää yhteistyötä ja muutoksia kaikilta yhteiskunnan toimijoilta.

Europarlamentin tuorein deklaraatio vaatii globaalikasvatuksen vahvistamista EU:n alueella. Tämä on globaalikasvatusjärjestöille merkittävä poliittinen linjanveto, joka haastaa miettimään eurokansalaisten roolia uudella tavalla kehitykseen nähden. Globaalikasvatus vähentäisi merkittävästi köyhyyttä ja edistäisi kestävästä kehityksestä, sekä tukisi kansalaisosallistumista oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien puolesta, niin paikallisesti, kuin globaalistikin. Suomen strategia on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä kiitosta kokonaisvaltaisesta ja eri koulutusmuotoja kattavasta toiminnasta, mutta sen haasteina ovat olleet käytännön toteutus ja kohderyhmien tavoittaminen. (Plan 2012.) Yhteistyöllä koulujen ja järjestöjen kanssa voidaan vahvistaa globaalikasvatuksen toteuttamista käytännössä ja tavoittaa paremmin kohderyhmät.

Kansalaisjärjestöillä on merkittävä rooli globaalikasvatuksen toteuttajana ja toimeenpanijana. Kansalaisjärjestöt ja muut koulun ulkopuoliset toimijat voivat kehittää menetelmiä ja lisätä kansainvälisyyskasvatuksen tuntemusta tiedotustyön avulla. (Kansainvälisyyskasvatus 2010, 18.) Järjestöt eivät ole vielä saavuttanut globaalikasvattajina sitä mittakaavaa mitä ne voisivat saavuttaa. Järjestöjen tekemää työtä ei tunneta jolloin toiminta koetaan helposti etäiseksi. Kansalaisjärjestöt ovat tärkeä yksittäinen toimijaryhmä, mutta globaalikasvatus kuuluu myös monien muiden yhteiskunnan toimijoiden tehtäviin. Esimerkiksi koulut, kunnat, seurakunnat, yritykset ja media ohjaavat ihmisiä vastuulliseen maailmankansalaisuuteen. Järjestöillä on paljon tarjolla materiaaleja ja palveluita, mutta niiden käyttöaste ei syystä tai toisesta vastaa järjestöjen asettamia tavoitteita. Järjestöjen tekemä työ vaatisi selvästi enemmän tunnettuutta. Maailmanlaajuisilla järjestöillä tunnettuus on huomattavasti pienempiä järjestöjä parempi.

Monet järjestöt tuottavat erilaisia materiaaleja koulujen käyttöön, opettajien hyödynnettäväksi. Materiaalien lisäksi yhteistyömuotoja on monenlaisia, työpajoista järjestövierailuihin ja erilaisista tapahtumista ja koulutuksista yhteisiin projekteihin ja luentoihin. Toimintaa rajoittaa kuitenkin usein liian vähäiset resurssit, jotka nousevat usein esteeksi yhteistyölle. Dahlberg toteaa, ettei järjestöillä tunnu olevan riittävästi aikaa, rahaa eikä henkilöresursseja (Dahlberg 2011, 29). Monet opettajat saattavat kokea järjestöyhteistyön ylimääräisenä lisänä, eivätkä välttämättä koulujen omat toimintasuunnitelmat tue erilaisia toimintaympäristöjä tai toimintamalleja (emt.).

Järjestötoimijoiden ja opetushenkilökunnan tietotaidon vaihtaminen ja vuorovaikutus voisi olla hedelmällistä. Kouluympäristössä kohdataan monenlaisia haasteita, joista järjestöillä on kokemusasiantuntijuutta. Valtakunnallisten opetussuunnitelmien käytännön toteutus riippuu kuitenkin koulun toimintakulttuurista ja opetuksen paikallisesta suunnittelusta. (Järvelä 2010, 39.) Kouluilla on mahdollisuudet toteuttaa globaalikasvatusta monin eri keinoin. Koulun johto voi vaikuttaa siihen, miten vahvasti globaalikasvatus näkyy opetuksessa ja millaista tukea opettajat työhönsä saavat.

Ulkoasiainministeriö tukee järjestöjen toimintaa ja tämän tuen avulla järjestöt pyrkivät lisäämään kansalaisten tietoisuutta globaaleista kehityskysymyksistä. Lähes jokainen järjestö kilpailee samoista tuista, sillä ilman tukia eivät järjestöt pysty toteuttamaan, eikä kehittämään laadukasta ja toimivaa globaalikasvatustyötä. Resurssit ovat järjestöjen suurin ongelma ja uhka toiminnalle sekä yhteistyölle. Jos ei ole rahaa, ei ole aikaa ja ilman aikaa ei ole mahdollisuutta yhteistyöhön. Yhteistyöllä eri järjestöjen kesken voitaisiin täydentää toisten osaamista ja saada aikaan enemmän kuin mihin olisi yksin pystynyt.

2.2. ETIIKKA JA ARVOT GLOBAALIKASVATUKSESSA

2.2.1 Globaalietiikka

Haluamme opinnäytetyössä nostaa esille globaalietiikan merkityksen ja vaikutukset globaalikasvatukseen ja sen, miten se liittyy järjestöihin ja kouluihin. Jotta voisimme puhua globaalikasvatuksen tavoitteista ja pyrkimyksistä, tulee meidän aidosti ottaa

huomioon ympäristö jossa elämme. Globaali etiikka tuo globaalikasvatuksen tarkasteluun uuden ulottuvuuden ja sen avulla pystytään hahmottamaan globaalikasvatuksessa esillä olevat riippuvuussuhteet. Rion ympäristökokouksen jälkeen vuonna 1992, alkoi keskustelu maailman yhteisölle luovutetuista perusarvoista. Rioissa todettiin että, kestävä kehitys ei voida rakentaa yksin talouden varaan tai pelkää ekologist näkökohdat huomioiden tai vain sosiaalisia ongelmia ratkomalla. Oleellista on kuitenkin huomata, että yhtenäisen maailman rakentamista varten tarvitaan yhteistä eettistä kokonaisnäkemystä. Rion ympäristökokouksen jälkeen keskustelu jäi elämään ja Chicagon globaalin etiikan julistus syntyi 1993, maailman uskontojen parlamentin johdosta:

”Maailmamme ei voi muuttua paremmaksi ilman yksilöiden tietoisuuden muuttumista... ilman riskinottoa ja uhrivalmiutta tilanteemme ei voi perusteellisesti muuttua”. (Chicagon julistus, 2012.)

Globaaleja eettisiä kysymyksiä tulee tarkastella monesta eri tulokulmasta, tarkastelu on tärkeää globalisaation vuoksi. Heinonen totesi vuonna 2009 sosiaalifoorumissa, että globalisaatio johtaa kasvavaan epäoikeudenmukaisuuteen, jollei sen vaikutusten arvioinnissa ja uudistamisessa oteta huomioon globaaleja eettisiä periaatteita (Heinonen 2012). Heinosen kirjoituksista nousee esille neuvoja jotka meidän tulisi huomioida, jotta eettiset periaatteet toteutuisivat. Ensimmäinen neuvo on rauhankasvatuksen edistäminen kodeissa ja kouluissa. Toinen neuvo liittyy yksilöihin ja yksilön vastuullisuuteen ajatella myös kokonaisuuden etua, joka nousee yksilön vapaasta harkinnasta. Kolmas neuvo liittyy kehoitukseen puhua ja toimia totuudenmukaisesti, joka koskee erityisesti kulttuurien eri osa-alueilla työskenteleviä, kuten tiedotusvälineitä, tiedemiehiä, poliitikkoja ja uskontojen edustajia.

Chicagon julistus laadittiin koska ihmisoikeuksien julistus vuodelta 1948 tarvitsi rinnalleen inhimillisen velvollisuuksien julistuksen, joka kannustaa ulkoiseen lain kirjaimen sisältävän moraalinormiston lisäksi käytännössä toteutettavaan moraalisuuteen ja eettiseen mielialaan. (emt.) Chicagon julistus luotiin eri uskontojen pohjalta niin, että uskonnoista etsittiin niitä kaikkia yhdistävät tekijät, kuten kultainen sääntö: älä tee muille sitä, mitä et haluaisi sinulle tehtävän. Chicagon julistuksen pohjalta halutaan toivoa siihen, että maapallolla voidaan elää harmoniassa vaikka ihmisillä olisi eri kulttuuri ja uskonto. Heinosen mukaan kulttuurit rakentuvat paljolti uskonto-

jen varaan. Uskontojen yhteisen eettisen minimikonsensuksen löytäminen merkitsee samalla myös kulttuureja yhdistävien eettisten periaatteiden tiedostamista (emt.).

Heinosen mukaan kasvaminen rauhankulttuuriin merkitsee kasvamista sellaiseen vapauteen, jonka pohjalla on eettinen arvopohja. Sisäinen kasvu on kuitenkin hyvin henkilökohtainen prosessi, joka rakentuu vuosien saatossa henkilön sitä itse ehkä huomaamatta. Jokainen maapallon ihminen miettii elämän peruskysymyksiä: mistä tulen, minne menen ja miksi en tee oikein vaikka haluaisin. (Heinonen 2006, 65.) Tämän perusteella voidaan todeta, että tiedostaakseen ympärillä olevan maailman, tulee ihmisen ensin tutustua omiin arvoihin ja itseään ympäröivään kulttuuriin.

Tarvitsemme globaalietiikkaa, koska maailman kaikki osat ovat riippuvaisia toisistaan. Toimintamme vaikuttaa koko maailmaan ja tästä syystä toimintamme seurauksia on pakko miettiä koko maailman kannalta. Globaalietiikka ei ensisijaisesti anna käyttäytymisohjeita ihmisille, koska neuvominen voi muuttua helposti pätemiseksi. Globaalietiikalla voidaan uudistaa, sekä paikallista, että globaaleja instituutioita oikeudenmukaisempaan suuntaan. Kulttuurien kohtaaminen ja uskonnon yhteiskunnallinen rooli ovat globaalin etiikan ydinkysymyksiä (Sihvola 2004, 210–212).

2.2.2 Maailmankansalaisuus

Globaalikasvatuksen tavoitteissa ja päämäärissä sivutaan useaan otteeseen maailmankansalaisuutta ja kasvamista aktiiviseen kansalaisuuteen. Koemme opinnäytetyössämme tärkeäksi tarkastella tätä teemaa lähemmin, koska globaalikasvatuksessa on kyse maailmankansalaiseksi kasvamisesta. Maailmankansalaisuudelle ei ole tarkasti määriteltyä kiinnekohtaa, niin kuin on kansalaisuudella tai eri kansalaisryhmillä. Maailmankansalaisuuden merkitys vaihtelee käyttöyhteydestä riippuen. Kosmopolitanismilla ja globaalilla kansalaisuudella viitataan synonyymisesti maailmankansalaisuuden eri ulottuvuuksiin (Leppäaho 2012). Melén-Paason mukaan suomessa yhä useammat ihmiset käsittävät itsensä globaalin maailman kansalaisiksi, eivät vain omaan maahansa rajatuiksi kansalaisiksi. (Melén-Paaso ym. 19.)

Globalisaation vaikutukset heijastuvat kiistämättä elämäämme Suomessa ja siksi se on yksi merkittävistä maailmanjärjestyttä muokkaavista prosesseista. Tässä prosessissa globaalin kentän toimijat kehittävät uusia yhteisöllisyyden muotoja globaalissa mittakaavassa. Tämä tarkoittaa globaalin kansalaisuuden ja kansalaisyhteiskunnan kehittymistä. Kehittyäkseen maailmankansalaisuus tarvitsee avointa julkista keskustelua, kulttuuria ja yksilön eettisen näkökentän laajenemista globaalimpaan suuntaan. Maailmankansalaisuus voidaan käsittää aktiivisena kansalaisuutena, jossa yksilöt sekä yhteisöt opettelevat hallitsemaan ja käyttämään kansainvälistymisen haasteita ja tietoa paljoutta entistä refleksiivisemmin. (Leppäaho 2012.)

Olemme kaikki yhden ja saman maailmanjärjestyksen kansalaisia. Kielistä ja kulttuureista riippumatta ihminen voi ymmärtää toista ihmistä, hänen toiveita, pelkoja, iloja ja suruja. Tästä syystä osaamme asettua toisen ihmisen asemaan ja harkita toimintamme seurauksia toisten ihmisten kannalta. Jokainen maailmaan syntyvä lapsi ei ole pelkästään ihminen vaan myös pieni maailmankansalainen. (Sihvola 2004, 213.) Maailmankansalaiseksi kasvamisessa on kyse prosessista joka useimmilla ihmisillä kestää läpi elämän. Kasvu maailmankansalaiseksi voidaan aloittaa vasta sitten, kun se nähdään omassa elämässä tarpeelliseksi, mutta asioille voidaan kuitenkin herkistyä jo pienestä pitäen. Maailmankansalaiseksi kasvaminen on mahdollista, mutta henkilökohtaisen kasvun muutoksia ei välttämättä huomaa helposti. Kulttuurilliset kokemukset ja omaan kulttuuriin tutustuminen avaa ihmisen silmät eri todellisuuksille. Maailmankansalaisena tulee olla empatiakykyä eli kykyä asettua toisen ihmisen asemaan. Tämän taidon omaaminen on keskeistä ihmisenä kasvamisessa.

2.3 GLOBAALIKASVATUSTA OPPIMAAN JA OPETTAMAAN

2.3.1 Mitä globaalikasvatus vaatii kasvattajalta?

Opinnäytetyössä halusimme tarkastella motivaatiotekijöitä, erityisesti siitä näkökulmasta, mikä motivoi opettajia ottamaan globaalikasvatuksen teemat mukaan opetukseensa ja mikä motivoi sen opettamisessa yleisesti. Globaalikasvatusta tekeville järjestöille ja heidän työntekijöiltään motivaatiota löytyy jo omasta takaa, motivaatio-

ta tukee haluttuihin tavoitteisiin pääsy. Tämän takia järjestöjen puolelta motivaatiotekijöiden selvittämiseksi ei ollut tarvetta.

Globaalikasvattajan motivaatiolla on keskeinen merkitys yhteiskunnassamme, sillä sen avulla saadaan parhaiten maailmaamme vaikuttavia asioita kansalaisten tietoon ja näin ollen he voisivat toimia tietoisesti yhteiskunnan sekä mahdollisesti koko maailman hyväksi. Opetusalan ammattijärjestö on määritellyt opettajan etiikan seuraavasti: Opettajan etiikasta puhuessa tulee tarkastelijan pystyä erottamaan toisistaan juridiset ja eettiset kysymykset. Opetuksen sisällön määrää opetussuunnitelma, kuitenkin opettajalla on vapaat kädet suunnitelman toteutuksessa. Opettajan ammattietiikka ei perustu pakkoon tai ulkopuoliseen valvontaan, vaan sen uskotaan pohjautuvan sisäistettyyn käsitykseen ammatin moraalista vaativuudesta. Eettisten periaatteiden lähtökohtana on ihmisoikeuksien julistus. (OAJ, 2012). Koska opettajien ammattietiikka pohjautuu moraaliin, ei ole olemassa yhtä selkeää linjausta opetuksensisällöstä. Opettajien ammattietiikasta tulisi keskustella enemmän työyhteisöissä, jotta yksilön omista arvoista pystytään muodostamaan koulun yhteinen arvopohja.

Mielestämme on tärkeää nostaa uskonnonopetuksen nykytilanne ja kehitys esiin opinnäytetyössämme. Globaalikasvatuksen teemat ovat hyvin keskeisiä juuri etiikassa ja uskonnonopetuksessa. Suomi muuttuu ja kehittyy kaiken aikaa. Suomeen muuttaa vuosi vuodelta enemmän maahanmuuttajia jonka myötä oppilaissa on yhä enemmän eri kulttuuri- ja uskontotaustoja. Tämä tieto herättää kysymyksen uskonnonopetukseen liittyen ja erityisesti siihen, mihin suuntaan opetusta tulisi viedä. Kymmenen vuoden sisällä 10% peruskoululaisista on maahanmuuttajataustaisia ja Helsingissä on tällä hetkellä enemmän muslmioppilaita kuin ruotsinkielisiä (Korkeakivi 2012). Kallioniemen mielestä uskonnonopetus ei ole koskaan ollut näin ajankohtaista kuin nyt. Maahanmuuttajista on koulutettava yhteiskunnan aktiivisia jäseniä, jotka tuntevat Suomen arvopohjan ja maan tavat. Uskonnonopetus on tähän asti polkenut paikallaan. Muun muassa Kanadassa, Ruotsissa ja Tanskassa uskonnonopetus on ollut tunnukseton jo yli kymmenen vuotta. Kallioniemen mielestä uskontoja ja etiikkaa tulisi opettaa koko ikäluokalle yhdessä. (emt.) Suomessa olisi hyvä seurata edellä mainittujen maiden mallia ja muuttaa uskonnonopetus yhtenäisemmäksi, enemmän elämäntutkimuksen suuntaan.

Työelämässä yritetään ymmärtää, miten ihmiset tulkitsevat ympäristöään ja ryhtyvät toimeen. Kouluilla, niin kuin muillakin työyhteisöillä, on päämääriä ja strategioita joihin pyritään. Työorganisaation asettamiin strategioihin ja tavoitteisiin on mahdotonta pyrkiä ilman yksilön omaa halua työskennellä. Olemme erityisen kiinnostuneita selvittämään, mikä saa opettajat tekemään jotain, mitä heidän ei olisi pakko tehdä. Toimintahaluinen ja tavoitesuuntautunut ihminen on motivoitunut työhönsä. Yksilön toiminnan määrä ja laatu eivät aina riipu pelkästään motivoituneisuudesta. Työntekijän omien tietojen ja taitojen käyttö vaikuttaa hänen halukkuuteensa ja kyvykkyyteensä käyttää osaamistaan organisaation strategian ja vision mukaisesti (Vartiainen & Nurmela 2005, 188–190).

Työmotivaatiossa on kysymys laajasta motiivien verkostosta, jossa osa motiiveista on ulkoisia ja osa sisäisiä, osittain tiedostamattomia tunteisiin pohjautuvia vaikuttimia. Sisäisen motivaation tunnusmerkkeinä on, että työtä tehdään sen sisällön kiinnostavuuden vuoksi. Täysin ulkoisesta motivaatiosta on kyse silloin, kun työtä tehdään sen välinearvon takia. Toiminta ei varsinaisesti aiheuta mielihyvää tai synnytä kiinnostusta, vaan ainoastaan työn lopputuloksella on merkitystä. (emt., 189–190). Suurin osa ihmisistä on työssään yhtä aikaa sekä ulkoisesti, että sisäisesti motivoituneita. Tämän Vartiaisen & Nurmelan tiedon pohjalta voidaan tehdä johtopäätös siitä, että niillä opettajilla jotka käsittelevät tiedostetusti globaalikasvatusteemoja, on halu opetukseen syntynyt sisäisen motivaation kautta. Järjestötyöntekijät ovat yleisesti sisäisesti motivoituneita, koska työ vastaa heidän omia arvomaailmojaan.

2.3.2 Sosiokulttuurinen innostaminen opetuksessa

Kun mietitään miten globaalikasvatusta tulisi opettaa, pitää miettiä mikä saa ihmiset kiinnostumaan ja innostumaan itselle uusista asioista. Maailmankansalaiseksi kasvamisessa on kyse tietyyntyyppisen innostumisen herättelystä. Innostamisen määrittely ilmiönä ei ole yksiselitteistä, voidaan todeta että innostamisessa on pohjimmiltaan kyse näkemyksistä, pyrkimyksistä ja tietyyntyyppisestä toiminnan luonteesta (Hämäläinen & Kurki 1997, 201–202). Innostamiselle on ominaista herkistää ihminen ja saada vahvistusta itse toiminnasta. Innostaminen herättää ihmisen tietoisuutta, lisää toimintaa ja saa heidät liikkeelle (emt.). Innostamisen avulla vahvistetaan

ihmisiä ja yhteisöjä kehittämään luovuuttaan. Jotta lapset ja nuoret saataisiin kiinnostumaan globaalikasvatuksesta, tulee asiat käsitellä heille sopivalla ja kiinnostavalla tavalla. Voidaan todeta, että innostunut ihminen pyrkii kehittämään toimintaa, eli tässä tapauksessa omaa elinympäristöään.

UNESCO on määritellyt sosiokulttuurisen innostamisen, sosiaalisten käytäntöjen yhdistelmäksi, joiden tavoite on herätellä yhteisöjen aloitteellisuutta ja osallistumista. Tärkeää on, että ihmiset toimivat omasta tahdostaan, jolloin prosessi johtaa aktiiviseen kehitykseen. Sosiokulttuurinen innostaminen tavoittelee yksilöiden ja yhteisöjen elämänlaadun parantamista yhteiskunnassa. Toiminta tapahtuu ihmisten omia ehtoja kunnioittaen ja prosessi määräytyy yksilöiden kykyjen ja tahdon mukaisesti. (emt., 207.) Keskeinen kysymys sosiokulttuurisessa innostamisessa on, kuinka saada sellainen henkilö kiinnostumaan, jolla ei ole omakohtaista kosketuspintaa globaalikasvatusta kohtaan ja jolta empatiakyky puuttuu. Innostamisen kysymykset on oleellista huomioida opetuksessa, toimintasuunnitelmissa kuin myös järjestöissä, jotka tarjoavat omia palvelujaan.

Jotta ihmisessä heräisi kiinnostus, tulee hänen nähdä omassa ympäristössään jostain muutettavaa. Innostaminen on syntynyt halusta muuttaa ympäröivää todellisuutta, koska sitä ei ole koettu hyväksi tai sopivaksi. Jotta muutos saadaan aikaiseksi, tulee meidän etsiä sellaisia uusia arvoja, jotka ylittävät yksilölliset halumme. Innostamisen avulla pyritään luomaan tavoitteita ja välineitä, joiden avulla voidaan saavuttaa se mikä kulloinkin puuttuu. Innostamisella pyritään kannustamaan ihmistä osallistumaan kulttuuriin sen kaikilla alueilla. (emt, 199.) Koemme, että Hämmäläisen ja Kurjen kriittisellä ympäristön tarkastelulla lapsi tai nuori voi havaita ympäristönsään asioita, joihin haluaa tehdä muutoksia. Opettajalla on tällaisessa tilanteessa mahdollisuus opetuksessa hyödyntää lasten ja nuorten elämässä olevia huolenaiheita ja nostaa niitä yhteiseen keskusteluun vaikka luokassa.

2.3.3 Kriittinen pedagogiikka

Gloaalikasvatusta opettaessa ja materiaaleja tuottaessa on tärkeää huomioida erilaisia opetustyyplejä. Globaalikasvatuksen tavoitteena on muun muassa saada ihmiset itse toimimaan aktiivisesti globaalikasvatuksen teemojen puolesta, sillä vain

omalla toiminnallaan voi vaikuttaa näihin asioihin. Paulo Freire kritisoi koulujen opetuksessa sitä tyyliä, joka tapahtuu tallennusteorian muodossa (Rekola 2010, 13). Siinä oppilas tallentaa muistiinsa hänelle opetettuja asioita. Tämän opettajan ja oppilaan, eli tiedon antajan ja tiedon passiivisen vastaanottajan roolien sijaan Freire kehitti aktiivisen oppimisen käsityksen. Aktiivisessa oppimisessa oppilaan ja opettajan välillä ei ole hierarkiaa, vaan heidän välillään tapahtuu aktiivista keskustelua ja tämän myötä oppilaasta saadaan aktiivinen toimija. Freiren mukaan oppiminen merkitsee ongelmien ymmärtämistä ratkaisuja etsimällä ja opetustilanteiden onkin tarkoitus johtaa kriittiseen ajatteluun, toimintaan ja muutokseen. Freire näkee kasvatuksen ja koulutuksen avaimiksi siihen, että ihmiset voivat rakentaa oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa tulevaisuudessa. Hänen mielestä kriittinen ajattelu ja dialogi ovat kasvatuksen peruspilareita. (Rekola 2010, 13; Hämäläinen ym. 1997, 212). Kriittisen ajattelun ja dialogin kautta voidaan maailmaa muuttaa paremmaksi paikaksi. Ihmisen ei tarvitsisi aina sopeutua muutoksiin maailmassa, vaan jokainen voi itse muuttaa omaa elinympäristöään.

Giroux näkee asian hieman samaan sävyyn, hänen mukaansa kriittinen pedagogiikka on dialektistä ja dialogista tapahtumaa, jossa käydään neuvottelua eri opiskeltavien asioiden merkityksestä. Neuvottelu on opettajan ja opiskelijan välistä ajatustenvaihtoa. (Giroux & McLaren 2001, 20). Kriittisessä pedagogiikassa tulisi paneutua sorrettujen ja alistettujen näkökulmaan sekä nähtävä maailma heikommassa asemassa olevien kannalta. Yhteiskunnassa tulisi vaikuttaa asioihin niin, että juuri näiden heikkojen äänet saataisiin kuuluviin. Kriittisten pedagogien tulisi työssään puolustaa inhimillisiä perusarvoja ja vastustaa syrjintää, epätasa-arvoa ja väkivaltaa. (emt. 16–17). Asioista neuvottelu ja keskustelu avaavat asioiden merkityksiä eritavalla kuin yhden suuntainen opettaminen. Globaalikasvatuksen lähtökohtana on kriittisyyteen kasvaminen. Opetettävien totuuksien sijaan globaalikasvatuksessa haastetaan oppilaat itse pohtimaan ympäröivää maailmaa ja omaa rooliaan osana globaalia yhteiskuntaa.

Kriittisen pedagogiikan tavoin globaalikasvatus kannustaa pohtimaan asioiden alkuperiä ja taustoja, tavoitteena ymmärtää erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja. Tunnistamalla näitä tapoja ja normeja, jotka meitä ohjaavat, voidaan löytää keinoja edistää globaalikasvatuksen eri teemoja, kuten yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus.

(Rekola 2010,12.) Globaalikasvatusta tehdään muuallakin kuin kouluissa, eri kohde-ryhmille ja monilla eri keinoilla. Globaalikasvatuksen tavoite on aina sama, saada ihmiset haastettua maailman kriittiseen tarkasteluun. Globaalikasvatus opettaa erilaisia näkökulmia ja toimintatapoja, mutta oppijan on itse tehtävä valintansa niistä.

2.3.4 Ilmiöpedagogiikka

Koemme globaalikasvatuksessa olevan kyse ilmiöpohjaisesta oppimisesta eli ilmiöpedagogiikasta. Tästä syystä tarkastelemme opinnäytetyössämme sitä, miten ilmiöpohjainen oppiminen tukee globaalikasvatuksen tavoitteisiin pääsyä. Ilmiöpedagogiikan teoria perustuu monitieteellisyyteen, konstruktiviseen oppimiskäsitykseen ja tutkivaan oppimiseen (Cantell 2012). Ilmiöpedagogiikka eroaa tavallisesta oppiainekeikkeisestä aineopetuksesta opetuksen monitieteellisyydellä. Ilmiöpohjaisessa oppimisessa lähdetään liikkeelle kysymyksestä, johon etsitään tietoa eri alojen näkökulmasta ja näin syntyy uutta tietoa ja oppijan ymmärrys laajenee. Ilmiöpohjaisessa oppimisessä ongelman tarkastelu ei rajoitu vain yhteen näkökulmaan, vaan ilmiöitä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista luontevasti oppiainerajat ylittäen. (emt.) Konstruktivisessa oppimisessä oppija on aktiivinen tiedon muodostaja. Konstruktivismissa opetus nähdään vuorovaikutteisena, jolloin tietoa ei voida siirtää oppijaan suoraan, vaan oppija peilaa asian omaan aiempaan kokemus- ja tietopohjaan. Ilmiöpedagogiikassa keskeisessä roolissa on toiminta, voimaannuttaminen ja ymmärrys (emt.).

Ilmiöpedagogiikka vaatii opetussuunnitelmiin uudistuksia, koska tällä hetkellä ilmiöpedagogiikan toteuttaminen on mahdollista vain yksittäisten koulujen sisäisten projektien avulla, jossa eri oppiaineista muodostetaan yksi kurssikokonaisuus. Hyvä esimerkki ilmiöpedagogiikasta on Seinäjoen lukiossa toteutettu Maailma ulottuvillasi -globaalikasvatuskokonaisuus. Kokonaisuus on toteutettu eri aineopettajien kesken ja kurssi luo yhtenäisen, oppiainerajat ylittävän kokonaisuuden. Opettajilta ilmiöpohjaisen opetuksen suunnittelu edellyttää yhteistyötä ja suunnittelua yli oppiainerajojen. Yhteistyö vähentää yksin pärjäämisen paineita ja lisää sekä oppilaiden, että opettajien motivaatiota ja oppimisen iloa.

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS JA MENETELMÄT

3.1 Aineiston keruu, analysointi ja tutkimusongelma

Tutkimuksellinen osuus toteutettiin syvähaastattelujen avulla. Haastatteluihin valittiin globaalikasvatuksesta kiinnostuneita, aktiivisia opettajia ja järjestöjä, joilla oli jo tietoa ja kokemusta globaalikasvatuksesta. Valitsimme tarkoituksella haastatteluun mukaan jo aiheesta kiinnostuneita ja tietoisia henkilöitä. Koska heillä on jo entuudestaan tietämystä globaalikasvatuksen haasteista ja mahdollisuuksista, sekä mahdollisesti enemmän intressejä toiminnan kehittämiseen ja parantamiseen. Haastateltavia oli järjestöistä kuusi (6) ja kouluista kymmenen (10). Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina ja tämän lisäksi opettajille toteutettiin yksi ryhmähaastattelu, jossa oli mukana kuusi (6) eri aineiden opettajaa. Yleisesti 4-5 haastateltavaa on riittävä määrä opinnäytetyön aineistoksi, mutta halusimme saada useamman näkökulman aiheesta. Haastateltavien määrää tärkeämpää on muistaa hyvin tehdyn harvalukuisen aineiston olevan paljon parempi, kuin huonosti suoritettu runsaslukuinen aineisto (Siekkinen 2001, 50). Tutkimusaineistoa ei haluttu kuitenkaan liikaa, ettei tutkimuksesta tulisi liian suuren tietomäärän takia vain pintaraapaisu, vaan siihen syvennyttäisiin tarkemmin.

Opinnäytetyö prosessia voidaan kutsua tutkimukselliseksi kehittämistoiminnaksi, koska haastattelujen avulla oli tarkoitus kehittää yhteistyötä. Parhaimmassa tapauksessa yhteistyötä tullaan kehittämään ja parantamaan Resurssikeskuksen avulla. Kysyimme Resurssikeskuksesta mielipiteitä, jotta keskusta voitaisiin tulevaisuudessa kehittää oikeaan suuntaan. Halusimme samalla selvittää minkälainen tarve järjestöjen väliselle yhteistyölle on. Opinnäytteessä käytetyn tutkimusmenetelmän avulla oli tarkoitus selvittää kehittämistä vaativia seikkoja, huomioiden koulujen ja järjestöjen yhteistyökentät. Yleisesti tutkimuksen pyrkimys on tuottaa luotettavaa tietoa, kehittää, systematisoida ja tehostaa jotain (Rantanen & Toikko 2012, 3). Yhteistyön kehittämisen lisäksi opinnäytteen tarkoitus oli systematisoida koulujen tarpeita ja järjestöjen tarjontaa, sekä tehostaa globaalikasvatus materiaalien käyttöä. Tutkimusaineistoa kerättiin syys– lokakuun aikana 2012.

Valitsimme opinnäytteemme tiedonkeruun muodoksi syvähaastattelut. Haastattelu tiedonhankintamuotona oli opinnäytetyön aiheeseemme sopiva, koska se on hyvin joustava menetelmä ja vuorovaikutustilanne luo mahdollisuuden suunnata tiedonhankintaa itse tilanteessa. Samoin on mahdollista saada esille vastausten taustalla olevia motiiveja. (Hirsijärvi & Hurme 2004, 34.) Syvähaastattelu menetelmänä tarjoaa mahdollisuuden syvällisemmän tiedon hankintaan ja se perustuu vapaamuotoisempaan vuorovaikutukseen (Siekkinen 2001, 43). Syvähaastattelun avulla pysyimme syventämään kysymyksiämme ja esittämään jatkokysymyksiä tarvittaessa. Syvähaastattelu sopii hyvin laadulliseen tutkimukseen ja tieto tavoitetaan parhaiten avoimilla kysymyksillä, joissa haastateltavalla itsellään on valinnanvapaus siitä, miten hän haluaa rajata tai rakentaa vastauksensa. Kun kysymykset ovat strukturoimattomia, voi haastateltava helpommin puhua siitä mikä hänelle on tärkeää ja näin ollen haastattelussa tulee ilmi haastateltavan näkemys, ei tutkijan. (Siekkinen 2001, 43–44; Hirsijärvi ym. 2004, 45.) Syvähaastatteluiden vastauksia analysoiden ja koulujen ja järjestöjen vastauksia vertaillen, saimme tuotettua aineistoa joka vastaa tutkimusongelmaamme. Syvähaastattelu sopii parhaiten tutkimustarpeeseen, jossa tärkeintä on saada esille tietoa rajatusta aihealueesta.

Selvityksemme toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus etenee käytännön ilmiöstä ja havainnoista yleiselle tasolle eli empiriasta teoriaan. Laadullisen tutkimuksen ideana on ymmärtää, tulkita ja luoda kuvaava malli tutkittavalle ilmiölle ja kuvailla jotakin ilmiötä seikkaperäisesti. Laadullisessa tutkimuksessa tuodaan tutkittava asia ymmärrettäväksi ja kehitetään todellisuudesta saadusta aineistosta uutta teoriaa. (Viitanen 2011; Pitkäranta 2010, 21.) Laadullisessa analyysissä, aineisto ja tutkimusongelma ovat tiiviisti vuoropuhelussa keskenään. Aineisto tarjoaa harvoin suoria vastauksia alkuperäiseen tutkimusongelmaan (Ruusuvoori, Nikander & Hyvärinen 2010, 13). Haastattelukysymysten muoto ja sisältö on tärkeää miettiä huolella, koska hyvät haastattelukysymykset loivat pohjan koko opinnäytteelle ja johtopäätöksille.

Haastattelussa etsittiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Mihin suuntaan globaalikasvatustyötä tekevien järjestöjen sekä koulujen välistä yhteistyötä tulisi kehittää?

Alakysymys: Mikä motivoi opettajaa käsittelemään globaalikasvatuksen teemoja?

Tutkimusongelmamme käsitteli sitä, mitä eri järjestöt ovat mieltä tämän hetkisestä yhteistyöstä koulujen ja järjestöjen välillä ja kuinka sitä voisi kehittää. Haastatteluisa tarkasteltiin myös järjestöjen kiinnostusta mahdollista Resurssikeskusta kohtaan. Tärkeää oli selvittää miten tilasta saadaan paikka, joka palvelisi niin järjestöjen kuin koulujenkin tarpeita. Tämän lisäksi halusimme selvittää opettajien motivaatiotekijöitä globaalikasvatukseen, koska uskoimme tiedon antavan vinkkejä siihen, miten muita opettajia saisi motivoitua globaalikasvatukseen.

Haastattelun lopuksi järjestöyöntekijöitä ja opettajia pyydettiin täyttämään SWOT-analyysi. SWOT -analyysissä selvitettiin koulujen järjestöyhteistyön vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Järjestöiltä selvitettiin koulu yhteistyön vastaavat tulokset. Analyysin perusteella saatiin tuloksia, joiden perusteella yhteistyötä voidaan kehittää toimivammaksi.

Ruusuvuoren mukaan on tärkeä tunnistaa eri analysointivaiheiden tehtävät, sillä esimerkiksi pelkkä luokittelu ei vielä tarkoita aineiston analysointia, vaan pikemmin kerätyn materiaalin hallitsemista (Ruusuvuori ym. 2010, 11). Haastatteluaineisto litteroitiin analysoinnin sekä aineiston tulkitsemisen helpottamiseksi. Tekstin litteroinnin jälkeen luokittelimme aineistot sisältöluokkiin tutkimuskysymysten mukaan. Järjestöyöntekijöiden ja opettajien haastattelut analysoitiin erillisinä aineistoina. Aineistojen erillisen analysoinnin jälkeen tarkastelimme aineistoja yhdessä ja vertailimme opettajien ja järjestöjen vastauksia keskenään. Erillis- ja yhteisanalyysien perusteella saimme tuloksia tutkimusongelmaamme.

3.2 Selvityksen luotettavuus, laatu ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuus ja huolellinen analysointi vaikuttavat tutkimuksen laatuun. Tarkkojen instrumenttien sijaan laadullisessa tutkimuksessa korostuu analyysin systemaattisuus ja tulkinnan luotettavuuden kriteerit (Ruusuvuori ym. 2010, 27). Luotettavuutta lisää se, että esille tuodaan mistä aineiston kokonaisuus koostuu ja kuvataan ne osat, joille päähavainnot rakentuvat. Analysoinnissa oleellista on tuoda esil-

le analyysin vahvuudet, myös sen mahdolliset rajoitukset. (emt.) Toimme aineistonanalysointi prosessin esille opinnäytetyössämme ja selvityksemme etenemisvaiheet on kuvattu tarkasti.

Järjestöyöntekijät olivat kaikki pääkaupunkiseudulta, koska järjestöjen päätoimipisteet sijoittuvat Helsingin läheisyyteen. Haastateltavista opettajista puolet oli pääkaupunkiseudulta ja tämän lisäksi ryhmähaastattelu tehtiin Pohjanmaalla. Opettajien otos keskittyi opettajiin, joilla oli jo kokemusta globaalikasvatuksesta. Haastattelussa ei ollut mukana opettajia aivan pieniltä paikkakunnilta. Tämä vaikuttaa selvityksemme tuloksiin siten, ettei pienten paikkakuntien ääntä saatu tässä selvityksessä kuuluviin.

Tekemiemme havaintojen ja kyselyjen mukaan osa opettajista ja järjestöyöntekijöistä ehti perehtyä kysymyksiin eri tasoilla, jolla saattoi olla vaikutusta vastauksiin ja tiedon prosessointiin. Yksi järjestöyöntekijöistä ei saanut syystä tai toisesta kysymyksiä lainkaan ennakkoon, joten lähtökohdat valmistautumiseen poikkesi muista. Mielestämme on syytä huomioida se seikka, että haastatteluun valmistautuminen oli henkilöillä eritasoista. Haastatteluun vaikuttaa oleellisesti haastatteluympäristö ja ajankohta jolloin haastattelu tehdään. Meluisa haastattelupaikka saattaa häiritä keskittymistä ja mahdollinen kiire seuraavaan työtehtävään vie ajatukset muualle. Osalla järjestöistä tuntui olevan vaikea löytää sopiva ajankohta haastatteluun.

Haastattelujen vastauksiin saattoi vaikuttaa se, että kummallaan meistä ei ollut aiempaa kokemusta tutkimuksen ja haastattelujen tekemisestä. Mitä enemmän haastatteluja teki, sitä luontevammaksi oma toiminta ja oleminen haastattelutilanteessa muuttui. Tämä havainto on tärkeä tuoda esiin tutkimuksen luotettavuuden kannalta, koska loppuvaiheessa osasimme esittää paremmin tarkentavia kysymyksiä ja muista haastatteluista saatu kokemus auttoi. Koimme saaneemme materiaalia erittäin hyvin opinnäytetyötä varten emmekä usko, että useampi haastattelu olisi tuonut sen kattavampia vastauksia.

Tutkimusaiheen valinnassa tulisi kiinnittää huomiota tulosten hyödynnettävyyteen niin, että niillä olisi arvoa ja merkitystä yhteiskunnan hyvinvoinnin ja kehittymisen kannalta (Kananen 2008, 133). Uskomme opinnäytetyön aiheella olevan pitkällä ai-

kavälillä merkitystä yhteiskunnan hyvinvointiin ja kehittymiseen, koska huomioimalla opinnäytteemme tuloksilla voidaan saada aikaan muutoksia ihmisten arvoissa, asenteissa ja toiminnassa. Tämän voi nähdä globaalikasvatuksen teemoissa, kuten kestävässä kehityksessä, yhdenvertaisuudessa ja oikeudenmukaisuudessa, joita yhteiskunta kaipaa edelleen. Tutkimuksen teossa pyrimme eettiseen lähtökohtaan omien näkemyksiemme esiintuonnilla ja yksityisyydensuojalla. Haastateltaville lähetettiin kutsukirje, josta selvisi, mitä ollaan tekemässä, ketkä ovat mukana selvityksessä ja mihin selvityksen tuloksia tullaan käyttämään. Opinnäytteessä päädyimme nimettömyyteen haastateltavien yksityisyydensuojan varmistamiseksi. Epäeettisen toiminnan estämiseksi tieteellisen työn raportoinnissa noudatetaan omaa protokollaa, joista tärkein on tutkimusprosessin eri vaiheiden raportointi (emt. 136). Pois suljimme epäeettisen toiminnan mahdollisuuden, raportoimalla tarkasti opinnäytetyön eri vaiheista niin, että selvityksestä pystyy arvioimaan tiedon keruun, analyysin ja tulkinnan johdonmukaisuutta ja luotettavuutta.

Haastattelujen jälkeen huomasimme yhden keskinäisen eroavaisuuden siinä kuinka olimme toteuttaneet haastattelut. Järjestöjen haastatteluissa Resurssikeskuksen suunnitelmaa avattiin työntekijöille, jolloin tämä on saattanut vaikuttaa heidän vastauksiinsa, kun keskukselta luotiin valmiiksi jokin tietty visio. Olemme kuitenkin sitä mieltä, että mikäli järjestötyöntekijällä oli Resurssikeskuksesta oma visionsa, pystyi hän tuomaan sen esille ennakkoesittelystä huolimatta. Opettajien haastatteluissa Resurssikeskuksesta kerrottiin vasta saatujen vastausten jälkeen, jolloin opettajilla ei ollut kuin oma mielikuva keskukselta.

3.3 Aikaisempia tutkimuksia aiheesta

Tutustuimme opinnäytetyömme aihetta lähellä oleviin aikaisemmin tehtyihin opinnäytetyöhön ja selvityksiin.

Nielikäinen Justiina on tehnyt opinnäytetyön nykyisten ja tulevien opettajien asenteista ja tiedoista YK:n lapsen oikeuksien sopimuksesta kohtaan. Nielikäisen opinnäytetyössä esille tuli samoja johtopäätöksiä kuin meidän opinnäytetyössämme, liittyen opettajien aktiivisuuteen globaalikasvatuksen teemojen käsittelyssä.

Saari Sirpa arvioi vastavalmistuneessa opinnäytetyössään kuinka Taksvärkin toteuttamat kehityskasvatusoppitunnit ovat vaikuttaneet nuorten arvoihin ja asenteisiin. Opinnäytetyössä selvisi nuorten kiinnostuksia, kehityskasvatuksen teemoihin, olevan kolmea eritasoa. Ensimmäistä ryhmää aiheet eivät kiinnostaneet yhtään ja ne tuntuivat etäisiltä. Toista ryhmää kehityskasvatus kiinnostaa, mutta he eivät osallistuneet toimintaan. Kolmatta ryhmää aiheet kiinnostivat paljon ja toiminnassa oltiin aktiivisesti mukana. Globaalikasvatukseen opetukseen liittyen, havaitsimme opettajien ryhmittäytymistä näille eri kiinnostuksen tasoille.

Kepa on tehnyt vuosikymmenten aikana useampia selvityksiä ja projekteja kansainvälisyyskasvatukseen liittyen. Vuonna 2001 Kepa aloitti yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa EU:n ja eri ministeriöiden rahoittaman kolmivuotisen verkostohankkeen suomalaisen kansainvälisyyskasvatuksen vahvistamiseksi. Tarkoituksena oli kartoittaa globaalikasvatuksen kenttää ja vahvistaa järjestöjen välistä yhteistyötä. Projekti onnistui yhdistämään kotimaista kansainvälisyyskasvatukseen kenttää, tuottamaan uusia materiaaleja ja kehittämään koulutusten laatua. Vaikka Kepa on tehnyt projekteja ja selvityksiä aiemmin, koemme, ettei koulujen ja järjestöjen välistä yhteistyötä ole selvitetty aikaisemmin. Kepan projektin valmistumisesta on jo yli 8 vuotta aikaa, joten koemme asioiden kentällä muuttuneen ja uskomme tekemämme selvitys tuovan tämän päivän tuloksia esille.

Opetusministeriön 2009 julkaisu Tulevaisuus meissä, kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen – julkaisu on osa opetusministeriön kolmevuotista hanketta globaalikasvatukseen laadun ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Julkaisu käsittelee globaalikasvatukseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia. Samoja haasteita ja mahdollisuuksia tuli ilmi meidän opinnäytetyössämme.

4 TULOKSET

4.1 Opettajien haastattelut

Haastatteluun valikoidut opettajat löydettiin yhteistyössä tilaajan eli Rauhankasvatusinstituutin kanssa. Haastatteluun etsittiin opettajia jotka olivat kiinnostuneita ja

valmiiksi motivoituneita globaalikasvatuksen teemoista. Tämä valinta johtui siitä, että koimme heillä olevan enemmän annettavaa haastatteluun, koska aihe oli heille jo entuudestaan tuttu. Opinnäytetyöhön haastateltiin kahdeksaa lukio-opettajaa, yhtä yläkoulun opettajaa ja yhtä alakoulun opettajaa. Haastattelun lainaukset on merkitty satunnaisessa järjestyksessä (H1–H5). Suluissa olevat lisäykset ovat haastateltavan lisäämiä tarkennuksia.

4.1.1 Suhde ja motivaatio globaalikasvatukseen

Haastateltavien vastauksista ilmenee, että kiinnostus globaaleja teemoja kohtaan on ollut useimmilla jo lapsuudesta saakka. Kotoa opituilla arvoilla koetaan olevan vaikutusta siihen miksi aiheista on alun perin kiinnostuttu. Haastattelussa ilmeni opettajien kokevan globaalikasvatusteemat tärkeiksi omassa elämässään, joka näkyy haastateltavien omissa arvoissa ja vapaa-ajan harrastuksissa. Yleisen kiinnostuksen myötä teemat ovat läsnä opetuksessa, koska se koetaan mielekkääksi. Osa opettajista kokee velvollisuudekseen opettaa globaalikasvatusta, mutta eivät koe sitä väkinäiseksi.

“Aina on ollut jonkinlaista kiinnostusta maailman parantamiseen, että toisaalta kotikasvatus tuotetta ja sitten ehkä myös, että on sellaisten ihmisten kanssa tekemisissä joita nämä samat asiat kiinnostaa ja sitten saanut vastakaikua sieltä.” (H5)

“Mä oon ollut kiinnostunut siitä (globaalikasvatuksesta) jo ennen kun mä olin opettaja. Mä oon aina ollut, pienestä pitäen jostain syystä ollut kiinnostunut, että sitä ei enää pysty jäljittämään, että mistä se on alkanut.” (H4)

Haastattelujen pohjalta voidaan todeta, että globaalikasvatuksen teemat ovat haastatelluille opettajille henkilökohtaisesti läheisiä ja tärkeitä. Osa haastateltavista kokee, että koululla on vastuu kyseisten teemojen opettamisesta, koska asiat mainitaan opetussuunnitelmassa. Haastateltavien mukaan motivaatiota opetukseen pitää yllä monet eri asiat kuten oppilaiden kiinnostus. Motivaatioon liittyvät vastaukset olivat hyvin henkilösidonnaisia.

“Kyllä mun täytyy sanoa, että jos mä oon saanut tällöisen herätyksen. Kyllä musta on tullut maailmakansalainen tämän 4-5 vuoden sisällä. Olen kasvanut ihmisenä, toivottavasti myös opettajana.” H2

Osa opettajista toteaa motivaation alkulähteen selvittämisen hankalaksi, koska toiminta kumpuaa arvoista, samat arvot halutaan tuoda esille opetuksessa. Motivaatiota opetukseen saadaan oppilailta siten, että huomataan aiheiden herättävän oppilaisissa kiinnostusta. Lisäksi opettajan oma peruskiinnostus asioita kohtaan, pitää yllä motivaatiota opetukseen. Globaalikasvatuksen oppikokonaisuudessa mukana olleiden opettajien motivaatio on lisääntynyt toteuttamansa globaalikasvatukseen projektin myötä. Opettajat ovat kokeneet saaneensa opetuksessaan uusia näkökulmia muista oppiaineista ja muilta opettajilta. Globaalikasvatuskokonaisuuden koetaan tuoneen eheyttä lukion opintokokonaisuuteen, joka jää muuten sirpalemaiseksi.

“Mä ajattelen että jos lukio on sivistävä oppilaitos, että lukio ei pysty vastaamaan siihen tehtävään jos tätä globaalikasvatusta ei olis... se on niinku yks tärkeimpiä asioita mitä opiskelija voi saada kun hän valmistuu lukios- ta... suuri aukko yleissivistyksessä jos nää asiat ei tuu esille... ja ennen kaikkea se että se olisi kokonaisuus, eikä se olisi jäänyt vain sellaisiksi yksittäisiksi aihioiksi.” (H2)

“Opiskelijoidenkin innostus on tosi motivoiva tekijä.” (H2)

“Kyllä oppilaat herkästi kiinnostuu asioista, ku ne tuo oikeilla tavoilla esille.” (H1)

Haastateltavien mielestä koulu on oivallinen paikka tuoda globaalikasvatuksen teemoja esille ja sillä tavoin avartaa oppilaiden maailmankuvaa, sekä nostaa oppilaiden kanssa esille asioiden eri puolia.

Erään haastateltavan mielestä opettajan työssä on tärkeää tuoda esiin asioiden vertailu ja eri näkökulmat. Eräälle opettajalle motivaatiota antaa tieto siitä, että opetettu asia voi johtaa nuorilla toimintaan, joka johtaa asioiden muuttamiseen. Osa haastateltavista kokee, että opettajan tehtävä tulisi tiedonantajan sijasta olla enemmän tiedonjäsentäjä, koska tietoa on valtavasti tarjolla ja nuoret löytävät sen itsekin.

“Osoittaa sieltä (opetuksesta) tiettyjä asioita että miten meillä, miten muualla että tulee sellainen hedelmällinen vertailu. Tärkeää on myös että tämä vertailu voi johtaa toimintaan, jos siinä havaitsee jotain omien arvojen vastaista tai epäoikeudenmukaisuutta, niin se mua motivoi. Että ihmiset uskois siihen että toiminta voi olla merkityksellistä ja johtaa johonkin tuloksiin vaikka se olisi kuinka pienessä mittakaavassa.” (H4)

Osalla opettajilla globaalikasvatus on aina ollut osa opetusta, mutta esimerkiksi koulutuksen myötä he ovat saaneet työhönsä uusia näkökulmia, joka on johtanut motivaation lisääntymiseen.

“...me ollaan ryhmänä nähty sellainen rikkaus, että me ollaan yhdistetty maailman globaaleja ilmiöitä kokonaisuuksiksi ja käsittelemään niitä sillä tavalla että semmoiset vaikeatkin asiat aukee nuorelle ehkä sillä tavalla selkeemmin kuin niitä käsitellään monelta eri kannalta.” (H2)

4.1.2 Globaalikasvatus opetuksessa

Haastateltaville yhteistä on se, että globaalikasvatuksen teemat kulkevat opetuksen läpi punaisena lankana. Kun aiheesta ollaan itse kiinnostuneita, näkyy se myös opetuksessa. Globaalikasvatuksen aiheita käsitellään tunneilla säännöllisen epäsäännöllisesti. Epäsäännöllisyyteen vaikuttavat meneillä olevien kurssien sisällöt ja koulun arjessa tapahtuvat muutokset.

“Mä yleensä aina suunnittelen, että mä otan sen huomioon mutta sitten aina tapahtuu jotain, että on jotain etten mä pystykään. Kyllähän sen voi mihiin vaan aiheeseen liittää, mutta sitten mä oon miettinyt, että kyllähän sen pitäisi kuitenkin siihen omaan opetukseen liittyä.” (H3)

Globaalikasvatuksen eri teemat näkyvät opetuksessa oman aineen kautta. Lukiossa esille nostettavat teemat muokkautuvat jokaisen kurssin kohdalla erikseen. Aiheiden esiin nostaminen tunnilla on myös kiinni opettajan omasta sen hetkisestä innostuneisuudesta. Haastatteluissa käy ilmi, että tiettyjen arvojen nostaminen esiin opetuksessa on vaikeaa, koska ne ovat ainesidonnaisia. Selkeimmin esille tuli ihmisoi-keudet, ihmiselämän kunnioitus ja tasa-arvo.

“Väkivallaton konfliktinratkaisu, koska se on toimintatapa ja tietynlaisen taidon oppiminen on valtavan hirveen arvokasta, että jos täältä lukiosta oppis muutakin kun tietoa myös taitoa.” (H4)

Osalle haastateltavista käsiteltävät teemat ovat yhteydessä kansainvälisiin merkkipäiviin tai ajankohtaisiin uutisiin, jonka pohjalta ammennetaan uutta materiaalia opetukseen, välillä hyvinkin nopealla sykkeellä. Osa kursseista mahdollistaa globaalikasvatusteemojen käsittelyn paremmin, koska aiheet ovat jo osa kurssia. Osa haastateltavista kokee, että globaalikasvatuksen teemat, kuten Ihmisoikeudet, saa osaksi muitakin kursseja jos itse niin haluaa.

“...että mä en sinäänsä yritä rakentaa kurssia sen (globaalikasvatuksen) varaan mutta sitten... mä nopeesti nappaan tällöisiä ajankohtaisia aiheita.. sitten oppilaat tekikin siitä referaatin, eikä siitä mitä mä olin ajatellut.” (H1)

Lukiossa toteutetussa globaalikasvatuskokonaisuudessa opettajat nostivat haasteeksi opintokokonaisuuden hahmottamisen, aikatauluttamisen ja sen, että suunnittelutyö vie todella paljon omaa aikaa. Opettajat kokivat haasteelliseksi aineiden yhteensovittamisen, koska jokainen vastaa omasta kokonaisuudestaan, jolloin kokonaiskuva ei hahmotu. Osa haastateltavista koki sellaisten aiheiden opettamisen vaikeaksi, jotka saattoivat olla oppilaille hyvin henkilökohtaisia, kuten sotaan liittyvät teemat. Opettajilla ei ole tietoa oppilaiden taustoista, jolloin on mahdotonta tietää mitkä teemat nostaa oppilaissa tunteita pintaan.

“Se asia tuntuu haastavalta, että miten niitä asioita voi käsitellä niin ettei loukkaa ketään. Jos puhutaan konflikteista ja sodasta, ja sitten jos ottaa esimerkin Afganistanista.. ja kun ei tiedä niiden taustoja .” (H3)

Haastavuutta saattaa lisätä tai vähentää oma oppiaine jota opettaa, sillä osaan aineisiin globaalikasvatuksen teemat on helpompi liittää kun toisiin. Yleisesti ottaen haastatteluun osallistuneet opettajat olivat sitä mieltä, että heidän omiin aineisiin globaalikasvatus on helppo linkittää.

“Aina joku tarttumapinta löydettävissä, että ei ainakaan niissä aineissa joita mä opetan (ole haasteita). Jos sä kysyisit tätä matematiikan opettajalta... mutta suorastaan runsauden pula tai se on globaalikasvatusta, humaaniaineiden opetus. Koska me liikutaan ajassa ja paikassa hyvin laajasti koko ajan että historia ja uskonto on siinä suhteessa hyvin kiitollisia aineita.” (H4)

“Jos on joku haastava aihe, niin siitä tulee sitten hankittua materiaalia enemmän etukäteen... mä sillei vaikeina tai haastavina niitä koe. Ne on mielenkiintoisia, ja se on sitä normaalia oppitunnin valmistelua.” (H5)

Haastattelussa ilmenee, että opetussuunnitelman vaatimukset lisää opetustyöhön painetta opettajilla. Lukio-opettajan työtä määrittelee ylioppilaskirjoitukset, koska opettajan tulee huolehtia, että kaikki määrätyt aiheet on käyty opetuksessa lävitse. Haastattelussa ilmenee, että opettajat eivät ehdi käsittelemään kaikkia opetussuunnitelman asioita, varsinkin jos tahtoo, että oppilaat sisäistävät asiat eivätkä vain opettele niitä ulkoa. Eräs opettaja nosti kuitenkin esille sen, että on hienoa kun Suomessa opettajilla on vapaus suunnitella oma opetuksensa itsenäisesti ja opettajien ammattitaitoon luotetaan.

“Opon näkökulmasta vielä, että nämä yksittäiset kurssit on hyvin aikaansa elänyttä maailmaa ja opiskelijat oppii sirpaleisia asioita ja unohtaa seuraavaan jaksoon mennessä mitä he on omaksunut. Ja he suorittaa kursseja eikä opi sisältöjä. Että tää on niin radikaalimuutos, että me ollaan totuttu siihen että me ollaan oman luokkamme valtiaita.” (H2)

4.1.3 Koulun suhde globaalikasvatukseen

Haastateltaville yhteistä oli heidän koulujensa yleisen ilmapiirin myönteisyys globaalikasvatukseen. Eräässä koulussa oli havaittu, että globaalikasvatus kokonaisuus oli lisännyt opettajien kiinnostusta aiheita kohtaan. Kestävän kehityksen kysymykset oli huomioitu kaikkien haastateltavien kouluissa ja kestävään kehitykseen liittyen oli jokaisessa koulussa oma työryhmä. Haastatteluissa ilmeni, että kouluista puuttui globaalikasvatuksen toimintasuunnitelma tai jos sellainen oli, ei siitä oltu tietoisia.

“Mä oon vetänyt oppilaille sellaista ympäristöryhmää ja meillä on tähän mennessä semmoisia koulutasolta tulleita pyyntöjä, että koittakaa tehdä jo-

tain tälle koulun kierrätys- ja lajittelujärjestelmälle.... huomenna olis tarkoitus pitää sähkötön päivä, mikä ehkä vähän aiheutti pientä silmien pyörittelyä opettajanhuoneessa.” (H3)

Yleisesti ottaen globaalikasvatuksen todettiin näkyvän koulun arvoissa ja yleisissä toimintaperiaatteissa. Osa haastateltavista koki opettajien yleisilmapiiristä huokuvan halu tehdä yhdessä ja yhteisiin tempauksiin osallistutaan mielenkiinnolla. Yhtenäistä tiedonjakamista ei kouluissa ollut, vaan tieto siirtyy yhteisten keskustelujen ja netin kautta eteenpäin. Osa haastateltavista jakaa ideoita enemmän opettajien kesken kun toiset. Koulun johdon suhtautuminen globaalikasvatukseen koettiin eri tavoin, osalle haastateltavista annetaan hyvin vapaat kädet toimia ja osa toimii esimieheittäin saamien ohjeiden mukaan.

“Joo, on positiivinen suhtautuminen globaalikasvatukseen. Sitä en tiedä että näkyykö se sitten opettajien opetuksessa se näkyy, tai heidän omassa opetuksessaan. Tai sitten muuten kun ne jotka ovat siitä muutenkin kiinnostuneita... kovin myönteistä, että en mä jotenkin koe että me oltais jotenkin raskautettuja näiden asioiden suhteen.” (H2)

“Mitään negatiivista ei ole tullut mutta ei myöskään mitään että nämä asiat olisivat aktiivisesti läsnä. se että on paljon maahanmuuttajataustaisia, niin se näkyy..” (H3)

“Ei meillä mitään yhtenäistä toimintasuunnitelmaa ole ja esimerkiksi tässä suhteessa eri oppiaineet varmaan vähän keskustelelee toistensa kanssa, muuta kun satunnaisesti” (H5)

4.1.4 Opetusmateriaalit ja yhteistyö järjestöihin

Haastatteluissa käy ilmi opettajien hyödyntävän järjestöjen nettisivuilta löytyvää materiaalia opetuksessaan. Lähtökohtaisesti materiaalin etsintä tapahtuu googlen avulla, ellei valmista järjestökontaktia ole etukäteen mielessä. Osalla haastateltavista järjestötyö oli tutumpaa kuin toisille. Opettajan aikaisemmat järjestökontaktit vaikuttavat siihen, kuinka hyvin järjestöjen materiaalit löydetään. Osa opettajista on sitä mieltä, että materiaalia on tarjolla todella paljon, ehkä jopa liikaa, jolloin tietyn tyyppisen aiheen etsintä on haasteellista, koska hyvä materiaali hukkuu kaiken massan sekaan.

“Se video tuli mulle, mutta mä en tiedä mistä se johtuu... mä en oo sitä omin voimin löytänyt... ja mun täytyy myöntää että mä en tiennyt että on olemassa tällaiset vuosituhatavoitteet, että sitten kun siinä oli tehty niistä kaikista teemoista, niin se oli mulle hirveen arvartavaa, että mä katoin ne kaikki läpi.” (H1)

“Musta on hirveen paljon, hirveen hyvää (materiaalia) että ehkä se runsauden pula on se ongelma, että tuntuu ku netistä alkaa etsimään jotain niin siellä on niin paljon kaikkea että siihen menis niin paljon aikaa.” (H4)

Haastatteluissa käy ilmi, että opettajat toivoisivat materiaaleille selkeyttä ja ainekohtaista järjestelyä. Ihanteellinen tilanne olisi jos materiaalit olisi lajiteltu aine- ja kursikohtaisesti.

“Siellä on hyvin pitkälle mietittyjä pedagogisia ratkaisua ja pedagoginen puoli on hyvin pitkälle mietittyä materiaaleille. Sehän on valmista materiaalia, mitä on tehty että mistään ei opettaja voi saada yhtä toimivaa työvälinettä kun näistä materiaaleista.” (H4)

“20 vuotta sitten, jos mä olisin aloitteleva opettaja ja jos tarjontaa olisi yhtä paljon kun tällä hetkellä on niin voisi olla että ”huh, mä en millään jaksa käydä tätä kaikkea materiaalia läpi”. (H4)

Opettajat ovat samaa mieltä siitä, että sähköposti on hyvä lähestymistapa, mutta sen tulee olla kohdistettu niin, että materiaali liittyy kyseisen opettajan opetettavaan aineeseen.

“Kaikista hyödyllisintä on semmoinen materiaali joka on suunnitelma opetussuunnitelman mukaan ja ... jonkin aineen pohjalta, että silloin se on kaikista käyttökelpoisinta ja helpoiten toteutettavissa.” (H3)

Haastatteluissa käy ilmi, että järjestöjen tuottamat palvelut ovat hyvin pääkaupunki-keskeisiä. Järjestövierailijoita on hyvin haasteellista saada kehä III:n ulkopuolelle. Osa opettajista kokee tilanteen epäreiluna ja asettaa oppilaat keskenään eriarvoiseen asemaan.

“... alkuun meillä oli tämä ongelma joka rajottu tähän kehä 3 ulkopuoliset alueet... meillä oli tosi vaikea saada tänne... erilaisia organisaatioita esittäytymään tai pitämään yhtään mitään, koska se aina rajoittui siihen että

heillä ei ole varaa lähteä sieltä pääkaupunki seudulta muualle, että Tampere oli ihan ehdoton susiraja.” (H2)

Suurin osa opettajista keräsi materiaaleja omaan käyttöönsä ja vinkkejä jaettiin lähinnä samaa ainetta opettavien kanssa. Poikkeuksena muista oli lukio, jossa toteutettiin globaalikasvatuksen kokonaisuus. Kyseisessä lukiossa opettajat olivat keränneet yhteistä materiaalipankkia, mutta lähinnä omaan käyttöönsä.

“Kyllä vinkkejä vaihdellaan, aika paljon sitä tulee itse haalittua ja sitten ei tule tyrkytettyä, että tein tällaisia että oli tosi hyvä, mutta kyllä sitä joskus tulee vinkattuakin... mutta systemaattista ei ole.” (H5)

4.1.5 Järjestöyhteistyön tulevaisuuden näkymät

Haastateltaville annettiin mahdollisuus ideoida globaalikasvatuksen resurssikeskusta. Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että opettajilla on kiinnostusta globaalikasvatuksen resurssikeskusta kohtaa. Opettajat olivat sitä mieltä, että jos keskus toteutetaan hyvin, tulevat opettajat käyttämään sitä. Resurssikeskukseen liittyvät toiveet vaihtelivat paljon eri opettajien välillä. Opettajat toivoivat koulutustilaa, jossa voisi järjestää seminaareja, oppitunteja ja koulutuksia. Osa opettajista oli sitä mieltä, että laadukkaan koulutuksen avulla voidaan herättää kiinnostus globaalikasvatukseen, mikäli opettaja ei ole aiemmin kiinnostunut aiheesta.

“Opettajat innostuu ku niille järkkää jonkun hyvän seminaarin jossa on näytetty miten tää homma toimii... kutsutaan jonnekin, jossa on hyvä ohjelma kuinka sitä voi käyttää oppilaiden kanssa, parhaassa tapauksessa siellä voisi olla jotain oppilaita jotka kertoo että miten ne koki sen.” (H1)

“Uutuus on yks juttu, niiden tulisi olla sellaisia että se substanssi olisi niin rajua että sinne oikeesti halua mennä. Että esimerkiksi joku seminaari joka avaisi sitä, että siellä olis siitä että mitä kaikkee täällä voisi tehdä, tuoda kaikki mahdollisuudet esille.” (H1)

Suurin osa opettajista painotti, että resurssikeskuksen tulisi olla myös verkossa, koska sillä tavoin se tavoittaisi kaikki opettajat eikä rajoittaisi maantieteellisesti. Tär-

keäksi koettiin myös kokemusten vaihtaminen ja uusien konkreettisten ideoiden saanti opetukseen.

“Mahdollisuus jakaa kokemuksia muiden opettajien kaa ja suunnitella jotain yhteistyötä ja sitten siellä voisi olla jotain näyttelyitä ja työpajoja jonne voisi sitten oppilaiden kanssa tulla. Esim. ihmisoikeuksien päivänä voisi olla jotain työpajoja siihen liittyen tai asiantuntija joka puhuis siitä.” (H3)

Haastattelussa ei noussut mitään yksittäistä keinoa siihen kuinka opettajat saataisiin kiinnostumaan enemmän globaalikasvatuksen teemoista. Esille nostettiin ulkoinen määräys globaalikasvatuksen toimintasuunnitelmasta, joka sitoisi kaikki opettajat huomioimaan teemat opetuksessaan. Jos sisäistä motivaatiota ei ole, niin järjestöjen tulee kiinnittää markkinointiin eri tavalla huomiota. Pakottamista paremmaksi keinoksi opettajat kokivat sen, että opettajat saataisiin jollain muulla keinolla innostumaan aiheesta, jolloin into siirtyisi aidosti opetukseen. Innostuksen teemoihin voi herättää muun muassa hyvä koulutus tai seminaari, jossa on esitelty konkreettisia vinkkejä opetukseen. Osa opettajista koki kouluvierailijat hyväksi palveluksi. Kouluvierailijat koettiin olevan matalankynnyksen toimintaa ja opettavat kokivat helpoksi ottaa järjestöihin yhteyttä. Osa opettajista mainitsi hyvän täydennyskoulutuksen olevan syy siihen, miksi globaalikasvatuksesta ensimmäisen kerran kiinnostui. Koulutuksen jälkeisestä innostuksesta seurasi ketjureaktio ja muutkin opettajat halusivat osallistua. Järjestöjen materiaalit koetaan laadukkaiksi ja hyvin pedagogisesti toteutetuiksi.

“Monella opettajalla on kuitenkin niin syvään juurtuneet nämä näkemyksensä että jos on aikuiseksi elänyt opettaja eikä yhtään kiinnostusta, niin ehkä vaan pyörittelee silmiään. Että ehkä sitten joku oma kokemus jos menee vaikka kehitysmaahan tai tapaa jonkun vaikuttavan ihmisen niin tajuaa sitten, että näille asioille voisi jotain tehdäkin, mutta en mä tiedä onks mitään sellaista ulkoista asiaa millä saisi ihmiset jotka ei lähtökohtaisesti kiinnostuneita niin kiinnostumaan, toki on semmoisia ihmisiä jotka on vähän kiinnostuneita että semmoisia vois (saada mukaan.)” (H3)

Opettajat olivat yhtä mieltä siitä, että järjestöjen materiaalien tulisi olla vielä selkeämmin sidoksissa opetussuunnitelmaan. Selkeämpi linkitys opetussuunnitelmaa voisi auttaa vähemmän motivoituneita opettajia ottamaan globaalikasvatus sisältöjä

opetukseen. Opettajat olivat hyvin optimistisia siitä, että muitakin opettajia on mahdollista saada mukaan toimintaan.

“Mä luotan siihen että jos osallistuu ja tehdään yhdessä jotakin hyvää ja saadaan siitä jotain konkreettista aikaan. Yhdessä tekemällä, saamalla hyvää niin siitä tulee se fiilis, tavallaan sitä kautta tulee se innostus, saa sen positiivisen kokemuksen.” (H2)

“Musta ollaan ammattiryhmänä sellainen, että kun joku kertoo että oli tosi hyvä, niin kyllä me otetaan selvää, että ”ai miten sinne pääsee,” hakeudutaan ja haetaan tietoa. Että toki sitä voi muille jakaa noita hyviä tietoja.” (H5)

”Hyvällä konseptilla saa mukaan paljon väkeä.” (H5)

4.2 Järjestötyöntekijöiden haastattelut

Haastateltavat valikoituivat yhteistyöverkoston kautta. Opinnäytetyön haastatteluihin osallistui sellaisia globaalikasvatusjärjestöjen työntekijöitä, joilla oli jo ennestään työn kautta kokemusta globaalikasvatuksesta ja koulu yhteistyöstä. Haastatteluissa oli mukana yhteensä kuusi (6) järjestötyöntekijää. Mukana olleet haastateltavat olivat kaikki eri järjestöistä ja kaikkia järjestöjä yhdisti se, että globaalikasvatusteemat ovat keskiössä toiminnan tavoitteissa. Haastattelun lainaukset on merkitty satunnaisessa järjestyksessä (Järjestö1 – Järjestö 6). Suluissa olevat lisäykset ovat haastateltavan lisäämiä tarkennuksia.

4.2.1 Globaalikasvatus järjestöissä

Globaalikasvatus tarkoittaa eri järjestöjen työntekijöille heidän oman järjestönsä pääteemojen, tavoitteiden, toimintojen ja strategioiden johdosta hieman erilaisia asioita. Vaikka teemat ja menetelmät järjestöissä poikkeavat toisistaan, niin yhtäläisyyksiä löytyi eroavaisuuksia enemmän. Kaikkia järjestöjä yhdistää yksi vahva teema, globaalikasvatus. Se mitä globaalikasvatus haastateltaville tarkoitti, näkyi heidän oman työnsä tavoitteissa saada opetettua globaaleja teemoja niin, että se johdaisi johonkin toimintaan, eikä vain ajatusmaailman hetkelliseen muuttumiseen.

Haastateltaville tärkeää oli järjestön oman teeman alle sijoittuvan tiedon juurruttaminen ihmisten jokapäiväiseen elämään ja arkeen, jonka kautta se siirtyisi tekoihin paremman ja kestävämmän maailman puolesta.

“... Että ihmisoikeudet, sosiaalisesti kestävä kehitys on jotain mitä jokainen tekee, toteuttaa tai on toteuttamatta omassa arjessaan, eli tuoda tätä teemaa meidän arkeen.” (Järjestö 1)

“Globaalikasvatus on toimintaan tähtäävää, eli tarvitaan niitä tietoja, taitoja joita pyritään antamaan, jotta he voisi toimia omassa elämässään, arjessa, valinnoissaan kestävämmän tulevaisuuden puolesta.” (Järjestö 2)

Haastateltavat mielsivät globaalikasvatuksen pitkäjänteiseksi työksi, johon ei riitä yksi tai edes muutama kouluvierailu, vaan se vaatii kertausta, monipuolista toimintaa ja tarjontaa. Hyväksi koetaan tarjonnan paljous ja monipuolisuus, sekä useiden järjestöjen teemojen alaisuudessa toteuttama päällekkäinen työ.

“Ihmisoikeuskasvatus on sinänsä pitkäjänteistä työtä, missä pyritään vaikuttamaan ihmisten asenteisiin antamalla niille tietoa, menetelmiä ja taitoja, joilla voi itse ymmärtää omat oikeutensa ja sitä kautta edistää myös muiden oikeuksien toteutumista maailmalla ja ikäänkuin tällaista, niin kuin tunneta-son muutosta saada aikaan ja myöskin ihmisten asennetta.” (Järjestö 3)

Globaalikasvatus itsessään tuntui olevan haastateltaville tärkeä aihekokonaisuus, niin itse työn kuin omien arvojenkin kautta. Haastateltavat kokivat tärkeäksi päästä vaikuttamaan oman työn kautta ihmisten asenteisiin paremman maailman puolesta.

“Kyllä on joka päivä onnellinen, että saan tehdä tällaista työtä, ettei tarte joka aamu miettiä mitä oon lähdössä tekemään. Että on se sisäinen motivaatio ja asia on kauhean selkeä.” (Järjestö 3)

Globaalikasvatuksen teemoihin kuuluu kehityskasvatus, ihmisoikeudet, kestävä kehitys, monikulttuurisuus, mediakasvatus, rauhan edistäminen ja konfliktien ehkäisy. Näistä teemoista haastatteluissa mainittiin jokainen ja jokaisessa haastatteluun osallistuneessa järjestössä tehtiin työtä useamman globaalikasvatuksen teeman

kanssa. Järjestöillä oli omat pääteemansa, joita painotettiin työssä eniten, mutta monia eri alateemoja löytyi eri yhteistyökampanjoiden ja projektien yhteydessä.

“Kyllä näitä ikäänkuin kaikkia teemoja tavalla tai toisella tehdään, mutta sen ihmisoikeuskärjen kautta.” (Järjestö 3)

Yksi haastateltavista näki aiheiden teemoittelun haittapuolen. Jotkut voi kokea vaikeaksi mieltää oman pääteeman alle muita teemoja, kun halutaan keskittyä vain omaan teemaan. Vaikka jossain työtehtävässä tai projektissa tulisikin muita alateemoja ilmi, ei niitä koeta niin tärkeiksi tai läheisiksi. Toiseksi voi olla vaikeaa mieltää eri aiheita suoraan jonkun tietyn teeman alle. Aiheet voidaan nähdä useampaan teemaan liittyvänä tai jopa globaalikasvatuksen teemojen ulkopuolella olevina.

“Monet saattaa olla hirveän mustasukkasia omasta alueestaan, että tää on hirveen tärkeä, eikä ne miellä että myös ne muut on hyvin läheisesti linkittyneenä siihen.” (Järjestö 4)

“On hirveen vaikeeta tehdä jaotteluja mikä kuuluu minkäkin alle ja niin edelleen. Me toimitaan globaalikasvatuksen saralla, mikä saattaa ja tarkoittaa näitä kaikkia (globaalikasvatusteemoja).” (Järjestö 4)

4.2.2 Järjestöyhteistyö

Haastateltavat kertoivat omien järjestöjen tekevän yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa monin eri muodoin. Suurin osa järjestöjen välisestä yhteistyöstä liittyi materiaaleihin, niiden työstämiseen ja käyttämiseen. Yhteistyötä tehtiin vain sen aikaa kun materiaaleja työstettiin, eikä yhteistyö ollut pitkäjänteistä.

“Lisäks kun vaihtuu ne teemat ja ne painopisteet, niin on järjestöjä jotka toimii erityisesti jonkun tietyn teeman parissa, niin heidän kanssaan on jonkun tietyn hankkeen puitteissa joku yhteistyöjuttu. Mutta ei sellaista pidempiaikaista, mutta kuitenkin hyvin laajalta pohjalta on yhteistyökuvioita.” (Järjestö 4)

Suurin osa järjestöistä mainitsi opettajankoulutuslaitosyhteistyön. Järjestöjen kesken pidetään vuosittain seminaareja, joissa käydään läpi järjestöjen kuulumiset, kehittämisisideat ja yhteistyökuviot.

“Monissa eri järjestöjen yhteistyölaitoksissa on tää opettajankoulutuslaitoksiin suuntautuva yhteistyö, Maailmakoulussa seminaarit missä on aika paljon järjestöjä mukana, aikasemmin oli laatukriteeristä työryhmä mikä keskittyy kouluvierailujen laadun varmistamiseen ja kehittämiseen.” (Järjestö 4)

“Nää järjestöt jotka kouluissa vierailee ja joilla on jotain intressejä tulevien opettajien kouluttamiseen, niin yhdessä hoitaa nää seminaarit, järjestää siellä työpajoja, luentoja ja muuta ja sit siellä on järjestötori jossa kaikki järjestöt esittelee palveluitaan.” (Järjestö 5)

Eräs haastateltava toi ilmi, että Maailma koulussa –seminaareja on pyritty kehittämään, koska jotkut ovat kokeneet oman aikansa rajalliseksi ja seminaarit liian aikaa vieväksi ja jopa turhaksi saman toistoksi.

“Yksi suuri ongelma yhteistyökuvioissa on se, kun järjestöissä on tosi suuri vaihtuvuus henkilöissä. Sitten tavallaan aina kun ajetaan joku uusi tyyppi sisään, pitää aloittaa alusta kertomaan se koko kehityskaari ja usein käy vielä niin, että hänellä on uusia hienoja ideoita jotka on jo käyty kertaalleen läpi ja todettu syystä tai toisesta että ne ei toimi.” (Järjestö 5)

Haastatteluissa ilmeni rahoituksen olevan yksi suurimmista kulmakivistä yhteistyön kehittämisessä. Rahoitusta haetaan ja myönnetään vain vuodeksi tai pariksi kerrallaan ja jokaisen järjestön on haettava rahoitusta omalle hankkeelleen. Rahoitusta myönnetään vain tietty summa ja jos sitä on hakemassa kaksi järjestöä yhteistyössä, voi summa jäädä pienemmäksi kuin mitä voitaisiin saada yksittäin haettuna. Hankerahoitus voi jakaa yhteistyötä tekevät järjestöt eriarvoiseen asemaan, jos vain toinen järjestö hakee rahoitusta yhteiseen hankkeeseen ja on näin ollen vastuussa rahoista.

“Sellaiset järjestöjen yhteishankkeet on käytännössä aika vaikeita hoitaa. Tai sitten se hanke pitää jakaa kahdeks tavallaan erilliseks osakeks ja kumpikin hakee omat rahat ja hoitaa sen oman osuutensa.” (Järjestö 5)

Erään haastateltavan kokemus yhteistyön positiivisista puolista liittyi siihen, kuinka heidän järjestönsä otetaan vastaan eri kasvattajien keskuudessa. Heidän toiminta ja materiaalit otettiin paremmin vastaan, kun se oli liitettyä useampaan eri järjestöön tai tehty yhteistyössä muiden kanssa.

Haastatteluissa kysyttiin järjestöjen tekemän työn päällekkäisyydestä ja kokevatko järjestöt sen vahvuutena vai heikkoutena. Haastateltavista kaikki kokivat päällekkäisyyttä olevan. Eniten se koettiin kuitenkin vahvuutena, sillä työsarkaa uskottiin riittävän, eikä kilpailua kohderyhmistä ja yhteistyökumppaneista mainittu suurissa määrin olevan. Työn tavoitettavuus ja kilpailu vaihtelivat suuresti paikkakunnittain. Eräs haastateltava sanoikin osuvasta, ettei edes suuri määrä päällekkäistä työtä voi millään tavoittaa kaikkia kohderyhmiä.

“Koulujahan on Suomessa lähes 5000, että niitä oppilaitoksia kyllä riittää. Mutta välillä tuntuu ettei kysyntä ja tarjonta kohtaa, että eri puolilla Suomea, pienillä paikkakunnilla erityisesti olis tarvetta. Sinne ei monet järjestöt mene ja pääkaupunkiseudulla toimii kaikki, että täällä on jopa kilpailua siitä mikä järjestö saa jalansijaa jossain koulussa.” (Järjestö 5)

”Vaikutus nuoriin olisi suurempi jos useampi järjestö kävisi samassa koulussa pitämässä nuorille jonkun jutun vaikka viikon parin välein. Teemoissa on myös päällekkäisyyksiä. Toisaalta se on vahvuus, että viestiä tulee monesta kautta. Yksi järjestö ei pysty tavoittamaan niin monia kouluja. Ehkä tulee turhaakin työtä ja voisi olla hyötyä jos tehtäisiin yhteistyötä.” (Järjestö 6)

Järjestöissä on mietitty erilaisia keinoja päällekkäisyyksien karsimiseksi ja globaali-kasvatuksen tarjonnan saamiseksi laajemmalle alueelle. Erityisesti on pohdittu pienten kuntien eriarvoista asemaa, koska heille on vaikeampi lähteä tarjoamaan palveluita. Järjestöt pyrkivät tarjoamaan palveluitaan yhdenvertaisesti paikkakunnasta riippumatta, mutta toisille sen järjestäminen oli mahdotonta.

”Mietin sellaista tuohon päällekkäisyyteen liittyen, että olisi hienoa jos olisi niin, että kun tarjotaan kouluvierailuja, niin katsottaisiin mille paikkakunnalle muut tarjoaa, että saataisiin enemmän sitä verkkoa koko Suomeen.” (Järjestö 2)

“Pyritään vastaamaan kaikkiin pyyntöihin, koska on tosi tärkeää mennä pienelle paikkakunnalle. Siellä ei kansainvälisyys niin näy millään tavalla. Siellä se vaikuttavuus on suurempi.” (Järjestö 5)

Vaikka päällekkäistä tarjontaa onkin, on järjestöjen käyttämät menetelmät erilaisia. Samaa teemaa voidaan käsitellä draaman tai jonkun muun menetelmän keinoin. Eräs järjestöyöntekijä kertoi kouluvierailua tehdessään opettajan maininneen, että samoja aiheita oltiin käyty jo viime kouluvierailulla läpi, jolloin kouluvierailija oli ollut eri järjestöstä. Haastateltava huomasi kouluissa olevan tarvetta samojen aiheiden kertaukseen.

“Meillä tässä käsitellään niitä samoja aiheita myös ja aloin sitten kyselemään oppilailta siitä, niin ei ne muistaneet niistä juuri mitään, niin otettiin ne kertauksena kun meillä on kuitenkin menetelmät erilaiset.” (Järjestö 2)

Järjestöjen tekemästä päällekkäisestä globaalikasvatustyöstä löytyi heikkouksia. Rahoitus koettiin kilpailua aiheuttavana tekijänä. Kun tehdään päällekkäistä työtä, niin kaikki hankkeet eivät välttämättä saa rahoitusta, jos rahoittaja kokee ne liian vastaavanlaisiksi toistensa kanssa.

“Varjopuolena on kilpailu samoista resursseista, kun jätetään hankehakemuksia, niin on tietty potti mistä sitä haetaan niin tavallaan ollaan toistemme kilpailijoita.” (Järjestö 4)

Rahoitukseen liittyy myös kilpailu kohderyhmistä, eli kasvatettavista. Rahoittajat kaipaavat lukuja siitä, kuinka monta kasvatettavaa aiotaan tietyillä hankkeilla tavoittaa ja vaikka kouluja onkin Suomessa tuhansia, samoilla alueilla toimivat järjestöt kilpailevat samoista kouluista. Järjestöt, joilla rahoitus hoidetaan muun kuin valtion rahoituksen kautta, on rahantulo turvatumpaa ja heille yhteistyö ja toisten tukeminen oli helpompaa sekä koettiin tärkeäksi.

“En näe sitä että kannattaisi kilpailla keskenään vaan katson, että ollaan samassa veneessä kaikki globaalikasvatusta tekevät järjestöt ja se, että me tuetaan toisiamme ja tehdään yhdessä on tärkeää.” (Järjestö 3)

Heikkoudeksi koetaan yhteistyön puute siinä, kun ei tiedetä mitä muut järjestöt ovat suunnitelleet ja mille eri hankkeille hakeneet rahoitusta. Eräs haastateltava kertoi, että yhteistyötä tulisi tehdä jo hankkeiden suunnitteluvaiheessa, jotta päällekkäisyyksiltä vältyttäisiin.

“Siinä vaiheessa kun niitä suunnitelmia tehdään, ennen kuin on hakemuksen deadline aika, niin olisi joku tapaaminen jossa järjestöt sanoisi mitä niillä on suunnitteilla. -- Jos kuulisi muiden hankkeita, että tulisi kaikille tavallaan sellainen yhtenäinen tietoisuus siitä, mitä täällä ollaan tekemässä, eikä vasta siinä vaiheessa kun ollaan lähetetty jo ne hakemukset, joista toiset saa rahoitusta ja toiset ei, niin silloin se tavallaan vasta paljastuu mitä seuraavat kaksi vuotta tehdään.” (Järjestö 2)

Päällekkäisen globaalikasvatustyön negatiivisena puolena nähtiin markkinoinnin liiallinen tyrkyttäminen.

“Kohderyhmien näkökulmasta se voi olla aika kuormittavaa kun kaikki lähestyy erikseen. Kouluille saattaa tulla vastareaktio että kaikki menee roskapostiin kun ei jaksakaan edes katsoa kun tulee joka päivä 100 viestiä.” (Järjestö 4)

Kaikki haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että suuremmissa kaupungeissa tarjonta on määrältään huomattavasti suurempaa kuin pienemmillä paikkakunnilla. Tämä johtuu pitkälti järjestöjen sijoittumisesta pääkaupunkiseudulle sekä siitä, että kouluvierailijoita saadaan rekrytoitua suuremmista kaupungeista - yleensä yliopisto kaupungeista - huomattavasti enemmän kuin pienistä kunnista. Yksi maakunnallisesti eriarvoiseen tarjontaan vaikuttavista tekijöistä on myös pitkät välimatkat ja huonot kulkuyhteydet.

“Se on tietty päällekkäisyys myös, että me rekrytoidaan samoilla paikkakunnilla kouluvierailijoita. Kun Suomi on suhteellisen pieni maa ja se kohderyhmä jotka on potentiaalisia kouluvierailijoita on suhteellisen pieni ja silloin monet järjestöt kosii niitä samoja aktiiveja.” (Järjestö 2)

Päällekkäisyyden haittoja löytyi samojen kouluvierailijoiden rekrytoinnin lisäksi myös samojen opettajien kosiskelussa. Opettajia, jotka ovat kiinnostuneita globaalikasva-

tuksesta, on rajallinen määrä ja yleensä samat opettajat ovat mukana järjestöjen tarjoamissa koulutuksissa ja muissa toimissa. Aiheesta kiinnostuneet opettajat eivät pääse kaikkiin tapahtumiin, koska järjestöt järjestävät tapahtumia samoina viikonloppuina tai usein liian peräkkäin.

4.2.3 Kouluysteistyö

Yhteistyötä koulujen kanssa oli jokaisella järjestöllä, koska globaalikasvatus on aihe, jota viedään kouluun, jonka kautta se tavoittaa hyvin uusia kasvatettavia. Suurin osa haastatteluun osallistuneista järjestöistä teki pidempiaikaista yhteistyötä tiettyjen koulujen kanssa. Muutamasta haastattelusta ilmeni yhteistyötä olevan koulujen lisäksi myös kunnan ja nuorisotoimen kanssa.

Kouluysteistyön kehittämideoita tuli monia. Haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että järjestöillä tulisi olla yhteinen tietopankki jonne voisi ohjata opettajia etsimään itselleen sopivimpia materiaaleja. Järjestöjen työntekijöillä on eritasoisia käsityksiä siitä, mitä palveluita ja materiaaleja muut globaalikasvatusjärjestöt tällä hetkellä tarjoavat. Tietopankin avulla tiedot löytyisivät ajankohtaisesti yhdestä paikasta.

“Luulen että siitä olisi iloa jos olisi kouluvierailija pankki. Joskus meiltä kysellään vaikka lapsityövoimaan liittyvää kouluvierailua ja meillä ei tällä hetkellä ole tarjolla sellaista. Jos ei tietäisi kuka tarjoaa, olisi harmi sanoa että ei ehkä kukaan.” (Järjestö 5)

Rahoitus on tullut esille ongelmana monissa kohdissa ja se tuli ilmi myös kouluysteistyössä. Eräs haastateltavista kertoi työn jatkuvuuden takaavan paremman yhteistyön koulujen kanssa. Hankerahoitus kuitenkin estää pitkäkestoisen yhteistyön tekemisen, koska ei voida olla varmoja kuinka kauan samaa hanketta rahoitetaan.

“Mutta vähän kaikessa jos olis, että kysyntä ja tarjonta kohtaisi. Jos pystytäs mahdollisimman kustannustehokkaasti saamaan mahdollisimman laajalle ja ylipäänsä se pitkäjänteisyys, kun kaikki perustuu hankerahoitukseen niin ei koskaan pystytä tietämään että onko se raha käytössä.” (Järjestö 4)

Eräs haastateltavista mielsi globaalikasvatuksen integroimisen koulujen opetukseen yhdeksi edesauttavaksi tekijäksi työn jatkuvuuteen nähden. Tällöin opettajat voisivat itse taata globaalikasvatuksen jatkuvuuden riippumatta järjestöistä.

“Koulujen globaalikasvatusta ei voi kuitata sillä, että siellä käy kouluvierailija kerran tai kaksi. Se yhteistyö siihen mitä Maailmankoulu ja monet muutkin tekee, että opettajat alkaisi hyödyntää niitä materiaaleja ja jatkaisivat sitä toimintaa olisi tärkeää, että se integroituisi sinne arkeen ja opetukseen. Se että opettajat ymmärtäisi sen, ettei ne asiat sillä yhdellä vierailulla muutu, vaikka siinä voi tapahtua muutosta, niin se on pitkäjänteistä työtä.” (Järjestö 2)

Haastatteluissa ilmeni järjestöjen kaipaavan lisää järjestöjenvälistä koulu yhteistyötä. Tätä mieltä olivat lähes kaikki haastatteluun osallistuneet. Tällä hetkellä järjestöt kokevat koulujen välisen yhteistyön hankalaksi tai lähes mahdottomaksi, koska järjestöillä ei ole antaa nykyistä enempää resursseja muuhun kuin omaan tämänhetkiseen työhönsä.

“On todettu että olisi tosi hyvä laajentaa tätä yhteistyötä, mutta ei ole resursseja siihen. Että tavallaan ei pysty tarjoamaan yhtään enempää, kun ei riitä niiden yksittäisten henkilöiden aika.” (Järjestö 4)

Haastatteluissa käy ilmi järjestöjen välistä koulu yhteistyötä kaivattavan myös markkinoinnin puolelle. Yli puolet haastateltavista koki markkinoinnin kouluille olevan työlästä. Työntekijöitä pelotti että, mainokset jäävät helposti huomiotta tai ne päätyvät suoraan roskapostiin.

“Markkinointi kouluille on ikäänkuin työlästä kun jokainen tekee sen itse, niin voisiko olla joku taho jonka kautta koulut saisi yhtenäistä tietoa.” (Järjestö 3)

“Nyt ei ole mitään tällaista projektia menossa ja mikä mulla on tullut mieleen niin voisi ehdottaa tälle yhteistyöverkostolle jotain markkinointiin liittyvää ja se on ainakin se mistä itse kaipaisin vertaistietoa ja vertaistukea. Mikä on ollut vähemmän hedelmällistä jne.” (Järjestö 1)

“ -- uutiskirje, mutta voisiko se olla ihan sillein Suomen kattava, että kaikille kouluille menisi periaatteessa se kirje ja että ne järjestöt ja palvelut olisi samalla viivalla.” (Järjestö 2)

Kouluysteistyön lisätarpeelle löytyi eriäviä mielipiteitä. Eräs haastateltava näki opetussuunnitelman uudistamisen tärkeänä tekijänä kouluysteistyön kehittämisessä.

“Nyt erityisesti kun opetussuunnitelmaa uudistetaan, niin vaikuttaa ainakin huhujen perusteella siltä että kansainvälisyyskasvatus aihe vahvistuisi ja olis saamassa ihan kokonaisen viikko oppitunnin. Sehän tarkoittaa kouluilla olevan enemmän tarvetta järjestöjenkin vierailuille.” (Järjestö 5)

Kouluysteistyön kohderyhmään kuuluu peruskoulu ja lukiot, sekä monella oli myös toisen asteen koulut. Erittäin harva mainitsi varhaiskasvatuksen, ammattikoulut tai ylemmät korkeakoulut.

“Ei ne ole sellain rajattuja, mutta jos miettii niin aika usein tehdään sellaisia että näin voit oppitunnilla käsitellä aiheita, mutta ne nyt sit suuntautuu aika pitkälle sinne koulumaailmaan. Periaatteessa yläkoulu ja lukio tai toinen aste kokonaisuudessaan on se keskeisin kohderyhmä” (Järjestö 4)

Haastateltavien mukaan järjestöjen koulutiedottaminen tapahtui suurimmaksi osaksi sähköisen uutiskirjeen kautta, joka lähetetään yleisesti kahdesti vuodessa lukukausien alussa. Materiaalien kohdalla oli yleistä hyödyntää massapostitusta.

“ -- lähtee opettajalle ja rehtorille uutiskirje vuosittain jota kautta tiedotetaan mitä kaikkea uutta nyt on esim. menetelmäoppaita, koulutuksia, kampanjoita ja muuta” (Järjestö 5)

Sähköpostituksen ongelmaksi haastatteluissa ilmeni tiedottomuus siitä, mihin sähköpostit oikeasti päätyvät, vai päätyvätkö ne mihinkään.

“Siinä tulee taas se ongelma ettei tiedetä kenelle se päättyy siellä koulussa, saattaa päätyä opettajanhuoneeseen, jossa ollaan kiinnostuneita tai jollekin sihteerille joka ei saa sitä jostain syystä eteenpäin menemään.” (Järjestö 4)

Sähköpostimarkkinoinnin toimivuudesta oli ainakin yksi järjestö tehnyt erilaisia pilot-tihankkeita, joiden kautta he halusivat osoittaa sen toimivuuden ja vaikuttavuuden.

“ -- ollaan lähetetty suoraan rehtoreille kirje, se oli pilottihanke jossa lähetettiin muutamalle kymmenelle viesti jossa pyydettiin vastaamaan siihen viestiin, vaikka ei olisi lainkaan kiinnostunut. Ei tullut yhtään vastausta.” (Järjestö 1)

Muutamalla järjestöllä ei ollut tarvetta suurempaan markkinointiin, hyvän tunnettuuden ja taas vastakohtaisesti rajallisten henkilöresurssien takia.

“Näillä resursseilla sen määrän nostaminen ei ole mahdollista ja sen takiaakaan ei hirveästi niitä markkinoida, niin opettajat löytää meidän sivuille kun ne tietää järjestöjen tekevän vierailuja. Mutta sitten jos huomaan, että alkaa hirveästi hiipumaan, niin aika harvoin, ehkä kerran vuodessa kun arvioin tilanteen niin alan mainostamaan opetusvirastojen tiedottajan kautta, että laittaa rehtoreille jonnekin niiden sähköiselle areenalle mainoksen tästä.” (Järjestö 3)

Kaikilta järjestöiltä löytyi kotisivut, joissa kerrottiin kouluille tarjottavista palveluista ja materiaaleista. Kaksi haastateltavista mainitsi myös sosiaalisen median ja eritoten Facebookin tiedottamisen yhdeksi kaistaksi. Harvinaisempina tiedottamisen muotoina oli juliste, CD ja DVD. Myös opettajan lehdessä mainostaminen mainittiin muutamana kerran ja mainintaa tuli myös lehtien kautta mainostamisesta, järjestön omassa lehdessä tai toisen järjestön julkaisemassa lehdessä. Kaikki haastatteluihin osallistuneet järjestöt mainitsivat messut markkinoinnin keinoksi. EDUCA messut mainittiin messuista yleisimpänä.

“Sitten on juliste kampanjaan liittyen. Sitten on CD jossa on aamunavaus. -- Sitten meillä on DVD joka lähtee kouluille, sellainen dokumentti 10 minuutin pätkä jossa esitellään teemaa ja siinä semmoset lyhyet insertit” (Järjestö 5)

Kouluyhteistyön yleisimmäksi muodoksi mainittiin kouluvierailijat.

“He vetää kampanjan teemaan liittyviä kouluvierailuita, jotka räätälöidään sen mukaan mitä koulu toivoo. Se voi olla joku aamunavaus tilaisuus koko koululle auditoriossa, se voi olla työpaja tai oppitunti eri tasoselle ryhmälle. Pituus voi vaihdella ja oppilasmäärä ja muuta. Siinä on aina globaalit kysymykset, globaali oikeudenmukaisuus jonka puitteisiin se kuuluu.” (Järjestö 5)

Kaikilla järjestöillä ei ollut mahdollisuuksia tällaiseen räätälöityyn toimintaan. Haastateltavat kertoivat heidän tarjoavan kouluvierailijoiden koulutuksia muutaman keran vuodessa. Opettajilta tulevia toiveita kouluvierailujen suhteen yritetään toteuttaa mahdollisuuksien mukaan, mutta yleisesti nämä toiveet tulevat niin lyhyellä varoitusaikalla, ettei niitä pystytä toteuttamaan.

Haastatteluissa selvitimme sitä, kuinka järjestöt voivat vastata koulujen tarpeisiin. Yleisimpänä keinona selvittää näitä tarpeita mainittiin palautteen kerääminen. Palautetta kerättiin opettajilta, oppilailta ja kouluvierailijoilta.

“Jokaisen kouluvierailun päätteeksi kerätään palautetta opettajilta ja usein myös oppilailta. -- Sitten me ollaan kartoitettu vierailuiden vaikuttavuutta jälkikäteen sähköpostilla opettajille, että palasko oppilaat teemoihin joita käytiin läpi. Että pitkällä tähtäimellä muuttiko se ajatuksia tai asenteita. Sitten näistä printtimateriaaleista joita lähetetään kampanjaan osallistuneisiin kouluihin, niistä kerätään palaute lukuvuoden päätteeksi.” (Järjestö 5)

Haastattelujen mukaan opettajat ottivat yhteyttä toisiin järjestöihin enemmän, kun toisilla ei yhteydenottoja ollut tullut juuri nimeksikään.

“Paljonkin tulee mielenkiintoisia yhteistyötarjouksia, ihan joka viikko niitä ideoita joita koulut haluaisi alkaa meidän kanssa tekemään, mutta ei vaan ole resursseja tehdä vaikka olisi kuinka mukavaa ja mielenkiintoista.” (Järjestö 3)

Koulujen tarpeita selvitettiin eri yhteistyöverkostojen kautta.

“Toki ollaan koko ajan kuulolla kun tehdään järjestöjen välistä yhteistyötä, Kepan koordinoimana lähinnä tällä hetkellä ja ollaan kaikissa jutuissa mukana, että kuullaan sitä kentän ääntä mitä muut järjestöt puhuu ja millaiset asiat on pinnassa” (Järjestö 2)

Tarpeiden kartoittaminen koettiin haastavaksi, koska vastauksia kyselyihin on haastateltavien mukaan vaikea saada. Tarpeiden selvittäminen koettiin toisinaan turhaksi, sillä toiveita tulee laidasta laitaan ja kehittämissuhteet ovat keskenään vastakkaisia.

“ -- tavallaan jos kysytään mitä te halutte ja se on jotain ihan muuta niin me ei voida sitä tarvetta toteuttaa. Ehkä siinä millaisessa muodossa tietoa halutaan jne. voisi kysyä. Se edellyttäisi taas sitä, että joku vastaisi siihen.... Mutta on niin haastavaa saada edes sitä palautetta. Educa messuilla kasvokkaisissa keskusteluissa saa palautetta materiaaleista ja voi kysellä tarpeista.” (Järjestö 4)

“Olisi hyvä selvittää tarpeet, mutta tarpeetkin on tosi laidasta laitaan. Joskus opettajat toivoo, että olisi enemmän faktatietoa, kun ollaan yritetty nyt toiminnallisuutta. Osa on sitä mieltä taas että on kiva kun on toimintaa ja oppilaatkin tykkää.” (Järjestö 6)

Järjestöt kokivat, että palautetta on vaikea saada. Järjestöt kaipaisivat enemmän rakentavampaa palautetta, jotta toimintaa voidaan kehittää koulujen tarpeiden mukaisesti.

“Hirveän huonosti saadaan palautetta, opettajat ovat niin kiireisiä. Otan enemmän positiivisen kannalta, kun jos on ollut kovin tyytymätön niin silloin palautetta varmasti tulee.” (Järjestö 1)

4.2.4 Resurssikeskus

Järjestöiltä kysyttiin voisivatko he ajatella oman järjestönsä olevan mukana resurssikeskuksen toiminnassa. Kaikkia haastatteluun osallistuneita järjestöyöntekijöitä ajatus kiinnosti ja he voisivat kuvitella olevansa mukana toiminnassa jossain määrin. Osallistumiseen tuntui vaikuttavan kuitenkin se, minkä hintaista yhteistyö tai resurssikeskuksessa mukana oleminen tulisi olemaan. Resurssikeskuksen haasteeksi koettiin keskukselle suunniteltu maantieteellinen sijainti. Järjestöt pohtivat sitä, mitä uutta resurssikeskus toisi jo olemassa olevaan tarjontaan.

“Ehkä ainoa ongelma olis sen keskittyminen tiettyyn paikkaan, joka varmaan olis Helsinki. Helsingissä ei ehkä tarve ole suurin, onhan tää tietty suurin ihmisten keskittymä, mutta täällä mahdollisuuksia on enemmän.” (Järjestö 5)

“Mutta vaarana siinä on se, että kun on jo olemassa verkossa tämmösiä kokoomaportaaleja, kun niitäkin on jo useita ja opettajat ei kuitenkaan tiedä mikä niistä on se paras. Siinä menee vähän hukkaan se sanoma, että miten se saadaan se keskus tunnetuksi. Siinä tulee jälleen se maantieteellinen ongelma, kun se on fyysisesti jossain, mutta entäs ne kaikki muut.” (Järjestö 4)

Lähtökohtaisesti idea järjestöjen yhteisestä globaalikasvatuksen Resurssikeskuksesta koettiin positiivisena. Järjestöyöntekijöillä oli monia konkreettisia toiveita Resurssikeskusta kohtaan. Vastauksista huomasin, että järjestöyöntekijät olivat pohtineet järjestöjen välisiä yhteistyömahdollisuuksia jo aikaisemmin.

“Se kyllä helpottaisi sikäli meitä, että jos sinne laittais ne materiaalit, niin suurin osa kohderyhmästä tulisi ne löytämään. Se auttaisi, kun tiedettäisiin yksi hyvä varma kanava mistä kiinnostuneet käy sieltä hakemassa. Mutta se ei poista sitä ongelmaa, miten saataisiin useampi kiinnostumaan, kun siellä kävisi ne jotka on jo kiinnostuneita niistä teemoista.” (Järjestö 4)

“Hyötynä olisi sellainen konkreettinen paikka minne mennä ja ihmiset jotka vähäänkään kiinnostuu aiheesta ja tulee sinne paikkaan, niin he heti näkee sen tarjonnan ja on todennäköistä, että he tulee sinne uudelleen ja hyödyntää niitä palveluja enemmän -- Ehkä sinne voisi tulla ihmisiä muiltakin paikkakunnilta samalla kun on messuja ja muita. Ihmisten olisi helppo käsittää se, kun olisi joku konkreettinen paikka minne mennä, mistä saa neuvoja, siellä on kaikki materiaali ja koulutukset.” (Järjestö 2)

Resurssikeskukseen sitoutuminen mietitytti osaa järjestöistä. Resurssikeskuksen toimintaan oltiin valmiita sitoutumaan eri tasoilla. Koska kaikilla järjestöillä ei niin suurta tarvetta Resurssikeskuksen toimintaan ollut, haluttiin toiminnan kehittämisessä olla mukana ja siten seurata keskuksen mukana tuomia mahdollisuuksia ja muutoksia.

“Mun mielestä olis mielenkiintosta käydä siellä kurkkaamassa mitä kaikkea uuttakin materiaalia eri järjestöillä on, niistäkin vois oppia jotain ja se on tosi mielenkiintoista nähdä mitä kaikkea on.” (Järjestö 5)

Järjestöt kokivat Resurssikeskuksen tuovan uusia mahdollisuuksia kouluille, koska tarjonta olisi keskitetty yhteen ja samaan paikkaan.

“Se varmasti helpottas koulujenkin näkökulmasta. Tätä tarjontaa on niin paljon, että koulut saattaa mennä siitä sekasin.” (Järjestö 5)

4.2.5 Materiaalit ja palvelut

Haastatteluissa selvitimme mitä globaalikasvatusmateriaaleja ja -palveluita järjestöt tarjoavat kouluille. Haastateltavien mukaan eniten tarjottiin kouluvierailuja. Tarjolla

oli näiden lisäksi erittäin kattavasti erilaisia materiaaleja ja palveluita, kuten työpajoja, opetuspaketteja, päivätyökeräyksiä, draamatarinoita ja toimintapäiviä.

“He (kouluvierailija) vetää kampanjan teemaan liittyviä kouluvierailuita, jotka räätälöidään sen mukaan mitä koulu toivoo. Se voi olla joku aamunavaus tilaisuus koko koululle auditoriossa, se voi olla työpaja tai oppitunti eritasoselle ryhmälle. Pituus voi vaihdella ja oppilasmäärä ja muuta. Siinä on aina globaalit kysymykset, globaali oikeudenmukaisuus jonka puitteisiin se kuuluu.” (Järjestö 5)

4.3 Järjestöjen ja koulujen yhteistyön haasteet ja mahdollisuudet

Haasteita ja uhkia yhteistyölle löytyi monia. Yksi suurimmista haasteista järjestöjen puolelta liittyi rahoitukseen. Lyhytkestoiset projektirahoitukset eivät mahdollista pitkäjänteistä yhteistyötä, koska nykytilanteessa työtä voi suunnitella vain kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Rahoitus tulisi uudistaa niin, että sitä voisi hakea yhdessä eri järjestöjen kanssa ja rahoitusta tulisi saada vähintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tämä muutos mahdollistaisi sen, että yhteistyöstä tulisi kannattavampaa sen pitkäjänteisyyden, suunnitelmallisuuden ja vaikuttavuuden johdosta. Tällä hetkellä Ulkoministeriön viestintä- ja kehityskasvatustuki (VKK) ei mahdollista toiminnan kehittämistä, koska rahoituskaudet ovat liian lyhyitä. Tämä johtaa siihen, että markkinointi kouluihin on haasteellista, koska juuri kun uusi toimintamalli on markkinoitu kouluun, voi rahoitus loppua ja tämän johdosta myös toiminta joudutaan lopettamaan. Tämä syö järjestöjen uskottavuutta kentällä ja hankaloittaa yhteistyötä kumpaankin suuntaan.

Ajalliset haasteet ovat suuri ongelma yhteistyössä. Rahoituksen vähyys johtaa järjestötyöntekijöiden kiireeseen, koska ei ole varaa palkata useampaa työntekijää. Tällä hetkellä järjestötyöntekijöiden aika riittää vain pakolliseen työhön, eikä työn kehittämiseen tai yhteistyöhön tekemiseen. Joillekin järjestöille tulee opettajilta enemmän pyyntöjä kouluvierailuihin, kuin mitä on mahdollista budjetin raameissa toteuttaa. Jos järjestöjen tarjoama materiaali ei ole päivitettyä tai palveluja ei ole juuri sillä hetkellä saatavilla, voi olla ettei opettaja käytä järjestöjen palveluja enää uudestaan. Yhteistyössä järjestöt kokevat ongelmalliseksi myös koulujen aikataulu-

jen ehdoilla toimimisen. Järjestöt saavat usein rahoituspäätökset saman vuoden helmi-maaliskuussa ja kouluissa aletaan olla jo kesälomatunnelmissa toukokuussa, eikä kesäloman alettua opettajat enää vastaa aktiivisesti järjestöjen yhteydenottoihin. Rahoituksen viivästyminen ja vain kerran vuodessa haettava tuki voi pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että järjestöille ei jää tarpeeksi aikaa toteuttaa hankesuunnitelmiaan. Opettajat ovat niin sidottuja opetussuunnitelman sisältöjen opetukseen, että globaalikasvatus koetaan ylimääräiseksi lisätyöksi. Asiaan perehtyneet opettajat ymmärtävät globaalikasvatuksen teemojen olevan jo osa opetusta. Haasteena ovat opettajat, jotka eivät hahmota siltaamista oppiaineensa ja globaalikasvatuksen välillä. Opettajilla ei ole yleisesti paljoa aikaa materiaalin etsimiseen, jolloin tarvittavan tiedon on löydettävä nopeasti. Opettajalle oleellista on, että tieto on päivitettyä sekä helposti opetuksessa hyödynnettävää.

Haasteena on järjestöjen kanssa tehdyn yhteistyön jääminen kertaluontoiseksi ja hyvin nimelliseksi. Opettajat saattavat kokea globaalikasvatuksen teemojen käsitteelyyn riittävän yksi kouluvierailu. Yksi kouluvierailu saattaa muuttaa oppilaiden ajatuksia hetkellisesti, mutta ei ilman toistoa muuta ajatuksia ja toimintatapoja pidemmällä tähtäimellä. Järjestöjen mukaan joissain paikkakunnilla toiminnan vakiinnuttaminen on hyvinkin vaikeaa, vaikka se olisi ensiarvoisen tärkeää jatkoa ja yhteistyön sujuvuutta ajatellen. Niillä opettajilla joilla ei ole aiempaa kokemusta järjestöistä tai järjestötyöstä, on haasteellisempaa löytää järjestöjen materiaaleja, jolloin tieto hukkuu kaiken muun materiaalin sekaan. Useat eri järjestöt markkinoivat toimintaansa samoille kouluille ja tämä liikamarkkinointi voidaan kokea ongelmaksi. Järjestöt pelkäävät liiallisen markkinoinnin koituvan haitaksi siinä mielessä, että opettajat eivät jaksanut tutustua viestien sisältöön tai laittavat viestit suoraan roskapostiin. Opettajien haastattelujen perusteella markkinointia ei tehdä liikaa, vaan sitä toivotaan enemmän. Opettajat kokevat sähköpostin hyvänä lähestymiskeinona, mikäli se on omaan oppiaineeseen liittyvää. Haastatteluista ilmeni, että järjestöjen materiaalit eivät lähtökohtaisesti koskaan mene roskapostiin, mikäli sähköposti tavoittaa asiaa kiinnostuneen opettajan.

Kaikki koulut ja opettajat eivät ole kiinnostuneita globaalikasvatuksesta. Järjestöt pohtivat, kuinka saada globaalikasvatus kouluihin ja luokkiin, joissa globaalikasvatusta ei tunneta tai pidetä niin tärkeänä aiheena. Eräs haastateltava mietti sitä, mi-

ten turhauttavaa voi olla globaalikasvatuksesta innostuneella opettajalla, jos ilmapiiri koulussa ei ole yleisesti innostunut. Tästä syystä voi opettajan olla haastavaa lähteä laajempaan toimintaan mukaan, jos taustalla ei ole työyhteisön sitoutumista. Kiinnostuksen puute voi olla myös oppilaslähtöistä. Kouluvierailujen haasteena voi olla toisinaan vaikeus työskennellä teini-ikäisten kanssa ja saada heitä innostumaan globaalikasvatuksen teemoista ja toiminnallisista opetusmenetelmistä, esimerkiksi draaman kautta työskentelystä. Opettajille tehtyjen haastattelujen perusteella koulujen työyhteisössä vallitseva ilmapiiri on globaalikasvatukseen kannustava ja tukeva. Opettajat mainitsevat opetustyössä motivoivan oppilaat ja heidän kiinnostus aiheita kohtaan. Tuloksista ilmenee, että oppilaat kiinnostuvat toiminnallisuudesta ja erilaisesta opetuksesta. Toiminnallisuus ei pure välttämättä kaikkiin, mutta se johtuu pitkälti siitä, että oppilaat eivät ole tottuneet kokemuksellisuuteen ja yhdessä tekemiseen, jolloin vastareaktio on kummaksuminen ja välinpitämättömyys.

Järjestöt ovat riippuvaisia kouluvierailijoistaan eli vapaaehtoisista. Vapaaehtoiset sitoutuvat toimintaan vaihtelevasti, joka aiheuttaa sen, että järjestöillä kuluu paljon aikaa uusien vapaaehtoisten rekrytointiin ja vanhojen mielenkiinnon ylläpitämiseen. Vapaaehtoisilta ei voi myöskään samalla tavalla vaatia tulosta kuin palkkatyötä tekemiltä. Vapaaehtoiset ovat yleensä yliopisto-opiskelijoita ja heidän elämäntilanteet vaihtelevat nopeasti, eikä opiskelu paikkakunnalla viivytä yleensä opintoja kauem-paa. Järjestöjen kouluvierailupalvelut kattavat suurimmat kaupungit, sillä vapaaehtoiset tulevat opiskelijakaupungeista. Tämä asettaa kaupungit ja koulut eriarvoiseen asemaan. Uhkana voi myös olla se, ettei vapaaehtoisia saada tarpeeksi, mikä vähentää kouluvierailuja entisestään. Vapaaehtoiseksi kaivattaisiin enemmän miehiä, sillä ala on tällä hetkellä hyvin naisvoittoinen.

Järjestömaailmassa yksi suurista haasteista on työntekijöiden vaihtuvuus. Tästä syystä pitkäjänteisen työn tekeminen on haastavaa, uudet työntekijät eivät ole tietoisia jo aiemmin tehdystä yhteistyöstä. Vanhan keksiminen uudestaan vie aikaa muulta työltä, eikä auta kehittämään yhteistyöverkostoja tai muuta toimintaa. Työ on henkilösidonnaista, jolloin yhteistyö loppuu samalla kun työntekijä vaihtuu.

Pitkät välimatkat on haaste, johon järjestötyöntekijät eivät ole löytäneet ratkaisua. Globaalikasvatusta on vaikeampi viedä pienille paikkakunnille. Välimatkat vaikeut-

tavat globaalikasvatuksen saamista paikkakunnille jonne on pitkä matka suuremista kaupungeista. Tällä hetkellä järjestöt eivät pysty tarjoamaan globaalikasvatusta kaikkialle. Niillä paikkakunnilla, joihin ei pystytä globaalikasvatusta viemään, on mahdollisuus toteuttaa globaalikasvatusta materiaaleja hyödyntämällä, mikäli opettaja saadaan niistä innostumaan.

Edellä mainittujen haasteiden lisäksi, yhteistyön tekemistä löytyy paljon mahdollisuuksia. Kouluilla on tärkeä rooli kasvattajana ja mielipiteiden muokkaajana ja järjestöt kokevat koulut hyväksi yhteistyöympäristöksi ja –kumppaniksi. Lukio- ja yläkouluikäiset miettivät opiskelun aikana isoja kysymyksiä ja voivat innostua vaikuttamisesta ja globaalikasvatuksen teemoista. Koulu tavoittaa suuren osan järjestöjen kohdeyleisöstä ja heidät jotka eivät lähtökohtaisesti ole kiinnostuneita globaalikasvatuksesta. Koulut tavoittavat välillisesti suuren määrän oppilaita. Yhden opettajan ja kouluvierailijan kouluttamisella tavoitetaan laaja määrä kasvatettavia. Järjestöt kokevat suureksi hyödyksi luokissa työskentelyn, sillä ryhmätyöskentely tukee vertaisoppimista ja tiedonvaihtoa.

Järjestöt uskovat heidän tuottaman materiaalin olevan pedagogisesti laadukasta. Materiaalien tuottamisprosessissa voi olla järjestötyöntekijän lisäksi mukana esimerkiksi joku kasvatusalan ammattilainen tai ne on toteutettu yhteistyössä yhden tai useamman järjestön kanssa. Järjestöillä on laajaa ja monipuolista tarjottavaa ja opettajien tulisi osata hyödyntää sitä. Opettajat, joilla on jo aiempi kokemus järjestöistä, osaavat hyödyntää järjestöjen materiaaleja opetuksessaan. Opettajat lähtökohtaisesti kokevat järjestöjen materiaalit ja toiminnan laadukkaaksi. Moni järjestö on toiminut jo useiden vuosien ajan, jotkut jopa vuosikymmeniä. Pitkä historia tuo toimintaan luotettavuutta ja uskottavuutta ja opettajat osaavat hyödyntää tuttuja kontakteja. Toimintamalleja ja toimintaa on kehitetty jo useiden vuosien ajan ja tämä pitkä historia luo ammattitaitoa ja on vakiinnuttanut toimintaa.

Järjestöt ovat mielissään vahvoista kouluverkostoista, joita on syntynyt vuosien saatossa useammankin koulun kanssa. Näitä vahvoja suhteita kouluihin ja opettajiin kaivataan kuitenkin lisää, sillä se säästää järjestöjen resursseja ja helpottaa yhteis-

työn tekemistä. Hyvät verkostot vapaaehtoisiin koetaan tärkeäksi. Vapaaehtoiset ovat hyvä esimerkki nuorille, sillä he ovat yleisesti vain hieman yläkoululaisia ja lu-kiolaisia vanhempia. Vapaaehtoisilla on aatteellinen motivaatio, omaa kiinnostusta teemoihin, halu vaikuttaa ja halu antaa omaa aikaa hyvän asian puolesta. Aktiiviset ja innostuneet yhteistyökumppanit luovat intoa myös järjestöyöntekijöille.

Opetussuunnitelma luo haasteita ja mahdollisuuksia opettajille ja järjestöille. Haas-teita se luo omassa tiukkuudessaan ja vaatimuksissaan. Opetussuunnitelma luo myös mahdollisuuksia järjestöille tuoda globaalikasvatuksen teemoja esille. Ope-tussuunnitelmassa mainitaan muun muassa kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys. Järjestöjen kokemusten mukaan kouluissa on myös sellaista painotusta, että halu-taan luoda kansainvälistä ilmapiiriä.

Järjestöjen välinen yhteistyö koetaan järjestöissä lähtökohtaisesti mahdollisuudeksi. Järjestöt kokivat yhdessä tekemisen lisäävän näkyvyyttä ja uusien ideoiden synty-mistä. Yhteistyökumppaneista hyödytään myös materiaalien suhteen. Valmiita ma-teriaaleja voi kierrättää toisille järjestöille ja järjestöt jotka jakavat omat materiaalin-sa toisille, markkinoivat samalla omaa toimintaa. Kaikilla haastatteluun osallistuneil-la järjestöllä ei ollut omia vahvoja kehitysteemoja, jolloin he mielellään nostavat esiin myös toisten järjestöjen teemoja. Järjestöyhteistyön mahdollisuus on sen mo-ninaisuus. Järjestöt käyvät samoissa kouluissa ja kertaaminen samoista teemoista istuttaa paremmin siementä oppilaisiin ja sen vaikuttavuus on suurempaa. Yhteis-työtä haluttiin tehdä niiden järjestöjen kanssa, joilla on samoja teemoja, toiminta-muotoja tai menetelmiä. Kansainvälinen yhteistyö järjestöjen kanssa nähtiin yhtenä mahdollisuutena. Sen kautta voi saada uusia ideoita globaaleihin teemoihin ja kou-luyhteistyöhön.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että opettajia motivoi globaalikasvatuksessa eri tekijät. Opettajille yhteistä oli kiinnostus globaalikasvatukseen ja se näkyy ope-tajien omissa arvoissa. Opettajat ovat hyvin sitoutuneita työhönsä ja koska aiheet kiinnostavat, ovat he valmiita panostamaan opetuksen sisältöön ja tästä syystä hyödyntävät järjestöjen tuottamaa materiaalia. Opettajat kaipaavat selkeitä, helppo-käyttöisiä ja ainekokonaisuuksiin sidottuja oppimateriaaleja. Opettajille tärkeää oli globaalikasvatusmateriaalien helppo sisällyttäminen opetukseen. Opettajilla ei ole

aikaa muotoilla ja muokata materiaaleja omiin tarpeisiin vastaavaksi. Mitä helpommin materiaali on siirrettävissä opetukseen, sitä suurempi käyttöaste sillä on. Opettajien yhdessä tekeminen ja suunnittelu lisäävät motivaatiota työtä kohtaan ja se nähdään suurena mahdollisuutena työn kehittämisessä.

Järjestötyöntekijät kaipaavat työn tueksi globaalikasvatuksen Resurssikeskusta. Resurssikeskus mahdollistaisi tiiviimmän yhteistyön tekemisen ja yhteisen tiedottamisen kouluihin, jolloin työ olisi vaikuttavampaa. Järjestöt toivoivat kaikki materiaalit löytävän keskukselta selkeästi jaoteltuina. Kun näkee konkreettisesti sen mitä muilla järjestöillä on tarjolla, olisi helpompaa luoda yhteisiä opintokokonaisuuksia tai muita materiaaleja ja palveluita. Resurssikeskus nähtiin paikkana, jota vain yksi taho organisoisi ja ylläpitäisi, sillä muuten selkeys ja vaikuttavuus häviävät. Järjestöt olivat huolissaan keskuksen jatkuvuudesta, koska vain pitkälle aikavälille resursoitu toiminta, takaa hyvän yhteistyön ja laadukkaan kouluyhteistyön. Opettajille tärkeää oli, että keskukselta löytyisi henkilö johon pystyisi ottamaan yhteyttä jos herää kysymyksiä globaalikasvatuksesta. Keskuksen tulisi olla avoin kaikille ja siellä voisi vierailla kuten kirjastossa. Keskuksen toivottiin tavoittavan myös niitä, jotka eivät ole ennestään globaalikasvatuksesta tietoisia tai kiinnostuneita. Resurssikeskuksessa voisi pitää järjestöjen omia ja erikseen opettajille suunnattuja koulutuksia. Tärkeäksi koettiin opettajien keskuudessa, että koulutuksiin voisi osallistua työajalla, jolloin kaupungin tulisi järjestää sijaiset. Koulutuksissa oleellista olisi saatujen oppien suora linkitettävyyden omaan opetukseen. Resurssikeskuksesta saadut konkreettiset ideat, vinkit ja menetelmät innostavat opettajia tulemaan keskuksen uudestaan. Internetin mahdollisuutta ei pidä unohtaa, vaan opettajat kaipaavat selkeitä ja jäsennellyjä verkkosivuja globaalikasvatuksen eri teemoista. Tällä hetkellä sellaisia sivustoja, joista materiaaleja voi etsiä, on useita ja tämä aiheuttaa opettajille sekä järjestötyöntekijöille sekavuutta. Eikä tiedetä mistä sivustolta löytyy ajankohtaisin tieto. Kun käyttäjät kokevat paikan toimivaksi ja hyödylliseksi, tulevat he paikalle uudestaan ja markkinoivat paikkaa muillekin. Osa Resurssikeskukseen liittyvistä toiveista oli hyvin yksityiskohtaisia, kaikki järjestöjen ja opettajien toiveet löytyvät liitteestä 4.

5 POHDINTA

5.1 Johtopäätökset

Selvityksemme vastasi tutkimusongelmaan hyvin. Opinnäytetyössä selvitimme mihin suuntaan globaalikasvatustyötä tekevien järjestöjen sekä koulujen välistä yhteistyötä tulisi kehittää ja mitä haasteita ja mahdollisuuksia yhteistyön tekemisestä löytyy. Tämän lisäksi tarkastelimme, mikä motivoi opettajaa käsittelemään globaalikasvatuksen teemoja. Tämän tiedon avulla halusimme saada perusteluja sille, millä keinoin Maailmankoulu –hankkeen toiminnot saataisiin rahoituksen osalta pysyvämmäksi. Toivomme saatujen havaintojen ja johtopäätösten auttavan Maailmankoulu – hankkeen ja Resurssikeskuksen jatkosuunnittelussa ja mahdollisessa toteutuksessa. Tarkoituksemme ei ole tehdä tilaajan puolesta linjausta siitä, tullaanko globaalikasvatuksen Resurssikeskusta perustamaan.

Koemme opinnäytetyön otoksen olevan sen kokoinen, että tuloksia on syytä tarkastella merkityksellisinä. Kaikista saaduista tuloksista ei kuitenkaan voi tehdä mitään yleispäteviä johtopäätöksiä. Osa vastauksista oli hyvin yksiselitteisiä ja yhdenmukaisia kaikkien vastaajien kesken ja osassa vastauksista oli nähtävissä selkeitä eroja. Koemme opinnäytetyöstä olevan hyötyä opettajille ja globaalikasvatustyötä tekeville järjestöille, sillä se sisältää ajankohtaista tietoa koulujen ja opettajien tarpeista sekä toiveista liittyen globaalikasvatuksen materiaaleihin. Osa selvityksessä esille tulleista tuloksista on jo järjestökentällä tiedossa, mutta kaikkia ongelmia ei ole ratkaistu. Koemme tietynlaisen toiston olevan hyväksi, jotta toivottua muutosta saataisiin aikaiseksi.

Uutta opetussuunnitelmaa valmistellaan 2013 aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriön valmistelemissa perusopetussuunnitelmauudistuksessa halutaan tulevaisuudessa vastata ajankohtaisiin koulutushaasteisiin, kuten elämänhallinnan, tapakasvatuksen, demokratiakasvatuksen, yrittäjyyskasvatuksen, kansainvälisyyden ja kestävän kehityksen haasteisiin sekä mahdollistaa nykyistä paremmin esimerkiksi draaman menetelmien käyttöä opetuksessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012.) Koulujen tulisi tehdä enemmän yhteistyötä järjestöjen kanssa, jotta ajankohtaisiin koulutushaasteisiin voitaisiin vastata paremmin. Uuden opetussuunnitelman tulisi tukea järjestöjen ja koulujen yhteistyötä vahvemmin, jotta opettajien työn kuormitta-

vuotta voitaisiin keventää. Opetussuunnitelman tulee vastata yhteiskunnan globaaleihin haasteisiin entistä tehokkaammin.

Selvityksestä saamien tulosten perusteella voidaan havaita se, että tulevaisuudessa rahoitukseen tulisi saada suuria muutoksia, jotta se mahdollistaisi paremman yhteistyön järjestöjen ja koulujen välillä. Rahoituksen tulee tulevaisuudessa tukea järjestöjen keskinäistä yhteistyötä, sekä kannustaa työn pitkäjänteisyyteen. Ulkoasianministeriö on esittänyt, että Kepa aloittaisi viestintä- ja kehityskasvatus rahoituksen hallinnoinnin. Tämän muutoksen toivomme olevan ratkaisuna järjestöjen rahoitusongelmiin ja luovan paremman pohjan järjestöjen ja koulujen väliselle yhteistyölle.

Johtopäätöksenä voidaan todeta Resurssikeskukselle olevan tarvetta niin järjestöille kuin kouluille. Resurssikeskuksen tulisi palvella verkossa jolloin tieto olisi kaikkien opettajien saatavilla. Resurssikeskuksen sijoittaminen asettaa haasteita, jotta toiminta kattaisi koko Suomen. Tulee miettiä, onko järkevää luoda kokonaan uusi sivusto Resurssikeskukselle, vai hyödyntää jo olemassa olevia alustoja kuten Maailmankoulu.fi – sivusto.

Opettajien nykyiseen palkkausjärjestelmään tulee tehdä muutoksia. Nykyinen opettajien palkkausjärjestelmä ei tue opettajia tekemään yhteistyöprojekteja eri aineenopettajien kanssa. Opettajilla tulisi olla tietty tuntimäärä vuodessa, joka olisi suunnattu oman työn kehittämiseen ja yhteistyöprojektien suunnitteluun. Tällä hetkellä koulut voivat itse päättää missä määrin toteuttavat globaalikasvatustyötä, nykyinen opetussuunnitelma antaa vahvat perustelut globaalikasvatuksen opettamiseen. Mielestämme jokaisen koulun tulisi tehdä konkreettinen suunnitelma siitä, miten globaalikasvatuksen eri teemat tuodaan esiin opetuksessa. Kyseinen toimintasuunnitelma tulisi päivittää aika-ajoin.

Monessa tämän hetkisessä oppiaineessa globaalikasvatus on jo hyvin vahvana osana opetusta. Opettajan ei välttämättä tarvitse tuoda opetukseen mitään uutta ja mullistavaa, vaan oleellista ovat näkökulmat josta asioita tarkastelee. Globaalikasvatus rikastuttaa opetusta. Opettajia tulee informoida paremmin siitä, miten globaalikasvatus tuodaan osaksi opetusta, ettei sitä koeta irralliseksi taakaksi ja vaikeaksi

aiheeksi lähestyä. Opettajien tulee myös ymmärtää globaalikasvatuksen tärkeys ja vaikuttavuus opetuksessa.

Opettajankoulutuksessa tulee huomioida globaalikasvatus paremmin, jotta uudet työelämään siirtyvät opettajat pitävät globaalikasvatuksen käsittelyä itsestäänselvyytenä. Opettajiksi valmistuville tulee tuoda ilmi se, kuinka hyödyntää järjestöjen tarjoama tuki.

Resurssikeskuksen lisäksi tai sen yhteyteen tulisi perustaa kouluvierailijapankkisivusto, josta voisi nähdä - järjestöt ja koulut – mistä aiheista vierailuja on tarjolla ja mahdollisesti se mille alueille niitä tarjotaan. Kouluvierailijoiden rekrytointi tulisi selkeyttää ja yhtenäistää järjestöjen välillä. Tiivis yhteistyö järjestöjen kesken auttaisi vapaaehtoisten rekrytointia ja yhteisten toimintatapojen löytämistä.

Koulujen tarpeita tulisi huomioida enemmän. Yhteistyön avulla pystytään koulujen tarpeisiin vastaamaan parhaiten. Kun koulujen tarpeet ovat tiedossa, järjestöt pystyvät yhdessä miettimään miten lähteä näitä tarpeita toteuttamaan. Koulujen tarpeet huomioimalla voidaan mukaan saada lisää opettajia. Tarpeiden huomioiminen voi johtaa siihen, että toiminta on jatkuvaa ja kehittyy toiveiden mukaisesti.

5.2 Jatkoselvitykset

Kehitysyhteistyöjärjestö Kepa toimii tällä hetkellä järjestöjen yhteistyö organisaationa. Jäsenjärjestöistä valtaosa on kehitysyhteistyöjärjestöjä ja toiminta keskittyy kehitysyhteistyöhön. Suurin osa globaalikasvatusjärjestöistä kuuluu Kepa:n jäsenjärjestöihin. Kepa:lla on tällä hetkellä globaalikasvatus.fi -sivusto, joka on lähtökohtaisesti suunnattu järjestöille, mutta myös opettajille. Pohdimme Kepa:n roolia liittyen globaalikasvatuksen resurssikeskukseen. Kepa on jo valmiiksi tunnettu järjestö ja mielestämme tämä olisi syytä huomioida Resurssikeskuksen suunnittelussa. Kepa:n toiminta on lähtökohtaisesti suunnattu järjestöille ja täten mietimme, olisiko toimintaa mahdollisuus laajentaa myös opettajille ja muokata toiminta vastaamaan

myös heidän tarpeitaan. Keva:n muuttaminen Resurssikeskukseksi vaatisi ehdottomasti lisäresursointia, jotta voitaisiin vastata koulujen ja järjestöjen toiveisiin.

Koemme jatkossa tärkeäksi selvittää sitä, miksi jotkut opettajat kiinnostuvat globaalikasvatuksesta ja toiset taas eivät. Opinnäytetyö ei antanut tähän vastausta, vaikka motivaatiotekijöitä selvitimmekin. Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että opettajia yhdistävät samat arvot, mutta arvoihin vaikuttavista tekijöistä ei löytynyt yhtäläisyyksiä.

Opinnäytetyömme ei antanut kattavia vastauksia opettajien innostamisesta. Jatkotutkimuksena voisi selvittää kuinka saada globaalikasvatus kouluihin ja luokkiin, joissa sitä ei vielä ole tai eivät koe aihetta tärkeäksi. Tämä selvitys auttaisi järjestöjä huomattavasti globaalikasvatustyön laajentamisessa kouluihin.

Havaitsimme tärkeäksi saada globaalikasvatusta lisää varhaiskasvatuksen puolelle. Empatian ja kulttuurisen herkistymisen kyvyt kehittyvät varhain, siksi globaalikasvatusta tulisi tehdä jo varhaiskasvatuksen parissa ja sen jatkuvuus tulisi olla osana yleissivistävää koulutusta sekä ammatillista ja aikuiskoulutusta. (Melén-Paaso ym. 2009, 19.) Jatkotutkimus voisi liittyä siihen, kuinka paljon globaalikasvatusta on tarjolla varhaiskasvatuksessa, onko sille tarvetta ja kuinka tätä yhteistyön muotoa voisi kehittää.

Haastatteluja tehdessä huomasimme globaalikasvatus materiaalien ja palvelujen tarjonnan olevan vähäisempää ammattikouluille. Ammattikouluissa ei ole yleissivistävää opetusta samalla tavalla kuin lukioissa, vaan siellä keskitytään tietyn ammatin opettamiseen. Globaalikasvatukselle on tällöin vaikea määritellä omaa paikkaansa. Jatkotutkimus voisi selvittää, mikä tarve ammattikouluilla on globaalikasvatukseen ja mihin aineisiin teemat sopivat.

Koemme mielenkiintoisena, kartoituksen siitä, mitä eri aiheita, teemoja ja menetelmiä eri paikkakunnilla kaivataan globaalikasvatukselta ja mitä ei. Suurimmissa kaupungeissa voi olla tarjolla erilaisia näyttelyitä, esityksiä ja tapahtumia globaalikasvatuksen teemoista kun taas pienillä paikkakunnilla, joissa tarjontaa on vähän tai ei

lainkaan. Jatkotutkimuksena voisi tarkastella sitä miten globaalikasvatuksen tarve eroaa eri paikkakunnilla, sillä paikkakuntien välinen tarjonta eroaa suuresti.

5.3 Opinnäytetyö prosessin pohdinta

Parityönä tehdyssä opinnäytetyössä on oleellista hyödyntää molempien opiskelijoiden vahvuuksia ja vahvistaa mahdollisia heikkouksia. Ennen opinnäytetyötä meillä oli tietoa ja aiempaa kokemusta järjestökentästä ja globaalikasvatuksesta. Aiempi kokemus oli hyödyksi haastatteluissa ja vastausten analysoinnissa. Haastattelujen ja tutkimuksen tekeminen oli meille uusia asioita. Mielenkiintoista opinnäytetyössä oli vertailla samoja tutkimusongelmia kahdesta eri näkökulmasta, jolloin uutta tietoa saatiin enemmän ja laajemmalla alueelta.

Yhdessä suunnittelu, työstäminen ja arvioiminen rikastuttivat opinnäytetyötämme. Tutkijan ja aiempien tieteellisten tekstien välisen keskustelun lisäksi mukaan tulee kirjoittajien tiivis vuorovaikutus (Kinnunen & Löytty 2002, 109). Kirjoittamisen prosessissa syntyy tekstejä, jotka ovat yhdessä mietittyjä ja kaikkien tekijöidensä allekirjoittamia (emt). Yhdessä kirjoittaminen on johtanut tekstin kriittisempään tarkasteluun ja sen myötä tekstiä on arvioitu kahdesta, toisistaan poikkeavasta näkökulmasta. Opinnäytetöitä suositellaan tehtäväksi yksin, mutta selvityksemme oli laaja ja kaksiosainen, joten töitä riitti kahdelle. Saimme jaettua työt tasaisesti, eikä välillämme ole ollut huonoa vuorovaikutusta, joka olisi voinut vaikuttaa työn laatuun tai tulokseen. Erilaiset näkemyseromme ovat tuoneet työhömmme enemmän syvyyttä, pohdittavaa ja eri näkökulmia.

Olemme kokeneet opinnäytetyön työstämisen sujuneen suunnitelmien mukaan. Aluksi ongelmia teetti aineiston rajaaminen ja tutkimusongelman laajuus. Työn rajaaminen on ollut haastavaa koko opinnäytetyön teon aikana. Halusimme hyödyntää kaiken selvityksemme liittyvän aineiston. Opinnäytetyötä eteenpäin työstäessä ja lehtorin kanssa käydyissä palavereissa sisältö muotoutui yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Vielä tarkempi rajaus olisi ollut tarpeellista opinnäytetyössä. Selvityksen tutkimusongelma koulujen ja järjestöjen välisestä yhteistyöstä, jättää alakysymyksen opettajien motivaatiosta vähäisemmäksi.

Opinnäytetyön kautta olemme saaneet kokemuksen selvityksen ja haastattelujen teosta. Koemme, että opinnäytteestä saatu tieto auttaa meitä tulevaisuudessa järjestökentällä työskennellessä. Opinnäytetyöstä saadun tiedon avulla hahmotimme sen, mitä järjestötyö vaatii ja mihin hyvä yhteistyö voi parhaimmillaan johtaa. Opinnäytetyön teko on ollut projekti, jossa olemme oppineet aikatauluttamista ja työn suunnittelua. Opinnäytetyöhömmä käytettävissä ollut aika oli lyhyt, joten työskentely oli hyvin intensiivistä. Kiitos toimivan parityöskentelyn, saimme työn tehtyä tavoite aikataulussa.

Haluamme lopuksi kiittää opinnäytetyön haastatteluihin osallistuneita henkilöitä, jotka ovat mahdollistaneet omalla panoksellaan tämän opinnäytetyön onnistumisen. Erityiskiitos lehtorillemme tuesta ja hyvästä ohjauksesta, jonka avulla saimme kehitettyä opinnäytetyötä oikeaan suuntaan. Toivomme opinnäytetyön antavan oivalluksia ja tukea järjestö- ja opetustyön tekemisessä.

LÄHTEET:

Anttalainen, Kati & Lampinen Johanna 2009. Tietoa, taitoa ja asenteita - esimerkkejä hyvistä käytänteistä. Teoksessa Johanna Lampinen & Monica Melén-Paaso (toim.) Tulevaisuus meissä. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Opetusministeriön julkaisuja 2009:40. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto, 139-149.

Cantell, Hannele 2012. Viitattu 1.11.2012

http://www.oph.fi/download/138421_MaasuCantell_04022011.pdf

Chicagon julistus. Viitattu 5.10.2012

<http://www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/astulau/heinonen.htm>

Compasito: Lasten ihmisoikeuskasvatuksen käsikirja 2012. Flowers Nancy (toim.) (Suom.) Maijala Kaisu, Tonteri Marja-Liisa. Saarijärven Offset, Saarijärvi.

Dahlberg, Julia 2011. ”Emme opi koulua vaan elämää varten” Järjestöjen ja oppilaitosten yhteistyö Hämeenlinnan alueella. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Giroux Henry & McLaren Peter 2001. Kriittinen pedagogiikka. Vastapaino. Tampere

Heino, Erja-Outi & Houtsonen, Lea. Globaali vastuu ja kehityskumppanuus. Viitattu 20.09.2012.

http://www.polkka.info/uploads/Globaalivastuu_ja_kehityskumppanuus.pdf

Heinonen, Reijo 2006. Uudistuva rauhankasvatus. Teoksessa Heinonen Reijo E, Kananen Laura, Rantanen Laura (toim.) Uudistuva rauhankasvatus –elämän mahdollisuus. Rauhankasvatusinstituuti ry:n 25–vuotisjuhlajulkaisu

Heinonen, Reijo 2009. Sosiaalifoorumien luento. Viitattu 16.10.2012

http://www.kulttuurifoorumi.fi/index.php?blogEntityId=16&red_enabled=true&red_path=fin/puheenvuoro/&id=50&

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino.

Hämäläinen, Juha ja Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka. WSOY. Porvoo

Ihmisoikeuskasvatuksen käsikirja 2000. Elo Pekka, Hakala Olli, Häkkinen Kirsti, Juha Savolainen, Teemu Toppinen. Käsikirja perustuu teokseen Peruskoulun ihmisoikeuskasvatuksen käsikirja, Suomen UNESCO- toimikunnan julkaisu no. 73.

Järvelä, Maria-Liisa 2010. Monikulttuurinen Suomi – monikulttuurinen koulu. Teoksesta: Törmälehto Terhi (toim.) Maailma tuli tunnille Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Äidinkielen opettajien liitto, Helsinki 2010. 31–44.

Jääskeläinen, Liisa 2010. Kansainvälisyyskasvatuksesta globaalikasvatukseen. Teoksesta: Törmälehto Terhi (toim.) Maailma tuli tunnille Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Äidinkielen opettajien liitto, Helsinki 2010. 9-17.

Kananen, Jorma. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylällä.

Kansainvälisyyskasvatus 2010. Opetusministeriön julkaisu. Viitattu 13.10.2012 <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm11.pdf?lang=fi>

Kinnunen, Merja & Löytty, Olli (toim.) 2002. Tieteellinen kirjoittaminen. Tampere: Vastapaino.

Kivistö, Jari 2007. Matkalle maailman erilaisiin todellisuuksiin. Teoksessa Globaaliin vastuuseen kasvaminen: Näkökulmia maailman hahmottamisen pedagogiikkaan. Ulkoasianministeriö. Lönnberg Print & Promo. Helsinki. 8-15

Kivistö, Jari 2012. Artikkelit: Teemana maailmanlaajuinen vastuu, Koulun arjen ja globaalivastuun yhteensovittamisen haasteita. Viitattu 24.09.2012.

<http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2009/0705/gloaalivastuu.html>

Korkeakivi Riitta 2012. Minne matka, uskonnonopetus? Opettaja (44-45) 2.11.2012, 13-15

Korkfors, Leena 1998. Muuttuva opettajuus. Teoksessa Luukkainen Olli (toim.) Tulevaisuuden tekijät. WSOY. Juva. 66-88.

Kumpulainen, Kristiina 2009. Oppiminen vastuullisuuteen kasvamisena. Teoksessa Johanna Lampinen & Monica Melén-Paaso (toim.) Tulevaisuus meissä. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Opetusministeriön julkaisuja 2009:40. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto, 91-94.

Laaja, Johanna 2012. Resurssikeskus ideointia. Viitattu info@rauhankasvatus.fi
Holm, Salla.

Lappalainen, Rilli 2009. Kansalaisjärjestöt - maailmankansalaisuuden oppimisen areenana. Teoksessa Johanna Lampinen & Monica Melén-Paaso (toim.) Tulevaisuus meissä. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Opetusministeriön julkaisuja 2009:40. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto, 122-126.

Lapsi ja nuorisopoliittinen toimenpideohjelma (LANUKE) 2012–2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö Viitattu 20.10.2012

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>

Leppäaho, Merja. Maailmankansalaisuus (globaali kansalaisuus, kosmopolitanismi) Viitattu 24.09.2012. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/maailmankansalaisuus>

Lukion opetussuunnitelman perusteet. Viitattu 20.9.2012

http://www.oph.fi/download/47345_lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2003.pdf

Maailmankoulun. Viitattu 13.10.2012 <http://www.maailmankoulu.fi/>

Melén-Paaso Monica, Kaivola Taina & Rohweder Liisa 2009. Kansainvälisyyskasvatuksesta globaalivastuuseen. Teoksessa Johanna Lampinen & Monica Melén-Paaso (toim.) Tulevaisuus meissä. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Opetusministeriön julkaisuja 2009:40. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto, 18-28.

Nielikäinen, Justiina 2009. OIKEUTTAJAT: Tutkimus opettajien ja opettajaopiskelijoiden suhteesta lapsen oikeuksien sopimukseen osana kasvatustyötä. Opinnäyte-työ. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/6103/Nielikainen_Justiina.pdf?sequence=1

Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet 2010. OAJ. Viitattu 6.11.2012

http://extra.oaj.fi/portal/page?_pageid=515,447767&_dad=portal&_schema=PORTAL

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Tulevaisuuden perusopetus – Valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako. Viitattu 16.10.2012.

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Tulevaisuuden_perusopetus.html

Oulun yliopisto 2010. Maailma koulussa – menetelmiä globaalikasvatukseen, Kansalaisjärjestöt tukena opetustyössä. Viitattu 24.09.2012.

<http://www.ihmisoikeudet.net/uploads/materiaali/Globaalikasvatus%20tausta.pdf>

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Opetushallitus, Vammala.

Pitkäranta, Ari 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle. Työkirja. Viitattu 1.10.2012.

http://www.samk.fi/download/13153_Laadullisen_tutkimuksen_tyokirja_APitkaranta.pdf

Plan. Europarlamentti haluaa vahvistaa kansainvälisyyskasvatusta 06.07.2012. Viitattu 27.09.2012. <http://www.plan.fi/fi-FI/tiedotteet/uutiset/europarlamentti-haluaa-vahvistaa-kansainvalisyyskasvatusta>

Puhakka, Rosa 2012. Compasito koulutus. Ihmisoikeuskasvatuksen lähtökohdat-luento. Järvenpää 22. –23.5.2012

Punainen lanka 2012. Maailma koulussa – Menetelmiä globaalikasvatukseen. 2012. Kansalaisjärjestöjen yhteistyössä tuottama materiaali (julkaisematon)

Rantanen, Teemu & Toikko, Timo. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta: Viitattu 22.09.2012.

<http://www.uasjournal.fi/index.php/kever/article/viewFile/1088/919%20luettu%2020.10.2011>

Rauhankasvatusinstituuti ry. Viitattu 13.10.2012.

http://rauhankasvatus.fi/rauhankasvatusinstituutti_ry

Rekola, Sanna (kirjoittaja) & Cantell, Matti & Hintikainen, Katja & Joro, Anna-Sofia & Simonen, Saara 2010. Maailmaa muuttamaan, Globaalikasvatuksen työkirja järjestöille. Julkaisija: Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry. Printpalvelut.

Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (toim.) 2010: Haastattelun analyysi. Vastapaino. Tampere

Räsänen Rauni 2009. Opettajat sillanrakentajina ja globaalien vastuun muutosagentteina. Teoksessa Johanna Lampinen & Monica Melén-Paaso (toim.) Tulevaisuus meissä. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Opetusministeriön julkaisuja 2009:40. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto, 29-41.

Salo-Lee, Liisa 2010. Oman kulttuurin ymmärtäminen avaimena kulttuurienväliseen kompetenssiin. Teoksesta: Törmälehto Terhi (toim.) Maailma tuli tunnille Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Äidinkielen opettajien liitto, Helsinki 2010. 19–30.

Siekkinen, Kirsi 2001. Syvähaastattelu. Teoksessa Aaltola, Juhani (toim.) & Valli, Raine Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineistokeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. PS-kustannus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sihvola, Juha 2004. Maailmankansalaisen etiikka. Otava kirjapaino. Keuruu.

Ulkoministeriö, 2012. Suomen kehityspoliittinen toimenpideohjelma. Kehitysviestinnän yksikkö.

Vartiainen, M. & Nurmela, K. 2002. Tavoitteet ja tulkinnat – motivaatio ja palkitseminen työelämässä. Teoksessa J-E. Nurmi & K. Salmela-Aro (toim.) Mikä meitä liikuttaa: modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 188–212.

Viitanen, Reijo 2011. Ihmistieteellisen tutkimuksen lähtökohtia luento 2.3.2011. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Nurmijärvi.

Zuniga, Rodolf 2009. Mosquito Tactics: Book about peace education. CISV Sweden building global friendship (toim.) Print one AB. Sweden.

LIITTEET:

LIITE 1: Saatekirje haastatteluihin

Hei,

Olemme kaksi opiskelijaa Humanistisesta ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä Rauhankasvatusinstituutin toimeksiannosta. Opinnäytetyömme aiheena on opettajien ja globaalikasvatusjärjestöjen kokemuksia rauhankasvatustyön mahdollisuuksista ja haasteista.

Opinnäytetyön avulla saatua aineistoa käytetään Rauhankasvatusinstituutin Maailmankoulu hankkeen kehittämiseen (<http://www.maailmankoulu.fi/>). Opinnäytetyön tavoite on selvittää miten tulevaisuudessa useampi opettaja saataisiin kiinnostumaan globaalikasvatuksen teemoista ja kuinka järjestöt voivat tarjota opettajille ajankohtaista ja heidän tarpeitansa vastaavaa materiaalia opetustyöhön. Tarkoituksena on myös saada selville, mikä saa opettajat motivoitumaan, kehittymään ja suuntaamaan opetusta globaalikasvatus teemojen tavoitteiden mukaisiksi.

Aineistoa tulemme keräämään haastattelujen avulla, joita tehdään globaalikasvatustyötä tekeville järjestöille ja opettajille. Toivomme, että olisit kiinnostunut osallistumaan haastatteluun ja näin olemaan tärkeänä osana opinnäytetyötämme. Tulemme haastattelemaan teitä, teille parhaiten sopivaan paikkaan ja haastattelun kestoksi on arvioitu reilu tunti. Haastattelukysymykset tulemme lähettämään ennen haastattelua, jolloin ehditte tutustua niihin etukäteen.

Tulemme toteuttamaan haastattelut 17.9. - 12.10.2012 välisenä aikana. Toivoisimme teidän ottavan mahdollisimman pian yhteyttä meihin, jotta voisimme sopia tapaamisajan haastattelua varten.

Järjestöyöntekijöiden haastattelut toteuttaa Linda Törnroos, linda.tornroos@gmail.com ja opettajien haastattelut Saira Holm, saila.holm@humak.edu.

Yhteydenottoja odotellen!

Ystävällisin yhteistyöterveisin:

Opettajat:
Saira Holm, 045 2060202

Järjestöt, Linda Törnroos, 050 3400857

LIITE 2: Haastattelurunko

Opettajien haastattelurunko:

Kuka olet, mitä ainetta opetat?
Saako nimeäsi käyttää opinnäytetyössä?

Gloaalikasvatuksen määrittely opinnäytetyössämme: Gloaalikasvatus on toimintaa, jolla pyritään herättämään ihmisten kiinnostus maailman asioihin tarjoamalla heille tietoa ja kannustamalla heitä itse ottamaan selvää tapahtumista, niiden taustoista ja suhteista toisiinsa. Gloaalikasvatuksella halutaan innostaa ihmisiä toimimaan aktiivisesti globaalien oikeudenmukaisuuden edistämiseksi.

Henkilökohtainen suhde globaalikasvatukseen:

1. Mitkä globaalikasvatuksen teemoista näkyvät opetuksessasi?

Gloaalikasvatuksen *teemoihin* kuuluu kehityskasvatus, ihmisoikeudet, kestävä kehitys, monikulttuurisuus, mediakasvatus, rauhan edistäminen ja konfliktien ehkäisy.

2. Mitkä rauhankasvatuksen teemat ovat sinulle opettajana tärkeimmät (3kpl)?

Rauhankasvatuksen teemoja:

- Ihmisarvon kunnioitus ja oikeudenmukaisuus
- Väkivallaton konfliktin ratkaisu
- Tasa-arvo
- Yhdenvertaisuus
- Vapaus
- Demokratia
- Ihmisoikeudet

Motivaatio

3. Mikä on saanut sinut kiinnostumaan globaalikasvatuksen teemoista?

4. Mikä motivoi sinut suuntaamaan opetusta globaalikasvatus teemojen mukaiseksi?
Mikä antaa sinulle motivaatiota?

Minkä koet olevan sinun tehtävä globaalikasvatuksen toteuttajana?

Gloaalikasvatus opetuksessa?

5. Miten globaalikasvatus näkyy sinun opetuksessasi? Kuinka säännöllisesti teemoja käsitellään opetuksessa?

(Esim. Otetaanko tietyt merkkipäivät huomioon, sisällytetäänkö eri aiheita suoraan opetukseen, tehdäänkö projekteja, kummilapsi...)

6. Mitkä aiheet ovat helppoja ja mitkä haastavia opetuksessa? Millaisia menetelmiä

käytät ja millaisia kaipaavat lisää? (ryhmä, ilmaisu, tarina, draama)

Koulun suhde globaalikasvatukseen:

8. Mikä on koulusi suhtautuminen globaalikasvatukseen?

9. Onko teidän koulussa tehty esim. Globaalikasvatuksen toimintasuunnitelmaa vai näkykö globaalikasvatus enemmän käsitteenä ja arvoina?

10. Jääkö globaaleista teemoista opettaminen yhden /tietyn opettajan harteille ja kannustaako koulunne johto globaalikasvatukseen?

Materiaali ja yhteistyö järjestöihin

11. Mistä etsit globaalikasvatus materiaaleja tunnillesi? Millaisia materiaaleja suosit?

12. Onko käyttökelpoista tietoa helppoa vai vaikeaa löytää? Koetko että tietoa saatavilla liikaa vai liian vähän?

13. Millä tavoin järjestöt lähestyvät kouluja nyt? Miten toivoisit että globaalikasvatusjärjestöt lähestyisivät kouluja tulevaisuudessa?

14. Onko järjestöjen tarjoamat materiaalit helposti toteutettavissa opetuksessa? (ovatko materiaalit käyttövalmiita, vai kaipaako paljon perehdytystä?)

15. Onko teidän koulullanne olemassa oma esim. Tietopankki hyväksi havaituista materiaaleista?

16. Mitä kokemuksia sinulla on yhteistyöstä järjestöjen kanssa ja kuinka sitä voisi kehittää?

17. Onko maailmankoulu – sivusto sinulle tuttu? Jos on, niin mitä kokemuksia käytöstä?

Tulevaisuus:

18. Jos olisi globaalikasvatuksen resurssikeskus, mitä siellä pitäisi ehdottomasti olla?

19. Miten muut opettajat saataisiin kiinnostumaan globaalikasvatuksesta?

20. Tuleeko sinulla mieleen jotain mitä haluaisit lisätä tai kommentoida aiempiin kysymyksiin?

Täytetään lopuksi jos vain aikaa jää

21. SWOT: Koulusi välinen yhteistyö globaalikasvatus järjestöjen kanssa (oman kokemuksen mukaan)

Haastattelukysymykset järjestöille:

Mihin suuntaan globaalikasvatustyötä tekevien järjestöjen sekä koulujen välistä yhteistyötä tulisi kehittää?

1 Kerro kuka olet ja mitä työtehtäviä työhösi kuuluu? Voimmeko käyttää nimeänne opinnäytetyössä?

Gloaalikasvatus

Gloaalikasvatuksella tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään herättämään ihmisten kiinnostus maailman asioihin tarjoamalla heille tietoa ja kannustamalla heitä itse ottamaan selvää tapahtumista, niiden taustoista ja suhteista toisiinsa. Gloaalikasvatuksella halutaan innostaa ihmisiä toimimaan aktiivisesti globaalien oikeudenmukaisuuden edistämiseksi.

Gloaalikasvatuksen teemoihin kuuluu kehityskasvatus, ihmisoikeudet, kestävä kehitys, monikulttuurisuus, mediakasvatus, rauhan edistäminen ja konfliktien ehkäisy.

2 Mitä sinulle tarkoittaa omassa työssäsi globaalikasvatus? Minkä globaalikasvatus teeman alle järjestönne sijoittuu?

3 Tekeekö järjestönne rauhankasvatuksen teemoihin (ihmisoikeus, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, demokratia, aktiivinen kansalaisuus, kestävä kehitys, väkivallattomuus ja rauhanvälittäminen) pohjautuvaa työtä? Jos, niin miten se näkyy?

4 Tekevätkö järjestöt mielestänne päällekkäistä globaalikasvatustyötä? Jos, niin koetko sen vahvuutena vai heikkoutena?

Yhteistyö järjestöjen ja koulujen kanssa

5 Minkä eri järjestöjen kanssa teette yhteistyötä?

6 Tulisiko järjestöjen mielestäsi tehdä enemmän yhteistyötä keskenään liittyen koulu-yhteistyöhön ja minkälaista yhteistyön tulisi olla? Kuinka sitä voisi kehittää?

- 7 Tekeekö järjestönne yhteistyötä koulujen kanssa? Minkälaista yhteistyötä teette, mitkä ovat yhteistyön tavoitteet ja kuinka tiedotatte kouluja?
- 8 Kuinka laajaa koulu yhteistyönne on? (kuinka paljon oppilaita / opettajia koulutetaan tai tavoitetaan vuosittain (edes arviomäärät))
- 9 Onko koulu yhteistyölle enemmän tarvetta ja minkälaista yhteistyön tulisi olla? Kuinka sitä voisi kehittää?

Resurssikeskus

- 10 Jos perustettaisiin järjestöjen yhteinen resurssikeskus, voisitteko kuvitella järjestönne olevan mukana resurssikeskuksen toiminnassa? Mitä keskittämällä voitaisiin hyötyä?
- 11 Millainen yhteinen resurssikeskus globaalikasvatusjärjestöille olisi mielestänne hyvä?

Globaalikasvatusmateriaalit ja -palvelut

- 12 Minkälaisia materiaaleja ja palveluita järjestönne tuottaa ja mikä on niiden kohderyhmä?
- 13 Millä keinoin tarjoatte materiaaleja ja palveluita kouluille?
- 14 Kuinka pystytte vastaamaan koulujen tarpeisiin materiaalien ja palveluiden suhteen? Mitä keinoja käytätte tarpeiden selvittämiseen?
- 15 Miten saatte materiaaleista ja palveluista palautetta? Mitä keinoja käytätte palautteen keräämisessä?
- 16 Onko teille Maailmankoulu tuttu? Jos, niin oletteko käyttäneet sitä, kokeenneet sen hyödylliseksi?

SWOT analyysi

- 17 SWOT: Järjestönne koulu yhteistyön vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. (Voidaan tehdä haastattelun yhteydessä tai vastaavasti voitte lähettää täytetyn kaavakkeen sähköpostitse, linda.tornroos@gmail.com)

18 Mikä tuo sinulle onnistumisen kokemuksia työssäsi?

Voimmeko mahdollisesti ottaa teihin yhteyttä haastattelun jälkeen, jos tarvitsemme esim. selvennyksiä kysymyksiin?

LIITE 3: SWOT Järjestöjen ja koulujen yhteistyöstä

Opettajat:

<p>VAHVUUDET:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestöjen materiaaleissa asiasisällöt ja pedagogisuus on suoraan kytkettyinä opetukseen • Tietyn aiheen asiantuntijuus • Materiaalit ovat monipuolisia ja niitä on paljon • Yhteistyö järjestöjen kanssa tuo vaihtelua opetukseen. 	<p>HEIKKOUEDET:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jos yhteistyö on kertaluontoinen jää se helposti irralliseksi. • Toiminta jää kuriositeetiksi • Koulun ilmapiirin tulisi olla yhteistyöhön tukevaa. • Pääkaupunki keskeisyys • jos - materiaaleja ei päivitetä -> Opettaja ei palaa enää samaan lähteeseen • Koulu ei ole aktiivinen lähestymään järjestöjä
<ul style="list-style-type: none"> • MAHDOLLISUUDET: • Toimiva yhteistyö, joka palvelisi kummankin etuja • Globaalikasvatuksen järjestelmällinen suunnitelma • Luontevat kontaktit ja motivaatioita • Digitaalisuus, verkon hyödyntäminen jolloin maantieteelliset rajat eivät ole esteenä • Vuorovaikutteisuus ja yhdessä tekeminen • luennot netissä TED-suomeksi • Järjestöjen hyödyntäminen maailmanlaajuisesti) • Opettajien jo olemassa olevien resurssien hyödyntäminen globaalikasvatuksessa • verkkoon toimiva hakukone, jonka avulla löytää materiaalit 	<ul style="list-style-type: none"> • UHAT: • Koulun puolelta ei ole tarpeeksi motivaatio tarttua asioihin -> yhteistyö jää tosi pieneksi, • Kaikki opettajat eivät ole kiinnostuneita globaalikasvatuksesta • OPSin mukaisen opetuksessa on tarpeeksi haastetta riittävästi, aika ei riitä kaikkeen. • Materiaalin runsaus ja järjestelmällisyys • Tiedon pitää löytyä nopeasti • tämän arvomaailman ihmiset elävät omassa kuplassa. Opetuksessa ei tuoda ns. kritiikkiä esiin. • Irrallisuus ja kuriositeetin leima

Järjestöjen vastauksia yhteistyön haasteista ja mahdollisuuksista (Kommentteja ei voida yleistää kaikkiin järjestöihin, vaan jokainen järjestö on kertonut haastatteluissa oman vahvat ja heikot puolensa):

VAHVUUDET (S)

- Kouluissa tavoittaa suuren osan kohdeyleisöstä ja ne jotka ei ole alun perin kiinnostuneita kehitysyhteistyöstä ja tavoittaa edustavan otoksen ikäluokasta. Tapahtumiin ja koulutuksiin löytää tiensä sellaiset, jotka tietävät jo aiheesta ja joita kiinnostaa, että kouluissa pääsee kosketuksiin ihan tavallisten normi oppilaiden kanssa. Koululla on tärkeä rooli kasvattajana ja mielipiteiden muokkaajana. Kouluikäiset on hyvä kohde-ryhmä, yläaste-/lukioikäiset miettii isoja kysymyksiä ja saattaa innostua vaikuttamisesta ja muusta. Ryhmä on vahvempi kuin yksi, siellä on vertaisoppimista, tiedonvaihtoa jne.

- Vahvat kouluverkostot, suhteet kouluihin ja opettajiin -> säästää resursseja. Tunnettuus, monet koulut kysyvät vuodesta toiseen.

- Joskus tulee tilanteita joissa tulkitsen, että ammattitaitoani kyseenalaistetaan. Silloin on hyvä vedota siihen, että kyseinen materiaali on tehty yhteistyössä toisten järjestöjen kanssa. Yhdessä tehdyt materiaalit luo uskottavuutta.

- Jollain järjestöllä on rahaa, ei tiloja ja toisella tilat, muttei rahaa. Niin jokainen voisi resursseja pistää sen mukaan kun on tarjolla.

- Kouluvierailujen laadusta ja vaikutuksista tehdään selvitys/tutkimus joka toinen vuosi.

- Aktiiviset ja innostuneet yhteistyökumppanit (kouluvierailijat, opettajat jne).

- Vapaaehtoisuus. On aika herättävää opettajille ja oppilaille, että joku vapaaehtoinen menee vierailemaan koulussa. Joka tarkoittaa että mukaan tulee ihmisiä joilla on aatteellinen motivaatio ja halu vaikuttaa, sekä oma kiinnostus. Se on hyvä esimerkki nuorille, että löytyy melkein heidän ikäisiään jotka on kiinnostuneita laittamaan tähän omaa aikaa.

- Toiminta on laadukasta, vapaaehtoiset mukana n.3-6v.

- Tunnistettava myönteinen brändi jossa ihmiset haluavat olla osana.

HEIKKOUEDET (W)

- Toiminta pyörii projektirahalla, rahaa saa aina 2:si vuodeksi kerrallaan. Se vaikeuttaa toiminnan pitkäjänteitä suunnittelua. Koulujen kanssa suunnitelmat pitäisi tehdä tosi pitkälle eteenpäin. Jos on kyse jostain pitkäkestoisesta projektista, se laitetaan koulujen suunnitelmaan jo pitkälti edellisenä luku-vuonna.

- Rahoituspäätökset tulee useimmiten helmimaaliskuussa kyseiselle vuodelle ja kouluissa luku-vuosikalenteri menee niin, että kouluissa aletaan toukokuussa olemaan jo kesälomatunnelmissa. Sitten ei voi enää tehdä mitään kun kesälomalla opettaja ei tavoita. On aika harvassa ne kuukaudet jotka on tehokasta peliaikaa. Meidän täytyy mennä koulujen aikataulujen ehdolla. Aikataulupalettia voi vaikeuttaa myös rahoittajan päätösten myöhästyminen. Muutenkin pyritetään jatkuvaa toimintaa lyhytkestoisella projektirahoituksella ja se vaikeuttaa yhteistyökuvioiden luomista.

- Pitkät välimatkat.

- On myös niitä kouluja joille kansainvälisyyskasvatus on uusi juttu ja he eivät ymmärrä mitä se pitää sisällään.

- Joissain kouluissa pidetään ylimääräisenä, jolle ei ole aikaa. Lukioissa on aika tiukka aikataulu, kun siihen sisältyy niin paljon jo oppisisältöä, etteivät opettajat pysty lohkaisemaan yhtäkään tuntia muuhun.

- Uusien innostaminen on koulukohtaista, tulee uusiakin paljon mukaan, mutta on niitä opettajia jotka ei innostu. Aika paljon kiinni opettajan omasta innostamisesta, vaikka ei pitäisi olla, koska se on osa opetussuunnitelmaa.

- Epävarmuus materiaalien käyttöasteesta ja kohtaako kysyntä ja tarjonta, sekä vaikuttavuuden arvioinnin vaikeus. Olisi ihanaa tietää mikä vaikutus tällä kaikella on, mutta se ei tunnu mahdolliselta.

- On hirveästi erilaisia manuaaleja ja materiaaleja, että niiden haltuun ottaminen, hyödyntäminen ja jäsentäminen on vaikeaa.

- Resursseja voisi olla enemmän.

- Valtaosa kouluvierailijoista on opiskelijoita, heidän elämäntilanteet muuttuu nopealla aikavälillä ja siksi sitoutuminen vaihtelee suuresti.

<ul style="list-style-type: none"> - Toiminta on vakiintunutta, pitkä historia ja ollaan ns. luotettava toimija. Toimintaa ja toimintamallia on kehitetty useiden vuosien ajan. - Maailmanlaajuisuus. - Toiminta on laajaa ja monipuolista. - Ohjausryhmässä opettajataustaisia henkilöitä, jotka auttavat materiaalien ja palveluiden tuottamisessa. - Asiantuntijuus järjestössä. - Ohjaajien koulutus on pitkäjänteistä ja ohjaajat ammattitaitoisia. - Kouluttamalla yhdenkin opettajan, tavoitetaan välillisesti suuri määrä oppilaita. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskittyy isoille paikkakunnille, eikä muilla paikkakunnilla ole mahdollisuutta muuten kuin, että opettaja itse innostuisi ja käyttäisi aikaa materiaaleihin tutustumiseen. Ei pystytä kaikkialle tarjoamaan, niin nuoret ovat aika eriarvoisessa asemassa, varsinkin pääkaupunkiseudulla nuoret kuulee paljon näistä asioista ja on tosi monenlaista vierailijaa, kun taas jossain pienillä paikkakunnilla. - Alueellista jakoa ollaan yritetty laajentaa ja saada jotenkin uusia alueita, mutta siinä tulee vastaan se, ettei löydetä kouluvierailijoita. Isoissa yliopistokaupungeissa on sen tyyppisiä opiskelualoja joista löytyy halukkaita. - Opettajilta tulee enemmän pyyntöjä kouluvierailuihin kuin on budjetin raameissa mahdollista tarjota. (ei kaikille) - Joissain alueilla toiminnan vakiinnuttaminen on ollut haastavaa. - Kuinka saada globaalikasvatusta kouluihin/luokkiin, jossa globaalikasvatusta ei pidetä niin tärkeänä? - Teini-ikäisiä (kokemuksemme mukaan 8.-9. -luokkalaisia) on välillä haastavaa saada innostumaan draamatyöskentelystä. Kuinka saada prosessidraama toimimaan myös koko ikäryhmälle?
<p>MAHDOLLISUUDET (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perusopetuksen opetussuunnitelma muutos. Siellä on jo nyt kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys aihekokonaisuus, se luo mahdollisuuksia globaalikasvatukselle kun se on tunnustettu. - Monesti koulussa on semmoinen painotus, että ne haluaa luoda kansainvälistä ilmapiiriä ja aihe kiinnostaa. - Tehdään nuorten kanssa töitä, nuoret on usein yllättävänkin fiksuja ja ajattelevia. Niillä on paljon kommentteja ja kysymyksiä. Nuoret ovat tosi hyvä kohderyhmä. - Yhteistyökumppanit on monesti hyöty, esim. saadaan vaikka suoraan jotain materiaalia mitä muilla on tehty johonkin muuhun toimintaan. Eli saadaan jotain valmiita taustamateriaaleja jne. Se on niille järjestöille etu, kun he saavat niitä omia viestejä eteenpäin. - Ei ole mitään vahvoja kehitysteemoja tai että ajattaisiin jotain tiettyjä asioita, niin voi- 	<p>UHAT (T)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kouluvierailuja tekee vapaaehtoiset, ei voi samalla tavalla vaatia kuin palkkatyötä tekevältä. On tosi sitoutuneita vapaaehtoisia mutta tietysti jos joku käy koulutuksen muttei tee yhtään kouluvierailua, niin sille ei voi mitään. Se on innostamisesta ja tukemisesta kiinni, muuta ei voi tehdä. - Ettei saisi projektirahoitusta ministeriöltä. - Vapaaehtoisten rekrytointi on muuttunut haasteellisemmaksi. Ettei vapaaehtoisilta liikene enää aikaa, että niitä löytyy vain tietyltä suunnalta tai vain suomenkielisinä. - Heikkous on naisvaltainen ala. Tietysti kansalaisjärjestöt, että opetusala molemmat ovat naisvaltaisia. Pitäisi miettiä miten tavoitetaan nuoria miehiä, olisiko sellaisia kouluvierailuja jotka kiinnostaisi nuoria miehiä. En usko ettei miehiä kiinnostaisi globaalit kysymykset tai toisten auttaminen, vaan ehkä ne keinot on vaan erilaiset. Ehkä kouluissa vierailut ei ole miesten juttu tai ne listat missä mainostetaan ei ole sellaisia jotka tavoittaisi miehiä.

<p>daan hyvillä mielin nostaa yhteistyöjärjestöjen juttuja esille.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teemojen laajuus ja mahdollisuus, eli voidaan tehdä tosi moninaisia toimintoja ja erilaisia avauksia niihin liittyen. - Kasvattaa toimintaa, jos olisi resursseja. Täsmätyön tekeminen joidenkin koulujen kanssa vielä isommalti joinain vuosina. - Kepa koordinoi paljon, mutta olisi hienoa jos olisi erikseen joku resurssikeskus, jossa olisi henkilö 100% sitä varten töissä. - Yhteistyön lisääminen muiden globaalikasvatusta tekevien järjestöjen kanssa varsinkin silloin, kun toimintamuoto/menetelmät ovat samankaltaisia (esim. keinoina osallistava draama). - yhteyksiä myös muissa Euroopan maissa toimiviin globaalikasvatusta tekeviin järjestöihin. Kansainvälinen yhteistyön kautta voi tulla uusia ideoita yhteistyöhön. - Rahoituksen hakeminen EU:sta, jolloin toiminta voisi mahdollisesti laajeta useammille paikkakunnille Suomessa. - Alan korkeakoulujen kanssa tehtävä yhteistyö. 	<ul style="list-style-type: none"> - Taloudellisten resurssien leikkaukset on suurin haaste, rahoituskatto. - Koulujen jatkuvasti kasvava kiireisyys, ei ole aikaa millekään ns. ylimääräiselle, jotka meidän koulusta ei tietenkään ole ylimääräisiä asioita. Kouluilla on pakolliset oppisisällöt mitkä pitää ehtiä käymään ja jos aikaa jää, niin voi miettiä jotain tällaisia muita asioita. - Globaalikasvatuksen saaminen niihin kouluihin joissa ei vielä ole kiinnostuneita ja se miten ne saataisiin innostumaan. On varmasti myös turhauttavaa olla innostunut opettaja jos ilmapiiri ei muuten ole yleisesti innostunut. Silloin ei voi mihinkään laajempaan sitoutua, koska siihen tarvitsisi työyhteisön tukea, että voi omilla oppitunneilla teettää jotain, esim. joku isompi projekti ei toimi. - UM:n rahoitus asettaa rajoituksia siihen, miten paljon voidaan aikaa laittaa ja varoja työntekijän palkkoihin. Olisi sitä tekemistä enemmänkin ja etenkin sitä kehittämistyötä. Perustyön tekemiseen on resursseja, mutta jos haluaisi ideoida jotain ja alkaa kehittää jotain uutta tai muuta, niin sellaiseen ei ole monesti aikaa. - Pitää jatkuvasti kouluttaa, että siellä kouluvierailijoissa pysyy jonkinlainen joukko mukana. - Yhteistyössä se, kun kaikki markkinoi kouluille, sinne tulee liikaa markkinointia, Järjestöjen tulisi tehdä yhteistyössä markkinointia. - On vaikea kuvitella jotain sellaista yhtä A4:sta johon saisi kaikkien globaalikasvatusta tekevien järjestöjen teemat yhtälailla esille. Siitä tulisi sellainen sekametelisoppa, mihin toisten järjestöjen tiedot hukkuu. Jokaisella järjestöllä tulisi olla yhtälailla oikeus markkinoida omien resurssien, mielenkiintojen ja tarpeiden mukaan. - Mahdollinen päällekkäinen työ muiden globaalikasvatusta tekevien järjestöjen kanssa (varsinkin jos menetelmät/teemat ja kohderyhmä/toimintapaikkakunnat samoja). - Kouluvierailijoiden vaihtuvuus. Koulutettuja ja aktiivisia vapaaehtoisia on vähän.
--	---

LIITE 4: Kehittämisideat ja toiveet Resurssikeskuksesta

Mitä resurssikeskuksessa tulisi olla, jotta se palvelisi omaa työskentelyä parhaiten?

Opettajat	Järjestöt
Videokirjasto jossa on dokumentteja, ja hyvä sisällysluettelo + luokittelu, että olisi aineistot olisivat helposti löydettävissä. Videoihin liittyviä, motivoivia tehtäviä	Voisi järjestää koulutuksia (edullisesti vuokrattavat koulutustilat)
Asiallisia verkkolähteitä, tieteellisiä artikkeleita joita voisi käyttää opetuksessa	Siellä olisi kaikki materiaalit, niin pystyisi helposti näkemään mitä kaikkea muilla on tarjolla ja silloin olisi helpompi luoda joku yhteinen opintokokonaisuus tai mitä tarjota kouluille.
Asiantuntija pankki, josta saisi 15min ajaksi etäyhteyden avulla antamaan kommentteja	Kirjastotyyppiset aukiolot, ei niin että olisi auki aamusta iltaan. Sinne voisi tulla vapaasti selailemaan, että se olisi kaikille avoin matalan kynnyksen paikka minne mennä.
Toiminnallisia menetelmiä jaettava, ei vain tiedollista	Olisi joku asiantunteva, osaava henkilö paikalla vastaamassa mahdollisiin kysymyksiin. Postilaatikko jonne voisi jättää kysymyksen jos ei löydä vastausta käynnillään. Sitä kautta saisi yhteyden oikeaan henkilöön.
Luotettavia tilastoja ja sellaisia joita päivitetään, ja että tilastot olisi luokiteltu teemoittain (esim. Väestö)	Olisi tärkeää nimenomaan saada ne kiinni keskukseseen, jotka ei ole vihkiytyneitä asiaan. Paikan saavutettavuus pitäisi jollain tavalla varmistaa laajalle joukolle.
Jos keskuksesta tulee fyysinen ja sinne tulee kirjasto, niin aineiston tulee olla myös verkossa. Tällä tavalla kaikki näkevät mitä siellä on ja niitä tulee olla mahdollisuus lainata.	Ideaali olisi, että Resurssikeskus toimisi monilla paikkakunnilla.
Tieto resurssikeskuksesta kaikkiin lukioihin, jotta opettajat osaavat hyödyntää sitä. Uutuus viehättää ja paikalla tulisi olla hyvä suojelijat esim. Ahtisaari tai Rehn (media näkyvyys)	Pitäisi olla pitkäjänteisesti resursoitua, että jos saadaan markkinoitua ja rahoitus katkaakin seuraavana vuonna. Tavallaan on vaara että tehdään hallaa sillä yhteistyöllä.
Henkilö joka koordinoi tätä kaikkea,	Ehkä sitä kautta voisi tavoittaa paremmin va-

ja jolle voisi aina soittaa kun tarvitsee jotain tietoa tai apua.	paa-ajan puolta ja jotain muun tyyppisiä kumppaneita kuin kouluja. Koulut on helppo toimiva kohde, mutta ei ole poissuljettua, että olisi jotain muitakin jossa tavoittaa nuoria.
Opettajille koulutuksia, mutta niiden tulisi olla työajalla, sijaiset kustannetaan kaupungin puolesta.	Olisi useamman eri järjestön toimipisteet samassa tai ainakin niiden järjestöjen globaali ihmisiä välillä töissä. Kaikki ideat syntyvät, kun voi vapaasti huudella ja käydä ovela.
Materiaalit kootusti yhdessä paikassa, ja että materiaali olisi mahdollisimman selkeää ja helposti hyödynnettävää	Aluksi voisi mennä sinne opettamaan vaikka pari tunniksi ja esittelemään meidän jonkun materiaalin ja vaikka joku toinen järjestö esittelisi siihen perään omansa ja sitten kerrottaisiin siitä resurssikeskuksesta ja sen mahdollisuuksista.
työpajoja oppilaille (rauhankoulu tyyppistä). Toiminnallisuutta eri teemoista, mitä konkreettisempaa tekemistä, sen toimivampaa.	Kun Resurssikeskus mainittaisiin, niin opettajille tulisi sellainen kuva, että niin se oli se "hyvä paikka". Koulutus siellä oli laadukasta, hyvää, hyödyllistä, tärkeää. Tietäisi, että saisi oman työn tueksi sieltä jotain.
Visuaalista ja kokemuksellista esim. äänet, musiikki, kuvat voivat toimia hyvinä ja mieleenpainuvina	Siinä voisi kehittää sitä, miten heille tulee tieto uusista materiaaleista jne. Koska ei välttämättä aina muista itse mainostaa heille uutuuksista. Pitäisi varmistaa siellä olevan tarjolla uusin ja parhain materiaali.
kirjasto, leffateatteri, ilmaisutaito tila voisi tehdä draamajuttuja ja koulutustila	Pystyisi live lähetyksinä pitämään jotain koulutuksia tai myöhemmin katsomaan netistä, jos ne ovat ilmaisia ja avoimia tai ainakin osia niistä. Koulutusmateriaaleja nettisivuilla niille ihmisille, jotka ei pääse keskuksen saakka.
	Sen pitäisi sitten oikeasti olla se yksi taho, että kaikki tietää minne materiaalit laittaa ja kaikki jotka hakee materiaaleja, tietää hakea juuri sieltä yhdestä paikasta.
	Voisi olla sen resurssikeskuksen tehtävä tuottaa vaikka 4 x vuodessa lähtevää uutiskirjettä. Jokaiselta järjestöltä tulisi yksi asia kirjeeseen